

Magyar Rendészet

A NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM RENDÉSZETTUDOMÁNYI KARÁNAK
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATA

Terrorizmus és demokrácia a XXI. században Nemzetközi tudományos és szakmai konferencia

2011. szeptember 29-30.

2012 /
XII. évfolyam / Különszám

Magyar Rendészet

A NEMZETI KÖSZOLGÁLATI EGYETEM - RENDÉSZETTUDOMÁNYI
KARÁNAK
SZAKMAI, TUDOMÁNYOS FOLYÓIRATA

Alapító felelős szerkesztő:

Dr. Szakács Gábor

Felelős szerkesztő:

Dr. Németh Zsolt

Szerkesztő:

Dr. Budaházi Árpád

Kiadja:

Nemzeti Köszolgálati Egyetem

Kiadásért felelős:

Prof. Dr. Patyi András

Nyomdai előkészítés, tipográfia:

NKE központi nyomdája

Műszaki vezető:

Bodnár István Gézáné

Tördelés:

Bodnár István Gézáné

Nyomdai sokszorosítás:

NKE központi nyomdája

Szerkesztőség:

NKE RTK Tudományszervezési Csoport
1121 Bp. Farkasvölgyi u. 12.

HU-ISSN 1586-2895 (Nyomtatott)

HU-ISSN 1787-050X (Online)

Alapító szerkesztőbizottsági elnökök:

Prof. Dr. Blaskó Béla r. vezérőrnagy, Ph.D./C.Sc., rendőrségi főtanácsos,
tanszékvezető egyetemi tanár

Szerkesztőbizottság tiszteletbeli elnöke:

Dr. Katona Géza ny. r. dandártábornok, az MTA doktora, egyetemi tanár

Szerkesztőbizottság elnöke:

Prof. Dr. Ruzsonyi Péter bv. ezredes,
tanszékvezető egyetemi tanár, NKE RTK dékánja

Szerkesztőbizottsági tagok:

Dr. Dános Valér C.Sc., ny. r. dandártábornok,
Dr. Farkas Ákos C. Sc., tanszékvezető egyetemi tanár (Miskolci Egyetem)
Dr. Felkai László közigazgatási államtitkár (Belügyminisztérium)
Dr. habil. Fenyvesi Csaba egyetemi docens (Pécsi Tudományegyetem)
Dr. Finszter Géza Ph.D./C.Sc., egyetemi docens, (Pécsi Tudományegyetem)
Dr. Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy, c. egyetemi docens,
Dr. Karsai Krisztina Ph.D., egyetemi docens (Szegedi Tudományegyetem)
Dr. habil. Mezey Barna C.Sc., tanszékvezető egyetemi tanár, (ELTE)
Dr. Salgó László Ph.D./C.Sc., ny. r. altábornagy, főiskolai magántanár,
Dr. Tari Ferenc ny. bv. altábornagy, c. főiskolai docens,
Német Ferenc elnök, Személy- Vagyonvédelmi és Magánnyomozói Szakmai
Kamara elnöke

Előfizethető:

NKE Rendészettudományi Kar

1525 Bp. Pf. 27, vagy 1121 Budapest, Farkasvölgyi út 12.

Valamint átutalással – név és cím (a közlemény rovatban: „Magyar Rendészet előfizetése”)
feltüntetésével – a Rendőrtiszti Főiskola 10023002-01451447 pénzforgalmi jelzőszámán

Ár: 500,- Ft

Éves előfizetési díj: 2000,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK / CONTENTS

[Az olvasó figyelmébe /Dear Reader](#)

5

[**SZABÓ MÁTÉ:** National versus Human Security after 9/11. / Az alapvető jogok érvényesülése és a rendőrségi gyakorlat összevetése a gyülekezési jog példáján.](#) 10

[**GILLES DE KERCHOVE:** Counter-terrorism and human rights. / Terrorizmus ellenesség és emberi jogok.](#) 17

[**RICHARD LeBARON:** Countering Extremism Online. / Szélsőséges nézetek elleni harc az Interneten.](#) 26

[**SHARI VILLAROSA:** The new U.S. Counterterrorism Policy and the Rule of Law. / Az új amerikai terrorellenes politika és a jogállamiság.](#) 31

[**SUE TAKASU:** Technical Assistance to develop CT related capacities: needs and priorities. / Technikai segítségnyújtás a terrorellenes tevékenységhez kapcsolódó kapacitások fejlesztéséhez: szükségletek és prioritások.](#) 37

[**HETESY ZSOLT:** A terrorizmus elleni fellépés és az alapjogok korlátozása Magyarországon. / Has counterering terrorism increased limitations on human rights in Hungary?](#) 47

[**HANKISS ÁGNES:** A stockholmi program négy pillére; a terrorellenes küzdelemben végbemenő folyamatok a lisszaboni szerződés után az EU-ban. / The four pillars of the Stockholm Programme; Countering terrorism in the EU after the Lisbon Treaty.](#) 58

[**PETER GILL:** Supervising Intelligence Networks: the new challenge for oversight. / A hírszerző hálózatok irányítása: a felügyelet új kihívásai.](#) 65

[**ALEXANDER THEUS:** "Support of national authorities in countering terrorism: results and vision of the future of Europol". / A nemzeti hatóságok segítése a terrorista-ellenes harcban – az Europol eredményei és a jövő víziója.](#) 70

[**JEAN-PIERRE DEVOS:** CoPPRa: Community Policing and Prevention of Radicalisation. / Közösségi Rendőrség a Radikalizáció Megelőzéséért.](#) 75

[**MATTHEW COLLINS:** From Defence to Attack – The Growth of The English Defence League. / Extrémista szervezetek – esettanulmányok.](#) 82

[**PRÉCSÉNYI ZOLTÁN:** Cybersecurity and web-based attacks - A perspective from Symantec. / Számítógépes biztonság és webes támadások a Symantec, a világ vezető biztonsági szoftvergyártója nézőpontjából.](#) 90

[**STAUBER PÉTER:** Az Európai Unió terrorellenes politikájának további perspektívái. / Further perspectives of the counter-terrorism policy of the European Union](#) 104

ÁDÁM ANTAL: A biztonság és a rendészet a jogi alapértékek között. / *The place of security and law enforcement among fundamental legal values.* 109

A konferencia témájához kapcsolódó tanulmányok / *Studies related to the theme of the conference*

TAMÁSI ERZSÉBET: Females, males, terrorism. / *Nők, férfiak és a terrorizmus.* 118

SABJANICS ISTVÁN: A terrorizmussal összefüggő jogalkotás kihívásairól. / *The challenges about legislation regarding terrorism.* 135

SZILVESZTER PÓCZIK: Ideologies of the Radical Political Islam. / *A radikális politikai iszlám ideológiái.* 142

SZERZŐINK

SZABÓ, Máté prof. Dr., az alapvető jogok biztosa. / *Commissioner for Fundamental Rights, Hungary.*

KERCHOVE, Gilles de, EU Counter-terrorism Coordinator. / *Az Európai Unió terrorellenes koordinátora.*

LeBARON, Richard, ambassador, United States of America, Department of State Coordinator of the Center for Strategic Counterterrorism Communications. / *Nagykövet, Amerikai Egyesült Államok, Külügyminisztérium, Stratégiai terrorellenes kommunikáció koordinátora.*

VILLAROSA, Shari, deputy coordinator of counter-terrorism, United States of America, Department of State. / *Az Amerikai Egyesült Államok Külügyminisztériumának terrorellenes helyettes koordinátora.*

TAKASU, Sue, legal expert, Counter-Terrorism Committee Executive Directorate (CTED) United Nations. / *Az ENSZ Terrorizmusellenes Bizottság Végrehajtó Igazgatóságának (CTED) vezető jogi szakértője.*

HETESY, Zsolt, dr., PhD, a Külügyminisztérium terrorellenes koordinátora, az Információs Hivatal és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat volt főigazgatója. / *Ministry of Foreign Affairs, Counter-terrorism Coordinator, former Director-General of the Information Office and of the Special Service for National Security.*

HANKISS, Ágnes, képviselő, Európai Parlament. / *Member of European Parliament.*

GILL, Peter dr., University of Liverpool, UK. / *Tiszteletbeli munkatárs, Liverpooli Egyetem.*

THEUS, Alexander, Senior Specialist, Counter Terrorism Unit, EUROPOL. / *Szakértő, Europol, Terrorizmus Elleni Osztály.*

DEVOS, Jean-Pierre, Commissioner, Projectmanager CoPPRa, Federal Police Belgium. / *Biztos, a CoPPRa project menedzsere, Belga Szövetségi Rendőrség.*

COLLINS, Matthew, analyser expert on extreme right groups, member of „Hope not hate” campaign against racism and fascism. / *Szélsőjobboldali csoportokat elemző szakértő, Egyesült Királyság a „Remélj és ne gyűlölj” rasszizmus és fasiszmus elleni kampány tagja.*

PRÉCSÉNYI, Zoltán, Európai kormányzati kapcsolatokért felelős vezető, Symantec. / *Government Affairs Manager, Symantec.*

STAUBER, Péter, dr., PhD hallgató, Pécsi Tudományegyetem, a BM Európai Együttműködési Főosztály vezetője. / *Head of Department of European Cooperation of the Ministry of Interior, PhD student, University of Pécs.*

ÁDÁM, Antal, professzor emeritus, Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, volt alkotmánybíró. / *Professor emeritus of Faculty of Law and Political Sciences of the University of Pécs,*

former Member of the Constitutional Court.

TAMÁSI, Erzsébet, PhD, kriminológus, univ. doctor történelem tudományban és etnográfiában, tudományos munkatárs, Országos Kriminológiai Intézet, egyetemi docens, PPKE JÁK. / *Univ. doctor in history and ethnography, criminologist, senior research fellow of the Hungarian National Institute of Criminology, associate professor of the Faculty of Law and Political Sciences of the Pázmány Péter Catholic University.*

SABJANICS, István dr., PhD hallgató PPKE JÁK. / *PhD student, Faculty of Law and Political Sciences of the Pázmány Péter Catholic University.*

PÓCZIK, Szilveszter, Ph.D, senior researcher, National Institute of Criminology, Hungary. / *Tudományos főmunkatárs, Országos Kriminológiai Intézet, Magyarország.*

* * *

Az angol és a magyar nyelvű összefoglalókat, valamint az előszó fordítását a Nemzeti Közszerológati Egyetem Rendészettudományi Karán, az Idegennyelvi és Szaknyelvi Központ angol-tanárai készítették.

The English and Hungarian summaries were written and the Preface was translated by the English teachers at the Foreign Language Training Centre of the Faculty of Law Enforcement, National University of Public Service.

AZ OLVASÓ FIGYELMÉBE

A Terrorizmus és Demokrácia a XXI. században című nemzetközi tudományos-szakmai konferencia a Belügyi Tudományos Tanács és a Terrorelhárítási Központ közös szervezésében 2011. szeptember 29–30-án került megrendezésre Budapesten, a Duna Palotában. Különszámunkban a konferencia előadásait tesszük közzé.

A konferencia fővédnöke: dr. Pintér Sándor, a Magyar Köztársaság belügyminisztere volt. Köszöntőjében kiemelte, hogy a demokratikus értékek védelme a terrorizmus elleni harc lényege és mivel mindig újabb és újabb fenyegetések jelennek meg ezt a munkát folyamatosan fejleszteni kell, ám tudnunk kell hol a határ biztonságunk védelmében, mert az emberi jogok is fontos értékek számunkra. A konferencia ezeket a célokat szolgálja: az elméleti és a gyakorlati szakemberek számára biztosít fórumot. Mindehhez még évfordulók is adnak külön jelentőséget: tíz éve történt a 9/11. jelzéssel ismert, minden képzeletet felülmúló new york-i terrortámadás, amelynek következményei máig hatnak, és egy éve alakult meg hazánkban a Terrorelhárítási Központ.

Az Amerikai Egyesült Államok magyarországi nagykövete, Excellenciája Eleni Tsakopoulos Kounalakis után a TEK főigazgatója, Hajdu János r. dandártábornok is az elmélet és a gyakorlat szakemberei közötti párbeszéd lehetőségét üdvözölte, amire akkor is szükség van, ha Magyarország terrorfenyegetettsége nem jelentős, de geopolitikai helyzetünk okán nem maradhatunk ki a közös európai, sőt világméretű együttműködésből. Korunk információs és kommunikációs forradalma félelmetes eszközöket ad a terroristák kezébe, épp ezért nagy jelentőségű, hogy a TEK a titkosszolgálati valamint a rendőri képességeket egy szervezeten belül ötvözve birtokolja, és ez a világon egyedül álló konstrukció. Ugyanakkor – figyelmeztetett – a terrorizmus megelőzése nem csak a hatóságok, hanem az egész társadalom felelőssége is.

A konferencia előadói – a terrorizmus elleni harc magas beosztású vezető munkatársai az USA és az EU szervezeteiből, valamint hazai hatóságoktól, illetve a tudomány jeles művelői – a terrorizmus és a demokrácia összefüggéseit sokoldalúan közelítették meg. Az Európai Parlamentben zajló, heves és gyakran indulatos vitákban a résztvevők nem mindig látják tisztán azt, hogy a biztonsághoz való jog ugyanolyan elidegeníthetetlen joga az európai polgároknak, mint a szabadsághoz és a magánélet tiszteletben tartásához fűződő jog. A terrorelhárítás nagyon fontos feladat lett az elmúlt években, és ennek ugyan valóban gyorsnak kell lennie, hogy eredményeket érjen el, de annyira gyors nem lehet, hogy emiatt ne vegye figyelembe az emberi jogokat.

Az EU terrorizmus elleni stratégiájában szerepel a globális elkötelezettség a terrorizmus ellen, figyelembe véve ugyanakkor az emberi jogok tiszteletét és Európa biztonságosabbá tételét. Tapasztalatuk szerint a hatékony fellépés kulcsa az állandó jelenlét, a gyors reagálás, valamint a célközönség kultúrájának, történelmének beható ismerete. Az amerikaiak az új terrorellenes stratégia lényegét hét pontban határozták meg:

- Az Al-Kaida és támogatói elleni harc.
- Az erőfeszítések és erőforrások összpontosítása a legközvetlenebb fenyegetést jelentő Al-Kaida-csoportokra, régiókra.
- Az Al-Kaida számára a toborzást, a különböző csoportok radikalizálását lehetővé tevő helyi tényezők meghatározása, és az ezek ellen való fellépés.

- Összpontosítás az Egyesült Államok területére, a védelmi képességek fejlesztése mellett fellépés az Al-Kaida itt működő támogatói ellen.
- Közösségek támogatása, az Al-Kaida által szított radikalizálódási törekvések kezelése az USA-n belül.
- Az emberi jogok és a jogállamiság szem előtt tartása, a demokratikus értékek követése a terrorellenes tevékenység során.
- Partnerség kialakítása külföldi és nemzetközi szervezetekkel, más országokkal, különösen olyan sebezhető államokkal, amelyek könnyen a terrorista tevékenység gócpontjaivá válhatnak.

A nemzetközi együttműködésben nagy jelentőséggel bír a 29 országot és az EU-államokat tömörítő Világméretű Terrorellenes Fórum megalakulása, amelynek fő célja ugyancsak a terrorellenes képességek fejlesztése, valamint a nemrég a demokrácia útjára lépett országok sokoldalú támogatása. Világossá vált ugyanis, hogy a nemzeti szinten általában használt módszerek már nem elegendők az újfajta terrorizmus elleni hatékony harchoz. Az új megoldások egy része szervezési intézkedésekben (összehangoltság, információ megosztás, terrorellenes fúziós központok létrehozatala) testesül meg. Az intézkedések másik része általában nagyobb felhatalmazást ad a bűnüldöző szerveknek és a nemzetbiztonsági szolgálatoknak a terror elleni harcban, ami egyben a szabadságjogok nagyobb korlátozásával is járt. Lényeges körülmény, hogy legújabb felmérések szerint tíz évvel a terrortámadások után az amerikaiak nagyobb része a biztonságot előbbre helyezi a szabadságjogoknál.

A Lisszaboni Szerződéssel megnőtt az Európai Parlament szerepe: sokkal nagyobb hatáskört kapott a döntések és jogszabályok kidolgozásában, mint korábban. Ugyanakkor, éppen a terrorellhárítás, és általában a rendvédelmi ügynökségek területén ellentmondásos helyzetet is teremt azzal, hogy a titkosszolgálatok tevékenységét a szubszidiaritás körében, azaz szigorúan tagállami hatáskörben tartja, márpedig a terrorellhárítás nem csupán rendvédelmi probléma, hanem egyben sokrétű intellektuális kihívás is.

A konferencia eredményeit a levezető elnök, dr. Berta Krisztina, a BM Európai uniós és nemzetközi helyettes államtitkára foglalta össze. 9/11 sokkolta a világot az óceán mindkét partján, egyik következményeként a transzatlanti együttműködés sokat fejlődött, nem csak az információcserében és a módszerek egymástól tanulásában, de az együttgondolkodásban is. Az elmúlt évtized során sok minden történt: stratégiában, intézmények kialakításában, még a schengeni rendszer is ettől finomodott. Változtak a veszélyek és a védekezés módszerei is: úgy tűnik napjaink leckéje az extremizmus és a radikalizmus. Nagyon sok a dilemma és a kérdőjel: eddig mintha túl kemény és egyirányú lett volna az állami reakció a terrorfenyegetettségre: most más stílus következik, és ehhez ez a konferencia jelentősen hozzájárult.

A konferencia programjában eredetileg szerepelt Ádám Antal professzor emeritus előadása, de ő sajnos személyesen nem tudott részt venni, viszont értékes előadását írásban a rendelkezésünkre bocsátotta. Ugyanígy közreadunk további három tanulmányt, amelyek a konferencia időkeretébe ugyan nem fértek be, ám szorosan kapcsolódnak a meghirdetett témához, és kétségtelenül gazdagítják annak tárgyalását. Az előadások videofelvételei egyébként elérhetők a Belügyi Tudományos Tanács honlapján a rendezvények sorában, így az érdeklődők a prezentációkat teljességükben is megismerhetik.

Az NKE Rendészettudományi Karának vezetése és a Magyar Rendészet szerkesztősége örömmel tett eleget a felkérésnek a tanulmánykötet létrehozására. Ezzel egyfelől lehetőséget kaptunk az átalakult rendészeti felsőoktatás új intézményének a bemutatására, másfelől olyan ismeretanyag birtokába kerülünk, amely hallgatóink felkészülését nagyban fogja segíteni, ajánlott vagy kötelező irodalomként.

Németh Zsolt

felelős szerkesztő

DEAR READER

The international scientific-professional conference *Terrorism and Democracy in the 21st century*, organised by the Scientific Council of the Ministry of the Interior and the Counter Terrorism Centre (TEK) was held in the Duna Palace, Budapest, 29–30 September, 2011. In this special issue of *Magyar Rendészet (Hungarian Law Enforcement)*, the lectures delivered at the conference are published.

Dr Sándor Pintér, Interior Minister of Hungary, who acted as the main patron to the conference, highlighted in his opening speech: Combating terrorism is essentially about protecting democratic values. Since new threats constantly emerge, this work needs to be developed persistently. However, we need to realise where to put limitations in protecting our security, as human rights are just as valuable for us. The conference aims to serve these aims by providing a forum for experts in the theory and practice of this field. Several anniversaries also underline the importance of the event; It was 10 years ago that 9/11, the unprecedented terrorist attack was carried out against New York, an incident whose consequences are felt even today. The Hungarian Counter Terrorism Centre (TEK) was established a year ago.

Following her Excellency Eleni Tsakopoulos Kounalakis, US Ambassador to Hungary, János Hajdu, General Director of the TEK welcomed the opportunity provided for the experts to exchange ideas, which is essential, because, even though Hungary does not face a significant terrorist threat at present, its geopolitical position makes its involvement in European and global cooperation inevitable. The revolution in the area of IT and communications puts dreadful tools into the hands of terrorists. Therefore, the fact that (uniquely in the world) the TEK has both secret service and policing capabilities at its disposal is of utmost importance. Mr Hajdú underlined that the prevention of terrorism is the responsibility not only of the authorities but also of the public.

The speakers at the conference – heads of various EU and US counterterrorism organisations, managers of Hungarian authorities and outstanding representatives of the scientific area concerned – approached the issue of terrorism and democracy from many perspectives.

Those involved in the fierce, often heated debates in the European Parliament do not always see clearly that the European citizens' right to security is just as inalienable as the ones to liberty and privacy. Counterterrorism has become a very important task in the last few years and response to terrorist activities must be very rapid in order to achieve results but this should not result in ignoring human rights.

The EU antiterrorism strategy includes global commitment to combat terrorism, while also considering the respect for human rights and enhancing security in Europe. According to the experts' experience, the key to efficient action is constant presence, quick response and having a thorough knowledge of the culture and history of the social groups targeted by terrorists. American experts highlighted the seven key aspects of the new counterterrorism strategy as follows:

- Primary focus is al Qa'ida, its affiliates and adherents.
- CT efforts and resources need to be directed and focused in the first instance on the elements of the al-Qa'ida network most directly threatening the United States and its interests.
- It is necessary to identify and respond to specific, localized conditions and factors that al-Qa'ida exploits as drivers to recruitment, radicalization, and mobilization to violence.

- The United States is identified as an area of priority focus and concern, in terms of building defences and enhancing capabilities, and also in dealing with the challenge of al-Qa'ida adherents radicalized and operating in the United States.
- Communities should be supported within the United States to deal with the threat of al-Qa'ida-inspired radicalization efforts.
- The strategy is committed to abide by and to uphold the core values, including respect for human rights and the rule of law during counterterrorism efforts.
- Broadening and deepening partnerships with institutions and countries around the world is essential, as well as placing a premium on weak and vulnerable states so that they do not serve as breeding grounds for terrorism.

A major initiative within the international cooperation is the foundation of the Global Counterterrorism Forum, which, apart from the EU, comprises 29 countries, and which has also set as its primary aim to develop counterterrorist capabilities and to assist countries transitioning from authoritarian rule to democracy and the rule of law. It has become quite clear that methods used at national level are no longer efficient enough in fighting a new type of terrorism. Some new solutions are represented by organisational measures, e.g. concerted actions, sharing intelligence and establishing counterterrorism fusion centres. Other measures give wider authority to law enforcement agencies and national security services in combating terrorism, which is also accompanied by limiting fundamental freedoms. It is an important fact that, according to the latest surveys, ten years after the terrorist attacks the majority of American citizens give priority to security over human rights.

The Lisbon Treaty extended the role of the European Parliament and widened its scope of authority in the development of decisions and legislation. However, it is in the area of counter-terrorism and law enforcement agencies in general that it also creates a controversial situation by keeping the activities of secret services strictly the responsibility of the member states, in accordance with the principle of subsidiarity. Nevertheless, counterterrorism is not solely a law enforcement issue but a complex intellectual challenge as well.

The conclusions of the conference were summarised by the chairperson of the conference Dr Krisztina Berta, deputy state secretary for EU and international affairs of the Ministry of the Interior. People on both sides of the Atlantic were shocked by 9/11. One of its consequences was the large-scale development of transatlantic cooperation not only concerning exchanging intelligence and working methods but also in discussing and thinking about the issue. A lot has happened in the last decade in terms of strategy and institutional development. These changes have even resulted in fine-tuning the Schengen system. Threats as well as defence methods have changed. The lesson we have to learn today is about extremism and radicalism. We face a lot of dilemmas and questions; So far, state response to terrorist threats seems to have been too harsh and focussed in one direction. The time has come to change management style, and this conference has given a significant contribution towards that.

Professor Antal Ádám's talk was also listed in the agenda of the conference. Unfortunately he was not able to be present at the event but he kindly offered us the written version of his valuable presentation. Similarly, we provide three other studies which, due to time limitations, could not be presented at the conference but which are related to its theme and certainly represent significant contribution to the discussion. For those interested in the full version of the presentations, video recordings of all of them are available on the website of the Scientific Council of the Ministry of the Interior (<http://www.bm-tt.hu/rendtede2011.html>).

It is a pleasure of the leadership of the Faculty of Law Enforcement of the National University of Public Service and the editors of *Hungarian Law Enforcement* to have been asked to compile the present collection of essays and studies. On the one hand, it provides us with the opportunity to showcase this new institution of the transformed law enforcement higher education. On the other, the information these papers represent will be of great help as recommended or set reading, used in our students' training.

Zsolt Németh

Responsible Editor, *Magyar Rendészet (Hungarian Law Enforcement)*

SZABÓ MÁTÉ

National versus Human Security after 9/11

National versus Human Security after 9/11

by Prof. Dr. Máté Szabó, Parliamentary
Commissioner of Human Rights, Hungary
www.obh.hu

Hungary and the international terrorism

- Global terrorism - permanent threat: *„Criminal acts intended or calculated to provoke a state of terror in the general public, a group of persons or particular persons for political purposes”* UN General Assembly, 9 September, 1994
- Hungary: member of all important international organisations combating terrorism (UN, NATO, EU etc.)

No historical roots or social structures conducive to home grown terrorism, no ethnic or social subculture based on terrorism

BUT

Individual attacks by (international?) networks, ongoing criminal procedures (e.g. „Arrows of Hungarians” and serial-killing of Roma victims in 2009 by individual criminals)

Antiterrorist attitude endangering human rights

- Rights to fair trial
- Right to personal freedom, to free movement
- Right to privacy, to personal data protection
- Right to free expression (especially to religious free expression)
- Right to economic freedom
- Rights of refugees

Examples (Prof. R. Falk)

- The war on terror validates otherwise illegal policies - secret proceedings, admissibility of evidence based on coercive testimony, denial of rights of habeas corpus, absence of any right of appeal, no right to cross-examine hostile witnesses, no right of evidence used to support charges (case of Hamdan v. Rumsfeld)
- Logic of lesser evils: unacceptable methods (torture) to acquire information or to detain
→ Failure to uphold international legal standards

Rival structures and processes

• State/national security

short term strategy
 phenomenonological treatment
 intelligence and military solutions
 micro: group and network
 violent and defend rights
 national or alliance scope
 state centered, etatist
 conflict oriented
 illiberal: preventive
 beyond internat. organisations
 destructive to internat.org.s
 secrecy of intelligence
 exclusive state interest
 injustice based upon
 state/national interest

• Human security

long term strategy
 structural treatment
 complex structural and cultural
 macro: societies, regions, global
 non-violant and defend rights
 humankind global scope
 society centered, civil society
 cooperation oriented
 liberal: reactive
 within international law
 constructive to int. organisations
 publicity, disclosure, transparency
 inclusive global interest
 global justice

Best practices to human security (G. Shafir)

Horizontal accountability	Actors	Best practices
Parliamentary control	Elected representatives	Monitoring, reviewing of military and executive
Judicial control	Judges, lawyers	Courts review laws, policies, lawyers represent noncitizens
Opposition	Political parties, designated group representative	Contest policies, discrimination and definition of national interest
Vertical accountability	Actors	Best practices
International organisations	UN, Council of Europe	Conventions, reports, silent diplomacy, membership pressures
International law	ECHR, ICC	Judicial review
Allies	Allied countries (NATO)	Critique, resistance
Global civil society	International NGOs, public opinion, media	Information, mobilization
Public opinion	Civic groups, private citizens, educators, schools	Surveys, symbolic actions, debates, publications
Alternatives	Actors	Best practices
Legitimate social control	Police, peacekeepers	Community-based policing, weapons control
Transnational support	IGOs, esp. regional	Information, judicial cooperation
Political solutions	States, rival groups, hegemony	Conflict resolution, power sharing

Globalisation of protest

Partnership of local demonstrators and local police ↔ international protest networks, global demonstrations:

- no peaceful cooperation
- heterogeneous and radical participants
- militarization of the police work e.g. Genova, Göteborg
- from „repressive” to „zero” tolerance

Ombudsman's activity: right to assembly

- Initiated by the president of the republic (2006)
- Since 22 October 2007 regular on the spot examinations (ex officio)
- Participation of the Ombudsman and 5 associated colleagues at more than 100 demonstrations (political protests, state celebrations etc.) in the last 4 years
- More than 1000 working hours and 60 DVD shooting

Findings of the Ombudsman

- Until 2010: high profile crowd management (riot gear, fences, often tear gas, baton etc.)
- Preventive limitations (use of cordons to isolate groups of demonstrators, controlled entering, controlling the cloth and bags)
- Since 2010: stricter regulation, low profile crowd management

Results and expectations

- Appr. 30 ombudsman reports (concrete recommendations, initiations)
- Conferences, workshops, publications
- Positive change in police practice
- GODIAC-Project:
(EU-support, participation of different authorities/organisations from 15 countries, 10 on the spot examinations)

Thank you for your attention!

Az alapvető jogok érvényesülése és a rendőrségi gyakorlat összevetése a gyülekezési jog példáján

Magyarországon nem beszélhetünk mély gyökerekkel rendelkező terrorizmusról, magát a terrorizmust – szerencsére – elsősorban a médiából ismerhetjük mindennapjainkban. Amellett, hogy nem kételkedtünk a TEK-hez hasonló szervezetek létének szükségességében, az ilyen rendkívüli hatékonyságot garantáló „szuperszervezeteket” ellenőrizni kell. Az ombudsmannak hivatalból figyelnie kell, hogy tevékenységük ne sértse az állampolgárok emberi jogait (személyiségi jogok, szólásszabadság, menekültek jogai stb.).

A terrorelhárítás nagyon fontos feladat lett az elmúlt években, és ennek ugyan valóban gyorsnak kell lennie, hogy eredményeket érjen el, de annyira gyors nem lehet, hogy emiatt ne vegye figyelembe az emberi jogokat.

A terrorellenes tevékenység két alapvető megközelítését vázolhatjuk fel: Az egyik a *nemzetbiztonsági*, amely rövidtávú megoldásokat kínál, a konfliktusokat etatista, antiliberális, militáns módon, nemzeti alapon kezeli, és az államérdek védelmének indokával korlátozza az emberi jogokat. A másik a *humán biztonsági*, amely – ezzel éppen ellenkezőleg – hosszú távra tekint, liberális, makro-szinten működik, és az emberi jogokat szem előtt tartva, a nyílt tájékoztatásra, átláthatóságra, a nemzetközi együttműködésre, a nemzetközi jogra és a globális jogérvényesítésre épül. A lehetséges terrorelhárítás-ellenőrzési mechanizmust tehát egy nemzetközi szinten szervezett, a civil társadalom részvételével működő struktúrában lehetne megvalósítani (G. Shafir).

Figyelemre méltó, hogy napjainkban még a demokrácia terén nagy múltra visszatekintő államokban is kialakulnak antidemokratikus „szigetek”, rendőri túlkapások olyan események kapcsán, mint pl. a nemzetközi gazdasági csúcstalálkozók idején szervezett, globalizáció-ellenes tüntetések, amelyek egyes résztvevői terrorszervezetekhez is kötődhetnek.

Bár Magyarországon a tömegdemonstrációk nem képviselnek ilyen mértékű fenyegetést, az ombudsman és kollégái 2007 óta figyelemmel kísérik a tüntetéseket. Tapasztalataik szerint a rendőri jelenlét és tömegirányítás 2010-ig nyílt, hangsúlyos (főleg 2006-ban túlkapásoktól sem mentes), 2010-től pedig törvényileg szabályozottabb, visszafogott volt.

Magyarország is részt vesz az uniós támogatással indított GODIAC-Projectben, amelynek léte is bizonyítja, hogy a civil társadalom és képviselőjük, az ombudsman valamint a terrorellenes szervezetek kritikus együttműködése rendkívül fontos, és az lesz a jövőben is.

GILLES DE KERCHOVE

Counter-terrorism and human rights

1. IMPORTANCE OF SAFEGUARDING HUMAN RIGHTS WHILE FIGHTING TERRORISM

Effective counter-terrorism measures and the protection of human rights are not conflicting but complementary and mutually reinforcing goals. We must be sure that in combating terrorism we do not ourselves damage our democratic and legal institutions. This is important not only for moral reasons, but also to prevail in the long term: Terrorists want to destroy who we are, our values of rule of law, freedom, human rights which our societies are built on. We must not allow the terrorists to prevail.

The important of respecting human rights, international law and the rule of law in the fight against terrorism is set out in the EU Counter-terrorism Strategy which was adopted in 2005 by the European Council. The EU's "strategic commitment" as set out in the strategy is "To combat terrorism globally while respecting human rights, and make Europe safer, allowing its citizens to live in an area of freedom, security and justice." The EU Security Strategy states: "The development of a stronger international society, well functioning international institutions and a rule-based international order is our objective. We are committed to upholding and developing international law."¹

The Council has stressed the importance of the respect of human rights in the fight against terrorism on numerous occasions, for example: "The Council reiterates that human rights, refugee law and international humanitarian law have to be respected and maintained when combating terrorism. The Council will continue to follow closely developments with regard to human rights in combating terrorism and take adequate measures for their protection."² We are committed to combating terrorism effectively, using all legal means and instruments available. Terrorism is itself a threat to our system of values based on the rule of law."³

The importance of respect of human rights in the fight against terrorism has also been recognized in the EU Strategy for Combating Radicalization and Recruitment to Terrorism identifies the respect of human rights as one of the cornerstones of PREVENT: "Democratic societies can only overcome the scourge of terrorism in the long term if they remain committed to their own values. The EU's fight against terrorism is solidly anchored in a legal framework that ensures respect for human rights and fundamental freedoms....Respect for human rights creates a climate of tolerance, diversity and acceptance conducive to successful integration. The protection of human rights of all people is an important aspect of the EU's non-discrimination and integration policies....All people in Europe have the means to obtain redress for violations of human rights as defined by the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, through national courts and the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Communities⁴."

¹ European Security Strategy

² Council Conclusions, 11 December 2006

³ EU Foreign Ministers 15.09.2006

⁴ EU Media Communication Strategy; European Union strategy for combating radicalisation and recruitment through effective communication of EU values and policies (doc 10862/1/06 REV 1 EXT 1)

A wide array of factors are, to varying degrees in various parts of the world, conducive to radicalisation. Sustainable development, democracy and good governance, and respect for human rights and the rule of law, make people less likely to embrace the ideologies of terrorists groups⁵.

There might be a temptation to over-react and argue that the normal rules and human rights do not apply when fighting terrorism. However, this is short-sighted: measures that are perceived as unfair or violating human rights can serve as recruitment tools for terrorists and create more terrorists than they disable. I agree with US President Obama that "... in the long run we also cannot keep this country safe unless we enlist the power of our most fundamental values. We uphold our most cherished values not only because doing so is right, but because it strengthens our country and keeps us safe. Time and again, our values have been our best national security asset – in war and peace; in times of ease and in eras of upheaval. instead of serving as a tool to counter-terrorism, Guantanamo became a symbol that helped al Qaeda recruit terrorists to its cause. ...Indeed, the existence of Guantanamo likely created more terrorists around the world than it ever detained. So the record is clear: rather than keep us safer, the prison at Guantanamo has weakened American national security. It is a rallying cry for our enemies. It sets back the willingness of our allies to work with us in fighting an enemy that operates in scores of countries. By any measure, the costs of keeping it open far exceed the complications involved in closing it."⁶

Judicial review of counter-terrorism measures both nationally and at EU level is an important part of the rule of law and ensures human rights compliance. The EU has strengthened its own human rights protections in the Lisbon Treaty: The Charter of fundamental rights was adopted, EU accession to the European Convention of Human Rights is foreseen in the Lisbon Treaty, which will eventually lead to the jurisdiction of the European Court of Human Rights regarding EU measures. All EU Member States are already bound by the ECHR and have to comply with the rulings of the European Court of Human Rights. The Court has delivered many rulings in the counter-terrorism context, for example on the limits of allowed interrogation techniques, transfers or now a pending case on diplomatic assurances. Similarly, the European Court of Justice has been active reviewing EU counter-terrorism measures, in particular sanctions. For example, the EU autonomous sanctions regime has been reformed and made human rights compliant after it had been struck down initially by the European Court of Justice. Since Lisbon, the ECJ has full jurisdiction for justice and home affairs. In this domain, transitional rules with previous treaties are governed by Article 10 of Protocol No 36 to the Treaties. Active judicial review is taking place also in the Member States. Since Lisbon, the role of the European Parliament in counter-terrorism has been increased, it now acts as co-legislator. For example, the EU-US Terrorist Financing Transfer Programme (TFTP/Swift) Agreement had to be re-negotiated with US after the initial no vote in the European Parliament, in order to comply to EP's vision on data protection for the citizens.

All this shows that judicial review is key in assuring human rights compliance of counter-terrorism measures in Europe.

2. DATA PROTECTION AND DATA SHARING

One very controversial issue, which is at the core of the balance between human rights and security, is data protection and data sharing.

⁵ EU Strategy for Combating Radicalisation etc

⁶ President Obama, Protecting Our Security and Our Values, National Archives Museum, Washington, D.C. May 21, 2009

Reinforcing data collection and data protection: Because of the changing nature of the threat ("lone actors", "clean skins") we have to collect and share more relevant data such as police (DNA, fingerprints) and justice data (criminal records) but also information held by the private sector (passenger name records, mobile phone data). Anders Breivik, the author of the most recent drama in Norway, claims to have planned his attacks over nine years. Who was he in touch with during that time? Where did he go? At the same time, it is equally important to design robust data protection regimes. It is indispensable in Europe to get support in Parliaments and public opinion for data sharing measures, given the fear of a surveillance society. This means: More data protection allows for more sharing because there is more trust and a level playing field. Programmes such as the EU-US PNR Agreement and the EU-US TFTP Agreement are vital in the fight against terrorism and have allowed to disrupt a number of plots. At the same time, these agreements contain strong data protection provisions. The EU is considering creating its own PNR and TFTP systems (so far it relies on US analysis only). Research is important and can increase both security and freedom ("privacy by design"). Concepts such as privacy by design have to be supported, as they allow for more sharing while increasing data protection.

More public-private partnerships are needed, especially between the intelligence community and private industry. This is relevant for example with regard to terrorist financing and cargo security. The Yemen parcel bomb plot of October 2010 led to many surprises: Very different rules existed for screening of passengers and their luggage compared to cargo. Customs and counter terrorism should better cooperate and security aspects be better integrated into the customs process. We need fora to better inform private carriers and providers on the threat and to receive information for the security agencies. There was no mutual recognition in the EU of cargo screening and no common methodology to determine high risk cargo, although in the meantime, these issues have been improved by new EU air cargo policies.

3. EU-US CONTEXT: COUNTER-TERRORISM AND INTERNATIONAL LAW

The EU and the US agree: "Efforts to combat terrorism should be conducted in a manner that comports with the rule of law, respects our common values, and complies with our respective obligations under international law, in particular international human rights law, refugee law, and humanitarian law. We consider that efforts to combat terrorism conducted in this manner make us stronger and more secure."

In 2006, an in-depth dialogue of EU legal advisers with the US State Department's Legal Adviser John Bellinger was started to discuss the various complex legal questions related to the fight against terrorism. This very fruitful dialogue allowed to understand better each others interpretation of the international law framework applicable to the fight against terrorism and each others policies. Both sides were able to identify areas of agreement, areas of disagreement and areas for further discussion. The importance of the dialogue has been recognized in the EU-US Joint Statement on Guantanamo closure: "Taking into account that the action against international terrorism raises important legal questions, we recognize the importance of deepening our dialogue on international legal principles relevant to combating terrorism. In particular, we will continue working together in semi-annual meetings involving the Legal Advisers to the Foreign Ministries of the European Union member states (COJUR), representatives of the General Secretariat of the Council of the European Union and the European Commission, and the U.S. Department of State Legal Adviser, with the

objective of furthering an improved mutual understanding of our respective legal frameworks, and developing common ground from which we can work more effectively in combating terrorism.”⁷

Terrorism is a crime. Terrorists have to be investigated, prosecuted and convicted according to the normal rules of criminal law. The EU has challenged the global war against Al Qaeda paradigm. And there are several good reasons for that: By treating terrorists as the mean criminals they are, we are able to confront the threat on our own terms, based on the rule of law. This helps take the false glamour out of terrorism. I have never heard Al Qaeda referring to the Madrid bombers as martyrs as they do when talking about Guantanamo inmates, for instance. Why? Because they stood a trial and were convicted for their criminal acts. They are no good for propaganda recruitment purposes. I want to stress that criminal investigations and trials in Europe and in the US have an impressive track record and have provided a treasure-trove of information in the fight against terrorism. And last, but not least, bringing terrorists to justice is paramount for the victims and their families, because it allows their voices also to be heard. 10 years after 9/11 and after the death of Bin Laden, it is time for our societies to find closure and look forward. Emergency measures and responses must not be made permanent. We strongly support President Obama's attempt to return the US response to terrorism closer to the traditional law enforcement and criminal justice paradigm which we share. There is no global armed conflict in the legal sense against Al Qaeda.

The EU welcomed the steps President Obama took after taking office regarding detainee policies and in June 2009 created a framework to support the US Administration in the attempt to close Guantanamo⁸. Since then, about two dozen detainees have been accepted by EU Member States. The EU-US Joint Statement on Guantanamo closure states: “We note the positive actions taken by the President of the United States of America when he ordered the closure of the Guantanamo Bay detention facility by January 22, 2010. We welcome the determination of the United States of America to close the facility together with other steps taken, including the intensive review of its detention, transfer, trial and interrogation policies in the fight against terrorism and increased transparency about past practices in regard to these policies, as well as the elimination of secret detention facilities... We take note of the commitment of the United States to develop a new and more sustainable approach to security-related issues and of the thorough review of US policies initiated by President Obama's Executive Orders of January 22, 2009. Against this background and in the expectation that underlying policy issues will be addressed, the EU and its Member States wish to help the US turn the page. In this context, certain Member States of the European Union have expressed their readiness to assist with the reception of certain former Guantanamo detainees, on a case-by-case basis.”

The EU has continued its very useful dialogue with the State Department Legal Adviser Harold Koh. The US Administration has banned “enhanced interrogation techniques” and secret detention. However, Military Commissions continue for alien terrorist suspects, where the first death penalty trial has started. Political pressure against regular criminal trials of alien AQ related terrorist suspects is increasing. Legislation currently pending in Congress, which the Administration has threatened to veto, would not only make Guantanamo closure impossible, it would also prohibit criminal trials in regular courts. This is attracting adverse attention in Europe and is making it more difficult, for example to persuade the European Parliament to back cooperation agreements essential to Europe's

⁷ Joint Statement of the European Union and its Member States and the United States of America on the Closure of the Guantanamo Bay Detention Facility and Future Counterterrorism Cooperation, based on Shared Values, International Law, and Respect for the Rule of Law and Human Rights

⁸ The framework consisted of the Conclusions of the Council and of the representatives of the Governments of the Member States on the closure of the Guantanamo Bay Detention Centre; the Joint Statement of the European Union and its Member States and the United States of America on the Closure of the Guantanamo Bay Detention Facility and Future Counterterrorism Cooperation, based on Shared Values, International Law, and Respect for the Rule of Law and Human Rights and an EU submission to the Detention Policy Task Force

security such as on PNR or TFTP. It would be in the EU's interest to engage Congress, as the US Administration has been engaging the European Parliament, to explain how Europe has been able to implement effective counter terrorism supported by effective guarantees of human rights and fundamental freedoms.

4. LAW ENFORCEMENT AND CRIMINAL JUSTICE APPROACH: FOCUS ON PREVENTION

From a CT point of view, the criminal justice system has been a vital and very effective tool. The track record is excellent. Criminal investigations have provided a lot of information on terrorist networks and plots. Experienced prosecutors and law enforcement officials have obtained a lot of information from defendants. Many plots have been disrupted in Europe over the past years and the perpetrators convicted in the courts.

As a key part of its commitment to the international rule of law and human rights, the EU has been promoting globally a criminal justice and law enforcement approach to the fight against terrorism, based on the rule of law and human rights. Over the past decade, the EU has also developed what is internationally the most comprehensive model of cooperation in criminal justice and law enforcement.

As the criminal justice system is one of the most important tools in the fight against terrorism in the EU, it has to be effective. We cannot wait for the criminal justice system to kick in only after an attack has been committed. Instead, we have to use the criminal justice system also as a preventive tool. This means that we need to have offenses on the books which cover the preparatory stages, such as membership in a terrorist organization. Within the EU, an additional challenge is Schengen, the area of free movement of people in most EU countries without border controls. Terrorist networks operate in more than one country and travel within the EU is easy and without controls. Therefore, in the EU we had to develop tools that create a level playing field in terms of substantive offenses. Certain minimum standards of terrorism related behaviour have to criminal offenses in all EU Member States in order to avoid that terrorists commit an offense in one EU MS and then travel to another, where what they have done is not criminalized. The EU did this with two so-called Framework Decisions on Counter-terrorism.

However, the same minimum level of substantive offenses is not enough to have an effective criminal justice system in place on a European level. Given the great number of cross border cases and the ease of travel, we had to develop other tools in addition to the offenses themselves to be able to achieve convictions across Europe. Traditional mutual legal assistance and extradition instruments have been complemented with real time cooperation in EUROPOL and EUROJUST, as well as the mutual recognition principle in criminal procedure (e.g. European Arrest Warrant, European Evidence Warrant, Joint Investigation Teams, European Investigation Order under preparation). EU Mutual Legal Assistance and Extradition Agreements with third countries such as the US and Japan have created a modern framework for cooperation in criminal justice.

The most important opportunity to advance the rule of law, human rights and a criminal justice approach to the fight against terrorism is the Arab Spring. The Minister of Interior of Tunisia has already approached the EU for assistance in Security Sector Reform. The EU, given its huge experience in transforming totalitarian security systems after 1989, should respond to the Tunisian request for assistance as a priority, designing, together with the Tunisian government a comprehensive strategy for assistance in Security Sector Reform (SSR) reform, which would be fully in line with the "deep democracy" principle endorsed by the European Council. SSR needs a broad and comprehensive approach, starting with the legal framework, re-drafting of the Constitution and the

laws to ensure independence of the judiciary, democratic control of the armed forces, limits to the authority of security agencies and oversight mechanisms.

In order to be effective this kind of reform should not consist of a series of piecemeal projects which do not address the core of the issue, which is transformation of the security sector. There must be a broad strategy if reform is to achieve the depth and sustainability needed for long term success. This applies not only in Tunisia but also to opportunities in Morocco, Libya and Egypt. Above all, it applies to the EU's most challenging Counter Terrorism relationship, with Pakistan. Recent events have shown the limits of the military approach to Counter Terrorism in Pakistan. The EU is already active in supporting the criminal justice approach, but this has been difficult because of the sheer scale of the problems facing Pakistan and the losses it has been incurring, and because of the wider need to improve the capacity and effectiveness of all aspects of the justice system. A holistic programme to develop the rule of law is needed not only for Counter Terrorism but also for economic development. Given the scale and depth of the problems, this will have to be a long term endeavour but needs to start now.

5. LISTING

An area where human rights are discussed in the context of the fight against terrorism is the freezing of assets in the contexts of targeted sanctions.

Targeted sanctions ("UN list")

Council Regulation (EC) No 881/2002 and Council Regulation (EU) No 1286/2009

Following the judgment of the Court of Justice of the European Communities of 3 September 2008 in Joined Cases C-402/05 P and C-415/05 P *Kadi & Al Barakaat v. Council and Commission*, the Commission made a proposal for an amendment of Regulation (EC) No 881/2002 [COM(2009)187] on 22 April 2009 and the Council adopted Regulation (EU) No 1286/2009⁹ on 22 December 2009.

The revised procedure now provides that the listed person, entity, body or group should be provided with the reasons for listing as notified by the UN Sanctions Committee, so as to give the listed person, entity, body or group an opportunity to express his, her or its views on those reasons while at the same time allowing for the funds and economic resources of persons, entities, bodies and groups included in the Al-Qaida and Taliban list drawn up by the UN to be frozen 'without delay' as provided for by the relevant UN Security Council Resolutions.¹⁰

Meanwhile, clarification by the Court of Justice of the consequences of the 2008 judgment is awaited. On 30 September 2010, the General Court handed down its judgment in Case T-85/09, which concerns Mr Kadi's appeal against Commission Regulation (EC) No 1190/2008 which re-listed Mr Kadi after the judgment of 3 September 2008. The Council, the Commission and the UK have lodged appeals against the General Court's judgment (Joined Cases C-584/10 P, C-593/10 P and C-595/10 P).

The adoption of **Security Council Resolution 1904 (2009)** on 17 December 2009 has introduced significant improvements to the sanctions regime against Al-Qaida and the Taliban and associated

⁹ OJ L 346, 23.12.2009, p. 42

¹⁰ United Nations Security Council Resolutions (S/RES) relating to the prevention and suppression of terrorism and terrorist financing require jurisdictions to freeze without delay the funds or other assets of, and to ensure that no funds or other assets are made available, directly or indirectly, to or for the benefit of any person or entity either: a.) designated by, or under the authority of, the United Nations Security Council under Chapter VII of the Charter of the United Nations, including in accordance with S/RES/1267(1999) and its successor resolutions (see S/RES/1267(1999), S/RES/1333(2000), S/RES/1363(2001), S/RES/1390(2002), S/RES/1452(2002), S/RES/1455(2003), S/RES/1526(2004), S/RES/1617(2005), S/RES/1730(2006), S/RES/1735(2006), S/RES/1822(2008), S/RES/1904(2009)); or b.) designated by that jurisdiction pursuant to S/RES/1373(2001).

individuals and entities, including new elements relating to the procedures for the listing and delisting of individuals and entities, most notably the introduction of an independent and impartial ombudsperson to look into requests for delisting of such individuals and entities. The EU declaration on the adoption of Security Council Resolution 1904(2009) welcomed it as a significant step forward in the continued efforts of the Security Council to ensure that fair and clear procedures exist for placing individuals and entities on the list created pursuant to Security Council Resolution 1267(1999) and for removing them as only procedural guarantees for the individual and entities involved will strengthen the effectiveness and contribute to the credibility of this and other sanctions regimes.

On 17 June 2011, the Security Council of the United Nations adopted **Resolution 1988 (2011) and Resolution 1989 (2011)** which divides the sanctions regime against Al-Qaida and the Taliban into two separate regimes. In particular, the Ombudsperson's mandate has been extended, and the rules governing her office have been further improved and elaborated in Security Council Resolution 1989 (2011).

Implications of the Lisbon Treaty

The Lisbon Treaty changed the legal situation by introducing two separate legal bases for measures regarding the freezing of assets related to terrorism:

- Article 75 of TFEU¹¹ under the Title “Area of Freedom, Justice and Security”, which provides a specific legal basis for defining a framework for administrative measures with regard to capital movements and payments, such as the freezing of funds of natural, legal persons or non-State entities in order to prevent terrorism, and
- Article 215 of the TFEU¹², which provides a legal basis for restrictive measures in the framework of the Common Foreign and Security Policy, including the freezing of funds and economic resources of natural or legal persons and groups of non-State entities with a view to preventing international terrorism.

While the framework referred to in Article 75(1) of the TFEU is to be adopted following the ordinary legislative procedure (Commission proposal, co-decision European Parliament and Council), measures under Article 215 of TFEU are adopted by the Council on a joint proposal from the High Representative and the Commission, and the European Parliament is only informed thereof.

In adopting Council Regulation (EU) 1286/2009¹³ on the basis of Article 215 of TFEU, the Council has taken the view that action against international terrorism pertains to the CFSP. Conversely, Article 75 TFEU relates only to EU internal persons or groups.

¹¹ **Art. 75 TFEU** reads as follows:

(1) Where necessary to achieve the objectives set out in Article 67, as regards preventing and combating terrorism and related activities, the European Parliament and the Council, acting by means of regulations in accordance with the ordinary legislative procedure, shall define a framework for administrative measures with regard to capital movements and payments, such as the freezing of funds, financial assets or economic gains belonging to, or owned or held by, natural or legal persons, groups or non-State entities.

(2) The Council, on a proposal from the Commission, shall adopt measures to implement the framework referred to in the first paragraph.

(3) The acts referred to in this Article shall include necessary provisions on legal safeguards.

¹² **Art. 215 TFEU** reads as follows:

(1) Where a decision, adopted in accordance with Chapter 2 of Title V of the Treaty on European Union, provides for the interruption or reduction, in part or completely, of economic and financial relations with one or more third countries, the Council, acting by a qualified majority on a joint proposal from the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy and the Commission, shall adopt the necessary measures. It shall inform the European Parliament thereof.

(2) Where a decision adopted in accordance with Chapter 2 of Title V of the Treaty on European Union so provides, the Council may adopt restrictive measures under the procedure referred to in paragraph 1 against natural or legal persons and groups or non-State entities.

(3) The acts referred to in this Article shall include necessary provisions on legal safeguards.

¹³ OJ L 346, 23.12.2009, p. 42

The European Parliament has filed an application to have Council Regulation (EU) 1286/2009 annulled because it argues that the legal basis should have been Article 75 TFEU rather than Article 215 TFEU (Case C-130/10). The case is still pending.

In its EU Internal Security Strategy of 22 November 2010¹⁴, the Commission stated that in 2011 it would consider devising a framework for administrative measures based on Art. 75 TFEU as regards freezing of assets to prevent and combat terrorism and related activity.

The Commission Services (DG HOME) organised three expert meetings to discuss with MS, the Council Secretariat and the Counter Terrorism Coordinator the scope and application of Art. 75 of TFEU. The last meeting took place in Brussels on 17 March 2011.

Targeted sanctions (“autonomous list”)

Council Common Position 2001/931/CFSP and Council Regulation (EC) No 2580/2001

On 9 September 2010, the General Court annulled a Council decision confirming the listing of Stichting Al Aqsa (Case T-348/07, Stichting Al Aqsa v. Council). The General Court held that, if the Council confirms a listing decision following a review based on Article 1(6) of Common Position 2001/931/CFSP, the decision of a competent authority referred to in Article 1(4) of Common Position 2001/931/CFSP on which the original listing decision was based, must still be valid. In the present case, the decision by the competent authority had been repealed. Two appeals against this judgment are pending (Joined Cases C-539/10 P and C-550/10 P).

On 7 December 2010, the General Court dismissed the action submitted by Mr. Sofiane Fahas (Case T-49/07) against his listing by the Council. The Court stated that the Council had respected its obligation to state reasons; that by sending the contested decision and a Statement of Reasons to the applicant, the Council had respected his rights of defence and his right to effective judicial protection. The Court also concluded that none of the Applicant's other fundamental rights has been violated.

Some of the litigation related to the autonomous list continues. Key issues under consideration by the Court include also the interpretation of “decision taken by a competent authority” (C-27/09 P Advocate General's Opinion delivered on 14.07.2011), transmission of sensitive information to the Union judiciary (C-27/09 P - *ibid*) and compensation for damage caused by the Union (T-341/07 - *awaiting judgment*).

The last application was submitted to the General Court on 11 April 2011 (Case T-208/11) by the LTTE, the Council submitted its Defence on 19 September 2011.

¹⁴ COM(2010) 673 final

GILLES DE KERCHOVE

Terrorizmus ellenesség és emberi jogok

Az emberi jogok védelme rendkívül fontos a terrorizmus elleni harc során, a hatékony terrorizmus ellenes lépések és az emberi jogok védelme nem ellentmondásos, hanem egymást kiegészítő és kölcsönösen megerősítő cél. Az EU terrorizmus elleni stratégiájában szerepel a globális elkötelezettség a terrorizmus ellen, figyelembe véve ugyanakkor az emberi jogok tiszteletét és Európa biztonságosabbá tételét. A terrorizmus legyőzése csak akkor hatékony, ha az EU és az USA elkötelezett marad a saját értékeihez. Az EU, a Lisszaboni Szerződéssel erősítette meg saját koncepcióját az emberi jogok védelmével kapcsolatban. Az adatvédelem és adatmegosztás igen ellentmondásos kötelezettséget jelent. A fenyegetés változó természete miatt elkerülhetetlen több fontos adat megszerzése és megosztása, (bűnügyi, jogi, utaslisták stb.) valamint a magánközösségekkel folytatott adatszűrő kapcsolatok megerősítése, ez utóbbihoz az európai országok parlamentjeinek megerősítését kell kérni, lévén, hogy a társadalom fél az ilyen jellegű megfigyeléstől. A bűnügyi igazságszolgáltatás alapvető és nagyon hatásos elrettentő, sőt megelőző eszköz, a terrorizmus elleni harcban. A Schengeni egyezmény lehetővé teszi a szabad mozgást Európában, mivel a terrorista hálózatok több országban működnek, bizonyos minimum standardot kell felállítani egységesen minden országban a terrorista viselkedés meghatározására és kiegészíteni ezzel a szokásos segítségnyújtás és kiadatás eszköztárát. Európai jogi szabályzók léteznek, amelyek lehetővé teszik a feketelistára tett személyek és csoportok javainak és mozgásának befagyasztását.

RICHARD LEBARON

Countering Extremism Online

I greatly appreciate the opportunity to speak to you today. It is appropriate that we are meeting in Budapest, since Hungary continues to make important contributions to our shared efforts against terrorism, both here in Europe and through its support for the coalition in Afghanistan.

I am here to address the essential question of how we can most effectively combat the online propaganda of violent extremists. This is part of the broader endeavor of countering violent extremism, or “CVE.”

Our National Strategy for Counterterrorism, published in June of this year, describes al-Qa’ida, its affiliates and their adherents as a preeminent threat to the United States and emphasizes “undercut[ting ...] al-Qa’ida’s efforts to spread its ideology” and the importance of CVE communications.

Accordingly, my office, the interagency Center for Strategic Counterterrorism Communications, or CSCC, was established to coordinate, orient, and inform government-wide public communications activities directed at audiences abroad and targeted against violent extremists, especially al-Qa’ida and its affiliates and adherents. An important component of our work is to confront, counter, and undermine the online propaganda of al-Qa’ida and its affiliates in Arabic and Urdu, with plans to add Somali in the near future.

Let’s put online CVE communications in context. Secretary Clinton has described the Internet as “the public space of the 21st century,” and it is a public space that can be utilized for social good, as an instrument of play, or as a tool for extremists.

Access to the Internet has rapidly spread all over the world. More than three-quarters of Facebook members, and more than 70 percent of YouTube traffic, come from outside the United States. Internet penetration – though it varies widely by country – has reached 33 percent in the Middle East, and has grown by 15,000 percent – 150 times – over the last decade in Pakistan. Though Pakistan has thus far only reached an 11 percent penetration rate, we can easily see where it is headed. What all these numbers mean is that the Internet is still growing by leaps and bounds.

It is clear that the Internet is promoting unprecedented levels of free expression as well as contact among individuals, between citizens and their governments, and among governments across the globe. But public spaces can be not only the beautiful gardens of positive engagement that we wish for; they can also be litter-strewn dusty lots full of shady characters.

Much social engagement on the Internet involves families sharing stories, relationship-building among friends and colleagues, and citizens coming together to make a positive difference. But according to Interpol chief Richard Noble, extremist sites on the Internet skyrocketed from 12 in 1998 to 4500 in 2006. Other reports state that there are many more than that today. One report last year said there were “hundreds” of videos of Anwar al-Awlaki on the web, with a total of over 3.5 million views. With that kind of exposure, it is certain that many people will become more exposed to extremist propaganda, and some may be moved to active support or participation.

Even on some mainstream Arabic-language discussion forums, we have observed organized messaging over the last two or three years by users claiming to represent extremist organizations, and

explicitly using the emblems and flags of al-Qa'ida-linked groups or the Taliban. We have seen footage of the war rooms of al-Qa'ida media units, with modern equipment, and we can follow Taliban updates on Twitter.

Interestingly, I should note, we have seen less of this presence in the last several months, and neither al-Qa'ida's recent video on the 10th anniversary of the 9/11 attacks, nor al-Qa'ida messages after bin Laden's death, have gained broad distribution on mainstream websites.

The Internet environment in Pakistan differs from the Arabic-language world. In Pakistan, we observe that discussions on web forums in both English and Urdu language sites follow the political discussions of the many daily talk shows on Pakistani television stations. We see little overt extremist presence on mainstream sites. Instead, we see high levels of conspiracy theories and anti-U.S. and anti-Western attitudes that are often cast as sympathetic to extremists, and reflect and build upon comments expounded by talk show hosts and guests.

In these environments, it is clear that online media can be used for good – or ill.

Now, there are many examples of social media and the Internet being used to promote public participation. We have all seen the use that activists and demonstrators made of Twitter and Facebook in Egypt this year, and in Iran following the elections there, to bring people together and report news to the outside. It is inaccurate to say that social media caused or led the Arab Spring. But there can be no doubt that social media served to enhance public participation and commitment.

But there are also many examples of social media being used as instruments of repression. From Iranian border guards reviewing the Facebook accounts of international travelers arriving at Tehran airport after the 2009 election ... to the creation of false accounts on social media to spread misinformation and dissension ... to simply shutting down access to social media and the Internet to prevent their use by activists, governments have acted to counter the dissemination of information by the network.

The United States strongly believes that on the Internet, as in "non-virtual" realms, we need to achieve the basic freedoms of expression, assembly and association. At the same time, we must be mindful of the new threats it may pose to our security. As Secretary of State Clinton stated earlier this year, "Without security, liberty is fragile. Without liberty, security is oppressive. The challenge is finding the proper measure: enough security to enable our freedoms, but not so much or so little as to endanger them."

In the same speech, Secretary Clinton said that, "...Qualities that make the Internet a force for unprecedented progress – its openness, its leveling effect, its reach and speed – also enable wrongdoing on an unprecedented scale. Terrorists and extremist groups use the internet to recruit members, and plot and carry out attacks. Human traffickers use the internet to find and lure new victims into modern-day slavery. Child pornographers use the internet to exploit children. Hackers break into financial institutions, cell phone networks, and personal email accounts. So we need successful strategies for combating these threats and more without constricting the openness that is the Internet's greatest attribute."

Let me note here that the Wikileaks publication of purported U.S. diplomatic cables had nothing to do with freedom of speech. If these were, in fact, U.S. diplomatic cables, Wikileaks simply appropriated and disseminated stolen property. Whether intentionally or not, Wikileaks put innocent people – often the very activists whom Wikileaks apologists say that they care about – at risk.

Let me return to the question of how we can most effectively combat the threat of violent extremists in cyberspace. Secretary Clinton has outlined the ways the United States is working to aggressively

track and deter terrorists and criminals online. “We are investing in our nation’s cyber-security,” she said, “both to prevent cyber-incidents and to lessen their impact.” She added:

“We are cooperating with other countries to fight transnational crime in cyber-space. The United States Government invests in helping other nations build their own law enforcement capacity. ... In our vigorous effort to prevent attacks or apprehend criminals, we retain a commitment to human rights and fundamental freedoms. The United States is determined to stop terrorism and criminal activity online and offline, and in both spheres we are committed to pursuing these goals in accordance with our laws and values.”

How and when to address sites that carry such messaging as terrorist instruction, incitement to violence, fundraising for terrorism, and other clearly illegal acts is a complex question.

In many cases, responsible service providers can apply their Terms of Service when and as necessary.

In other cases, government action may be required – whether through diplomatic or legal means.

These circumstances may highlight the legal and jurisdictional issues that apply to an anonymous and geographically-distributed Internet. Who is responsible for assessing the speech of a writer in one country, posted on a forum hosted in another country, hosted on a server in a third country that is owned by a company based in yet a fourth? We must work together to determine the best way to address these questions.

I will now focus the remainder of my remarks on the work of our Center for Strategic Counterterrorism Communications. CSCC’s works to counter terrorist groups that use the Internet to spread propaganda and seek to attract young people to their ideology. By engaging directly on the Internet, we reach young people susceptible to radicalization in the places where they increasingly spend their time.

Our Digital Outreach Team is designed to be agile and quick to respond to events on the ground and to engage on the web in Arabic and Urdu. We work almost entirely on mainstream sites, where extremist groups reach out to the vulnerable. We engage in public dialogue, and clearly label our messages and videos as coming from the Department of State’s Digital Outreach Team.

Although we have been actively engaged on the Internet exclusively on CVE communications for only a brief period, we already have some lessons learned that I can share with you.

The first principle is perhaps obvious to any communicator: If you are not playing the game, you are not going to win. As the comedian Woody Allen is supposed to have said, “90 percent of success in life is just showing up.” We strongly believe that we need to be where the conversation is taking place, and in the language of the audience, so we can make a difference.

Our communication efforts must be agile and quick. If you wait too long, the conversation has moved on. If you are not participating, then others will be more than happy to jump in and distort your views or claim victory from your absence. To be effective, we must structure our online engagement efforts to include a true rapid-response capability.

Now, some may suggest that the best way to counter extremist propaganda is to remove it completely from the Internet. But in the United States, we have strong constitutional protections for speech, even hateful speech, and a strong belief that confronting evil ideas with good ideas is far more effective than merely closing our ears, or shutting others’ mouths.

Moreover, we should be careful not to play into the narrative that we in the West will do anything to stifle “Islamic ideology,” or that we take a harder line on extremist Islamist propaganda than we do on other extremist language. In this context, our video showing President Obama’s condemnation of the attacks in Norway as terrorism did a great deal to tamp down this line of argument on web forums.

When we talk about over, government-sponsored online engagement to counter violent extremists, what should it look like? Here are few suggestions from our own experience:

It seems most effective to compete with extremist propaganda by offering competing narratives of hope. In our own work, we aim to confront misleading or false narratives about the United States that seek to justify violence. We work to clearly portray what al-Qa'ida and its ilk advocate, and what they actually do. Our underlying purpose is to delegitimize the al-Qa'ida brand.

In many cases, we have found that the most effective method is to use al-Qa'ida's own material to attack al-Qa'ida. For example, we created a video contrasting al-Qa'ida statements about the impossibility of peaceful change in the Arab world with striking images of peaceful demonstrators in the streets of Cairo. We are not afraid to be deliberately confrontational with al-Qa'ida supporters, but we adjust our tone appropriately when responding to comments from others. Nor are we afraid of insults and criticisms directed at members of our team, despite the extent of the vitriol. (Suffice it to say that "digital dog" is practically the kindest thing our analysts have been called.)

In our messaging, we use culturally-relevant approaches, including historical, religious and cultural references – from sports and film to proverbs and stories – to reach our audience. We do not engage in theological debate, although we recognize that other interlocutors may be able to do so effectively.

We work to get the facts right, every time. While there is debate about whether our target audiences are more amenable to rational or emotional argument, we must maintain our credibility by leaving no room for others to attack our messages as falsehoods.

In conclusion, there can be no doubt that the online propaganda of violent extremists and extremist organizations, directed at young people, is a threat to our societies and communities. As we confront this threat directly, we will take varied approaches and learn from both our successes and our failures. And we have a lot to learn from each other as we move forward with open engagement on the web – in social media and other platforms –to counter al-Qa'ida and other extremist narratives.

Thank you, and I would be glad to take your questions.

RICHARD LEBARON

Szélsőséges nézetek elleni harc az Interneten

Az erőszakos szélsőségek elleni fellépés (countering violent extremism, CVE) programjának részeként az Egyesült Államokban létrehozott intézményközi Terrorizmusellenes Kommunikációs Stratégiai Központ egyik fő feladata az Al-Kaida és a vele kapcsolatban álló szervezetek által arab és urdu nyelven az interneten folytatott propaganda semlegesítése. Az internethez való hozzáférés rohamos terjedésével a szélsőséges csoportok által üzemeltetett, nem csak az ideológia terjesztésére, hanem aktív támogatók toborzására is alkalmas weboldalak száma is ugrásszerűen megnőtt. Emellett az utóbbi években a hagyományosan népszerű arab nyelvű internetes fórumokon is megfigyelhető, hogy magukat szélsőséges szervezetek tagjaiként feltüntető, ezeket népszerűsítő és jelképeiket nyíltan használó hozzászólók szervezett kommunikációt folytatnak.

Az előadó emlékeztetett a közösségi oldalaknak az Arab tavasz idején játszott meghatározó szerepére, valamint példákat említett arra, hogyan használják ezeket egyes országokban a politikai elnyomás vagy a dezinformálás eszközeként, illetve hogy az Internet a terrorizmus mellett más illegális tevékenységek eddig soha nem látott felerősödéséhez is hozzájárult. A nyilvánvalóan bűncselekménynek minősülő tevékenységeknek (erőszakra, terrorcselekményekre való felbujtás, a terrorizmus pénzügyi támogatása) teret adó weboldallal szemben való jogi eljárás komplex kérdéskör. Az Internet természetéből fakadó széles földrajzi megosztottság és az anonimitás biztosítottága ugyancsak bonyolult jogi kérdéseket vet fel. Terrorizmusellenes Kommunikációs Stratégiai Központ tevékenységéről szólva elmondta, hogy a Központ digitális munkacsoportja állandóan figyelemmel kíséri a már említett népszerű, arab nyelvű internetes fórumokat. A csoport tagjai egyértelműen jelzik, melyik intézmény nevében nyilatkoznak. Bekapcsolódnak a vitákba, szöveges és video üzenetek segítségével – nem ritkán az Al-Kaida saját anyagainak felhasználásával –, szigorúan a tényekre támaszkodva leplezik le a terrorista szervezet valótlán állításait, így informálva a fiatalokat, akik a legkönnyebben megtéveszthetők.

Tapasztalatuk szerint a hatékony fellépés kulcsa az állandó jelenlét, a gyors reagálás, valamint a célközönség kultúrájának, történelmének beható ismerete. Hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok komolyan veszi a szabad véleménynyilvánítás alkotmányos jogát, ezért elutasítja azt az álláspontot, miszerint a szélsőséges propagandát támogató weboldalak egyszerűen el kell távolítani a világhálóról. Felszólalását azzal zárta, hogy a szélsőséges szervezeteket népszerűsítő kommunikáció minden társadalomra és közösségre veszélyt jelent, amely ellen a harcot az Interneten a tapasztalatok felhasználásával, a helyzethez adaptált, különféle módszerekkel fogják tovább folytatni.

SHARI VILLAROSA

The new U.S. Counterterrorism Policy and the Rule of Law

I want to begin by thanking the organizers for putting together this valuable and interesting conference. One of the pleasures of my job is being able to travel to fascinating historic cities and it is an honor to participate in this conference and to be in Budapest. I also wish to extend my particular appreciation for Hungary becoming our protective power after we had to withdraw our staff from Tripoli. We truly value our close relationship.

I have been asked to speak to you briefly today on the new U.S. Counterterrorism Policy and the Rule of Law...essentially to discuss how the US government is organizing itself to address the challenges posed by a terrorism that is simultaneously, local and global, criminal and ideological...and how we are seeking to balance what I think most of us would conceded is a certain tension between the needs of our societies for security and our commitment to human rights and liberty.

The variegated and diverse nature of the threat we – all – require us to address a similarly variegated and diverse set of requirements as we try to mobilize citizens, bureaucracies and foreign partners to counter it. The new U.S. CT strategy is designed to meet those challenges and in doing so, to respond both to immediate threats – particularly from al Qa'ida, its affiliates and adherents – and discredit over the long-term the ideology that incites violence, applying the lessons we have learned over the past decade.

I will start with a brief review: We have made substantial progress. Since the attacks of 9–11: we have greatly improved our capabilities to remove the leaders, including Osama Bin Laden, denied funds to terrorists and made it more difficult for terrorists to cross borders. Global cooperation against terror in recent years has been remarkable and is one of the unsung success stories of our time. In the critical areas of intelligence and law enforcement, governments have joined together time and again and prevented planned attacks. For our part, in the U.S. government, we have sought to foster this cooperation through a series of formal bilateral counterterrorism consultations with numerous countries; these consultations have strengthened our counterterrorism partnerships so we can complement one another's efforts in pursuit of a comprehensive approach to our common challenges. In addition, we regularly consult with a broader range of countries to help build their political will and capacity to take effective action against terrorists.

And that action has been effective: In recent years we have been able to strike hard at the planners of terror and the leaders of terrorist organizations, eliminating key al-Qa'ida personnel ranging from operational actors on the ground to Usama bin Laden himself.

As a result of these factors and of the global effort against terror, the capacities of terrorist groups have been greatly reduced: The al-Qa'ida (AQ) core finds it increasingly hard to replace its significant leadership losses and increasingly hard to raise money, train recruits, and plan attacks outside of the region.

Nonetheless, and while AQ core is clearly weaker, it retains the desire – and the capability – to conduct regional and transnational attacks. And, of particular concern, while the AQ core has weakened

operationally, affiliates groups have become stronger and the broader threat, therefore, become more geographically and ethnically diversified.

Al-Qa'ida in the Arabian Peninsula (AQAP), for example, has become one of the most operationally active affiliates, attempting attacks against the United States at through its Christmas 2009 plot to destroy an airliner bound for Detroit; in October 2010 it sought to blow up several U.S.-bound cargo planes. And, sadly, we anticipate that other affiliate groups will seek to follow in those footsteps.

In addition, although we have been highly successful in taking individual terrorists off the street, disrupting cells, and thwarting conspiracies, we continue to see a strong flow of new recruits into many of the most dangerous terrorist organizations. Drying up that flow of new recruits must be and is a priority.

So we continue to face a significant terrorist threat from al-Qa'ida, its affiliates, and its adherents. While we have accomplished much, it remains true that our enemies have proven to be to be agile and adaptive. And for that reason we must develop – and have developed – a strategy that is even more agile and adaptive.

Our new CT Strategy formalizes the approach that the United States has been pursuing and refining for the past two and half years to prevent terrorist attacks and to ensure the defeat of al-Qa'ida and its affiliates and adherents. It marks our awareness that counterterrorism policy, however vital, must not, cannot, and does not drive foreign policy as whole, but rather must be integrated into our diplomatic efforts across the board. It both builds upon prior strategies and sets forth clearly a series of new approaches and areas of focus; it is a strategy that is as once marked by change and continuity.

The Strategy seeks to cut at the core of al-Qa'ida's appeal and highlights the need to confront al-Qa'ida's ideology by identifying and responding to specific, localized conditions and factors that al-Qa'ida exploits as drivers to recruitment, radicalization and mobilization to violence. It focuses extensively on the threat al-Qa'ida poses as both an organization and as an ideology, including diminishing the drivers of violence that al-Qa'ida attempts to exploit. Our Strategy affirms our commitment to abide by and to uphold the core values that define our nation and our people, including respect for human rights and the rule of law.

Since his inauguration, President Obama has articulated a clear counterterrorism policy goal – to disrupt, dismantle, and defeat al-Qaida and its allies. That is our main focus and our objective, and to achieve it we are using all the tools of national and international power and statecraft at our disposal.

We cannot rely on military, law enforcement and intelligence alone. We pursue a whole of government approach, bringing in prosecutors, judges and development experts to assist. Civil society can also make important contributions.

We are using those tools in a way the serves to multiply their impact by taking a multidimensional, multi-agency, multinational approach. As called for in the new Strategy we will use military power, for example, not only to strike at al-Qaida and its affiliates, but also to train and build the capacity of foreign militaries and security forces.

To counter immediate threats we use our judicial, military, and legal tools. But we are also taking the longer view and making a sustained effort to address long-term problems that extremists seek to exploit. To that end we are enlisting development assistance, public diplomacy, and the private sector in a way that breaks new ground..

In this effort we are focusing on three areas: countering and delegitimizing the violent extremist narrative; developing positive alternatives for youth vulnerable to radicalization, and building partner

capacity to carry out these activities. This includes working to develop programs that address radicalization in communities particularly at risk to terrorist recruitment.

We know that terrorists have been more successful in hotspots where economic opportunity is in short supply and where education is biased in favor of an extremist narrative, so we will be working with local leaders in particular places where recruiting has been most successful to try to empower a more progressive, democratic narrative and to provide alternative opportunities for young people, to deny recruiters the opportunity to recruit.

The other emphasis of strategic counterterrorism is to build our foreign partners' capacity. The heart of these efforts is to improve the rule of law and governance. Weak states serve as breeding grounds for terrorism and instability and we have sought to help with specific capacity building programs like our Antiterrorism Assistance and Counterterrorist Financing. Last year, the State Department's Antiterrorism Assistance Program led some 350 courses, workshops, and technical consultations that trained nearly 7,000 law enforcement and anti-terrorism officials from more than 60 countries. Our trainers and mentors build partner capacity in everything from bomb detection and forensic investigation to border, aviation, and cyber security.

So let me highlight the key aspects of our new Counterterrorism Strategy:

First, our primary focus is al-Qa'ida, its affiliates and adherents--the network that poses the most direct threat to us. President Obama has made clear that we are not at war with Islam.

Second, this Strategy consciously identifies specific areas/regions of priority CT concern, to make clear that our CT efforts and resources need to be directed and focused in the first instance on the elements of the al-Qa'ida network most directly threatening to the United States and its interests.

Third, this Strategy also highlights the need to confront al-Qa'ida's violent ideology and its resonance by identifying and responding to specific, localized conditions and factors that al-Qa'ida exploits as drivers to recruitment, radicalization, and mobilization to violence.

Fourth, this Strategy explicitly identifies the United States as an area of priority focus and concern, more so than previous strategies. Not just in terms of building our defenses and enhancing our own capabilities, but also in dealing with the challenge of al-Qa'ida adherents radicalized and operating in the United States.

Fifth, this Strategy highlights our efforts to support communities within the United States as they develop increased resilience and strategies to deal with the threat of al-Qa'ida-inspired radicalization efforts.

Sixth – and I must note its significance – this Strategy affirms our commitment to abide by and to uphold the core values that define our nation and our people, including respect for human rights and the rule of law. It recognizes that counterterrorism efforts can best succeed when they place respect for human rights and the rule of law front and center. In fact, all too often we see governments that engage in abusive and extra-legal behavior against their citizens only make the terrorism situation worse in the long-term. There are numerous instances where individuals who were abused by a government – and particularly by the law enforcement and intelligence services – become radicalized and join terrorist organizations. It is important that in our zeal to protect our citizens that we do not weaken their legal rights and protections.

And finally, and perhaps of most relevance to this body, the President's strategy is guided by the need to broaden and deepen partnerships with institutions and countries around the world, as we recognize that no one nation alone can bring about the demise of al-Qa'ida and its affiliates and adherents. Rather, we must join with key partners and allies to share the burdens of common security. The strategy thus places a premium on building the institutional and other capacities of weak and

vulnerable states so that they do not serve as breeding grounds for terrorism, recruitment, and instability and so governments can provide security, education, and jobs for their citizens.

We cannot do this alone; we seek partners. And in doing so, we discovered that there was no dedicated international venue to regularly convene counterterrorism policymakers and practitioners from around the world. And so, just last week, on the fringes of the UNGA the United States announced, with co-Chair Turkey, a new multilateral counterterrorism body, the Global Counterterrorism Forum. The Forum, which consists of 29 countries plus the EU, is a major initiative within the Administration's broader effort to build the international architecture for dealing with 21st century terrorism. With its primary focus on capacity building in relevant areas, the GCTF aims to increase the number of countries capable of dealing with the terrorist threats within their borders and regions. This forum is designed to assist countries that are transitioning from authoritarian rule to democracy and rule of law. It will provide support, particularly in the civilian sector, best practices, writing of new legislation, training police, prosecutors, judges, but all within the context of upholding the strongest standards of universal human rights. And it will mobilize support from around the world to support frontline states and nations in transition develop justice systems that are rooted in the rule of law, respectful of universal human rights, and effective against violent extremism.

The GCTF founding members agreed to establish five working groups: two thematic ones focusing on countering violent extremism and criminal justice/rule of law, which will have a global mandate, and three regionally-focused groups. The Founding Members decided to initially focus on the Sahel, the Horn of Africa Region (including Yemen), and Southeast Asia because they determined that in these areas, the GCTF – given its membership and with its civilian, capacity-building focus and objective of catalyzing regional cooperation – could have the biggest impact early on. The GCTF intends to address critical counterterrorism challenges in any region, and new regional or other working groups may be created as the need arises. We hope for – and expect great things from this new organization.

The importance of situating our counterterrorism efforts in our broader foreign and security policy framework is underscored by the transformative change taking place in the Middle East and North Africa whose full implications, including for our counterterrorism efforts, are still taking shape. The changes of government and broad-based efforts to win new freedoms for the people of the region hold enormous promise. Tremendous numbers of citizens advanced peaceful public demands for change in a precedent shattering way. They have done so without reference to AQ's incendiary world view, thus upending the group's longstanding claims that change would only come through violence. These men and women in the streets have underscored anew and in the most powerful fashion the lack of influence al-Qa'ida exerts over the central political issues in key Muslim-majority nations.

Should these revolts result, as we hope, in durable, democratically-elected, non-autocratic governments, AQ's single-minded focus on terrorism as an instrument of political change would be severely delegitimized. This would be a genuinely strategic blow. The successful democratic outcome of the demonstrations we have seen – the striving of so many to enjoy their basic human freedoms – is something all of us should support, because this is a profound good in its own right. But I want to add that from the security perspective, we also have a great deal to gain. Because democracies increase the space for peaceful dissent and give people a stake in their governance, it greatly weakens those who call for violence. We should be clear: This is a moment of great possibility for the global community, and most of all citizens of these Muslim-majority nations.

Inspiring as the moment may be, we cannot ignore the attendant perils. The political turmoil has distracted security officials in a number of countries. We are concerned with both the issue of terrorist transit in light of instability in Libya, and with the threat posed by loose munitions that were previously

under Libyan government control. Undoubtedly, terrorist groups will be tempted to exploit the situation to carry out conspiracies. We know the turmoil has caught the eye of AQ, which is trying to insinuate itself into the picture. Terrorist plots could have significant disruptive implications for states undergoing challenging, difficult democratic transitions.

Despite the uncertainties that remain, the Arab spring may create the political space to allow for a pivot in at least some countries in the Middle East and North Africa away from the repressive, emergency law CT paradigm to one based on the rule of law and where the building of effective institutions are seen essential for providing security, education, and jobs. Countries turning their backs on the repressive approach will likely need encouragement and training and other capacity-building support from a range of partners, including countries like Hungary that have successfully made the transition from authoritarian to democratic rule.

This underscores the need for all of us not only to further improve our capacity-building programs with an even stronger focus on civilian law enforcement and the rule of law, but to bolster our partnerships, strengthen our networks, and invest together in a positive vision of peace and progress.

To defeat al-Qa'ida, we must set concrete and realistic goals tailored to the specific challenges we face in different regions of the world. As we apply every element of American power against al-Qa'ida, success requires a strategy that is consistent with our core values as a nation and as a people. We believe we have created one.

I welcome your comments and questions. Thank you.

Az új amerikai terrorellenes politika és a jogállamiság

Az Egyesült Államok új terrorellenes stratégiájának fő célja, hogy az Al-Kaida és a vele kapcsolatban álló szervezetektől érkező közvetlen fenyegetésekre azonnal reagáljon, hosszú távon pedig hiteltelenné tegye erőszakra buzdító ideológiájukat. A 2001. szeptember 11-e óta eltelt időszakot áttekintve megállapíthatjuk, hogy a nemzetközi terrorellenes összefogásnak köszönhetően sikerült meggyengíteni az Al-Kaida központi vezetését, a szimpatizáns terrorszervezetek azonban megerősödtek, nagy létszámban szerveznek be új tagokat, és földrajzi, etnikai értelemben egyaránt sokféle fenyegetést képviselnek. Mivel az ellenség továbbra is igen aktív és alkalmazkodóképes, az ellene irányuló stratégiát is ehhez kell igazítani.

A stratégiában fontos szerepet kap az együttműködő országok katonai és biztonsági erőinek képzése, képességeinek fokozása, valamint a civil szféra bevonása. Ez utóbbi három területre összpontosít: az erőszakot pártoló, szélsőséges propaganda leleplezése, a legkönnyebben radikalizálható, beszervezhető csoport, a fiatalok számára vonzó alternatívák megteremtése, és az említett tevékenységek megvalósításához szükséges nemzetközi együttműködés kialakítása. Mivel a terrorista propaganda ott a leghatékonyabb, ahol elmaradott a gazdaság, és fejletlen a demokrácia, a stratégia része a jogállamiság és a megfelelő kormányzás kialakítása, valamint az ezt biztosító oktatás és képzés anyagi támogatása a partner országokban. Az új terrorellenes stratégia lényegét hét pontban határozhatjuk meg:

- ➔ Az Al-Kaida és támogatói elleni harc
- ➔ Az erőfeszítések és erőforrások összpontosítása a legközvetlenebb fenyegetést jelentő Al-Kaida-csoportokra, régiókra
- ➔ Az Al-Kaida számára a toborzást, a különböző csoportok radikalizálását lehetővé tevő helyi tényezők meghatározása, és az ezek ellen való fellépés
- ➔ Összpontosítás az Egyesült Államok területére, a védelmi képességek fejlesztése mellett fellépés az Al-Kaida itt működő támogatói ellen
- ➔ Közösségek támogatása, az Al-Kaida által szított radikalizálódási törekvések kezelése az USA-n belül
- ➔ Az emberi jogok és a jogállamiság szem előtt tartása, a demokratikus értékek követése a terrorellenes tevékenység során
- ➔ Partnerség kialakítása külföldi és nemzetközi szervezetekkel, más országokkal, különösen olyan sebezhető államokkal, amelyek könnyen a terrorista tevékenység gócpontjaivá válhatnak

A nemzetközi együttműködésben nagy jelentőséggel bír a 29 országot és az EU-államokat tömörítő Világméretű Terrorellenes Fórum megalakulása, amelynek fő célja ugyancsak a terrorellenes képességek fejlesztése, valamint a nemrég a demokrácia útjára lépett országok sokoldalú támogatása.

SUE TAKASU

Technical Assistance to develop CT related capacities: needs and priorities

Technical Assistance to develop CT related capacities: needs and priorities

- Terrorism and Democracy in the 21st Century -
29-30 September 2011, Budapest, Hungary

Counter-Terrorism Committee Executive Directorate (CTED)
United Nations
29 September 2011

U.N. Counter-Terrorism framework

- 1) Taliban Al-Qaida Sanctions Committee
- SC resolution 1267(1999)
- 2) Counter-Terrorism Committee (CTC)
- SC resolution 1373 (2001)
- 3) 1540 Committee for non-proliferation of
weapons of mass destruction
- SC resolution 1540 (2004)

CTED's mandates from the Security Council

- ❖ Monitoring and promoting the implementation of resolution 1373 (2001) and 1624 (2005)
- ❖ Facilitating technical assistance to States in order to enhance their overall counter-terrorism capacity – resolution 1373 (2001)
- ❖ Assist Member States to develop strategies which include countering incitement of terrorist acts motivated by extremism and intolerance and in facilitating technical assistance for its implementation – resolution 1624 (2005)

How to identify and prioritize technical assistance needs?

- **CTED on-site visits** - 62 Member States – Experts' participation from ICAO, IOM, IMF, IMO, INTERPOL, UNODC, WCO, World Bank, regional organizations, etc.
- **Dialogue** with Member States
- **Information exchange with international and regional organizations**
- **Global Implementation Survey (GIS)**
– Available on the UN/CTC website
- **UN-CTITF** - coordination

UN Counter-Terrorism Implementation Task Force (CTITF)

- Established in 2006
- By the United Nations Global Strategy on Counter-Terrorism
- Unanimously adopted by the General Assembly
- Mandate: To ensure overall coordination and coherence in the counter-terrorism efforts.
- About 30 entities and observers

(CTED, DPKO, DPA, DPI, DSS, 1540 Committee, IAEA, ICAO, IMO, IMF, INTERPOL, 1267 Committee, ODA, OHCHR, OLA, OSG, OPCW, UNDP, UNESCO, UNICRI, UNODC, WCO World Bank, WHO, IOM, OCHA, DESA, UNOSAA, UNHCR)

CTITF Working Groups

- 1. Preventing and Resolving **Conflict**
- 2. Supporting and Highlighting **Victims** of Terrorism
- 3. Countering the Use of the **Internet** for Terrorist Purposes
- 4. Preventing and Responding to **WMD** Terrorist Attacks
- 5. Tackling **Financing** of Terrorism'
- 6. Strengthening the Protection of **Vulnerable Targets**
- 7. Protecting **Human Rights** While Countering Terrorism – Fair Trial workshops
- 8. **Border Management** Relating to Counter-Terrorism

How to get technical assistance providers and funding

Experts: resources

- Member States
- International and regional organizations
(UNODC, INTERPOL, ICAO, IMO, WCO, FATF, FSRB, etc.)
- Local communities, private sector, civil society
and media

Fund:

CTED – No UN fund
Solicit donor States on case by case basis or
“Trust Fund”
Donor community – G8/CTAG to the “Global
Counter-Terrorism Forum” (GCTF)

Global Counter-Terrorism Forum (GCTF) – launched on 22 September 2011

- G8-CTAG dissolved
- GCTF 30 founding members

Algeria, Australia, Canada, China, Colombia,
Denmark, Egypt, the European Union, France,
Germany, India, Indonesia, Italy, Japan, Jordan,
Morocco, the Netherlands, New Zealand,
Nigeria, Pakistan, Qatar, Russia, Saudi Arabia,
South Africa, Spain, Switzerland, Turkey, the
United Arab Emirates, the U.K. and the U.S

Regional Approach

- **Key area of focus for CTED's activities**
- **Chance for regional counterparts to:**
 - meet regularly at working level
 - share experience, good practices
 - improve regional cooperation
- **Significant IRO input/participation**
- **Identifies concrete shortfalls and priorities that affect front-line officials**
- **Serves to "spin off" specific training needs and initiatives**

Regional approach - Europe

In Europe, CTED continued its long-term engagement in counter-terrorism matters with South-East Europe, working side-by-side with the Regional Cooperation Council (RCC) and the Southeast Europe Cooperative Initiative (SECI) Centre to encourage regional cooperation on counter-terrorism. CTED, RCC and SECI Centre held a second workshop within the framework of this initiative in Belgrade in June 2011. Launched in October 2010 in Sarajevo, this initiative draws on suggestions from the region to focus on the technical aspects of policing, terrorist financing and the links between terrorism financing and organized crime, and calls on expert technical contributions from all regional organizations with a strong presence in the region, including the Council of Europe, Europol, the Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE) and UNODC.

Thematic approach

Examples:

- NPO workshops (London, Bangkok, Auckland...)
- Prosecutors' workshops (New York, Ankara.....)
- Cash courier control workshops (Kuala Lumpur, PIFs...)
- Resolution 1624 workshops on incitement and extremism leading to violence (9 workshops from 2011 through 2013)
- Fair trial workshops (Bangkok, Istanbul, Dhaka, Europe)

Terrorism and Democracy

Related elements include:

- Rule of law – Popular sovereignty – The legitimacy of the State is created by the will or consent of its people – laws are created by the elected representatives – A person can be punished by a law only
- Due process – To protect an individual from the Government's misuse of power
- Sound criminal justice system

*CTITF – A series of Regional Expert
Symposium on Securing Fundamental
Principles of a Fair Trial for persons accused of
Terrorist Offences*

- led by OHCHR (UN High Commissioner for Human Rights)

1. Bangkok, Thailand in February 2011
- 10 Southeast Asian countries
2. Istanbul, Turkey in December 2011
- 15 countries from Middle East and North Africa
3. Dhaka, Bangladesh in 2012
- South Asian countries
4. Europe in 2012

Issues discussed & key observation

- Preventive (administrative) detention
- Secret detention/interrogation and torture
- Access to evidence, including intelligence and witnesses
- Asset-freezing procedures
- Terrorist listing procedures
- Impartiality and independence of the judiciary
- Special or military tribunals

The absence of "due process" or "fair trial" principles engendered resentment and grievances, not just among terrorists, but also among ordinary citizens. This enabled terrorists to gain support from the general public, leading to further instability. It should be understood that protecting human rights and securing due process and fair trial for all were essential to ensuring the legitimacy of Governments and the stability of Society.

A series of 9 Regional Workshops on
Implementation of SC resolution 1624 (2005)

~ 2011-2013 ~

- Incitement to commit terrorist act or acts
- Extremism and radicalization leading to violence
– counter radicalization initiative
- better understanding of the drivers of incitement, radicalization and violent extremism and to identify common challenges, solutions and good/best practices
- Special attention to human rights and the rule of law while countering incitement and radicalization

UN Global Counter-Terrorism Strategy

“the promotion and protection of human rights for all and the *rule of law* is essential to all components of the Strategy, recognizing that *effective counter-terrorism measures and the protection of human rights are not conflicting goals, but complementary and mutually reinforcing*”

UN Security Council resolution 1963 (2010)

“terrorism will not be defeated by military force, law enforcement measures, and intelligence operations alone, and underlines the need to address the conditions conducive to the spread of terrorism and the need to promote the *rule of law, the protection of human rights and fundamental freedoms and good governance.*”

Thank you.

For more information, please visit:
www.un.org/en/sc/ctc

SUE TAKASU

Technikai segítségnyújtás a terrorellenes tevékenységhez kapcsolódó kapacitások fejlesztéséhez: szükségletek és prioritások

AZ ELŐADÁS FŐ TÉMAKÖREI:

- A terrorellenes tevékenység intézményi keretei az ENSZ-ben
- A Terrorizmusellenes Bizottság Végrehajtó Igazgatóságának feladatai
- A technikai segítségnyújtás szükségletek megismerése, a prioritások meghatározása
- Az ENSZ Terrorizmusellenes Végrehajtó Csoport (CTITF) szervezete és feladatai
- A Világméretű Terrorellenes Fórum
- A Terrorizmusellenes Bizottság Végrehajtó Igazgatóság tevékenysége, a regionális megközelítés, ennek megvalósulása Európában, a tematikus megközelítés
- Terrorizmus és demokrácia
- Az ENSZ emberi jogi főbiztosa által vezetett szimpóziumok, *A terrorista bűncselekményekkel vádolt személyek számára a tisztességes eljárás alapelveinek biztosítása címmel*; ezek fő témái és tapasztalatai
- Az ENSZ Globális Terrorizmus Ellenőrzési Stratégiája

HETESY ZSOLT

A terrorizmus elleni fellépés és az alapjogok korlátozása Magyarországon

A SZEPTEMBER 11-I ESEMÉNYEK HATÁSA A TERRORELLENES FELLÉPÉSRE

A terrorizmussal fenyegetett országok sok esetben fogadtak el különleges szabályokat a terrorizmus elleni fellépés érdekében. Megfigyelhető volt ilyen korábban Nagy-Britanniában az IRA ellen, vagy Spanyolországban az ETA esetében. Pakisztánban, Indonéziában és további ázsiai országokban a szükségállapothoz hasonló rezsimeket és katonai bíraskodást alkalmaztak a terrorcselekmények elkövetőivel szemben. A terror elleni harcra azonban nem összpontosult nemzetközi figyelem, ami első sorban a terrorizmus, a terrrorszervezetek és terroristák céljainak, mobilitásának és eszközeinek korlátozott jellegével volt magyarázható. Ennek eredményeként nem alakult ki igazi nemzetközi együttműködés, és összehasonlítható jellegű, tudományos vagy szakmai elemzés. Léteztek például nemzetközi egyezmények, de azok végrehajtásának ellenőrzése már elmaradt.

Az Amerikai Egyesült Államok ellen elkövetett 9/11-es terrortámadások, majd ezek után a törökországi, londoni, spanyolországi merényletek megváltoztatták a helyzetet. Egyrészt a világ ráébredt, hogy létezik a terrorizmus új válfaja, egy korábban nem látott globális célokat meghatározó és azért tenni is képes Al Kaida. A terrorizmus világjelenséggé vált. Ennek következtében a terrorizmus a korábbiaknál nagyobb mértékben határozta meg az államok geopolitikai kapcsolatait és volt hatással a belső jogalkotásra, az emberi jogok/biztonság viszonyára. A 2001-es és az azt követő terrorcselekmények a civilizáció elleni támadásnak is felfoghatóak, céljuk, hogy gyengítsék azt, aláássák biztonságát. Emellett felfoghatóak, mint az állam, a nemzetbiztonsági szolgálatok és a bűnüldöző szervek kudarca abban, hogy megvédjék állampolgárait.

Az ebből fakadó egyik következtetés az volt, hogy a nemzeti szinten általában használt módszerek már nem elegendőek az újfajta terrorizmus elleni hatékony harchoz. Az új megoldások egy része szervezési intézkedésekben (összehangoltság, információ megosztás, terrorellenes fúziós központok létrehozatala) testesült meg. Az intézkedések másik része általában nagyobb felhatalmazást adott a bűnüldöző szerveknek és a nemzetbiztonsági szolgálatoknak a terror elleni harcban, ami egyben a szabadságjogok nagyobb korlátozásával is járt. Élen járt ezen intézkedések meghozatalában az Amerikai Egyesült Államok, a Bush doktrína „terror elleni háború” logikájára alapozva. „*Inter arma enim silent leges*”, vagyis „A háborúban hallgat a jog”, ismerjük az ókori megállapítást. A háború és a háború joga valóban a bűnüldözési dimenziótól teljesen eltérő kontextusba helyezi a terrorellenes fellépés kérdését. A harcoló ellenség, a kombattáns és a gyanúsított jogai markánsan eltérnek egymástól. Hozzáteszem, ez a felfogás bizonyos mértékig az amerikai társadalom meggyőződésével is egybeesett. Thomas Jefferson még azt mondta, „Ha megkérdezték, hogy több szabadságot vagy több biztonságot akarok, a több szabadságot választom.” A legújabb felmérés szerint tíz évvel a terrortámadások után az amerikaiak nagyobb része a biztonságot előbbre helyezi a szabadságjogoknál.

Ennek megfelelően 2001-ben az úgynevezett Hazafi törvénnyel (*Patriot Act*) és további törvényekkel a nagyobb biztonság érdekében több, az amerikai alkotmány-kiegészítésekben (*Amendments*)

szabályozott alkotmányos jogot korlátoztak, beleértve az ügyvédhez való jogot, a fogvatartáshoz fűződő jogokat (*habeas corpus*), a gyors és nyílt tárgyaláshoz fűződő jogot, de a magánélethez és a kapcsolattartáshoz való jogot is, amikor egyszerűbbé tették a lehallgatásokat és a nemzetközi hírközlési forgalom megfigyelését. Ezzel együtt az Egyesült Államokban sem következett be a szabadságjogok drasztikus korlátozása. Ahol kiigazítás történt, (hírszerző közösség átszervezése, menekültek, illegális bevándorlók kezelése, vízümpolitika, ujjenyomatvételek a határon) az leginkább a már korábban létező problémákra adott válasz volt. Talán éppen az ujjenyomatvétele váltotta ki a legnagyobb nemzetközi vihart, pedig a biometrikus útlevele bevezetésével az EU is erre felel halad, okkal. Nem lesz ugyanis kevesebb a szabadságom attól, hogy az útlevelem ezentúl jobban bizonyítja, hogy én vagyok én. A biztonságom ugyanakkor jelentősen nőhet a belépésre nem jogosult személyek Schengen-i külső határokon történő kiszűrésével. Hasonló vitákat váltott ki az utas-nyilvántartási (*passenger name record, PNR*) szabályozás. Itt is mesterséges, elsősorban politikailag motivált indulatok jelentkeztek, de ez egy másik konferencia témája lehetne.

A szigorítás nemcsak amerikai jellegzetesség. A terrorizmus szinte mindenhol túlhangsúlyossá vált a társadalmi közbeszédben, a véleményformálásban és – részben – a jogalkotásban. Így a terrorizmus és szélsőségek elleni fellépést, az e témában folyó információgyűjtést egyszerűbbé tevő változások következtek be a nemzeti jogalkotás szintjén, elsősorban az angolszász országokban, de például Németországban is. Elterjedtek a CCTV kamerák, a járásfelismerő, arcfelismerő rendszerek, bár ezek nem feltétlenül és nem kizárólag a terrorrelles harc részeként történtek.

A MAGYAR REAKCIÓK A JOGALKOTÁS TERÉN

A jogalkotásban a nemzeti szinten komoly egyenletlenségek figyelhetők meg, vagyis egyes államok eltérően reagálnak a terrorveszélyre. Voltak olyan államok, ahol a biztonság/szabadság vita és ezzel együtt a szabadságjogok korlátozása egyáltalán nem következett be. Az egyik példa erre Magyarország. A 2001-es terrorcselekmények után a nemzetbiztonsági szervezetrendszer változatlan maradt, a bűnüldözési hasonlóképpen. Az egyetlen új koordinációs mechanizmus a Terrorrelles Koordinációs Bizottság volt, amely lehetővé tette, hogy az érintett szervezetek koordinált intézkedéseket hozzanak az esetleges terrorveszély megerősítése vagy kizárása, a szükséges intézkedések megtétele érdekében.

Kevés olyan jogszabály-módosítást tudunk mutatni, amely hazánkban a 2001. évi terrorcselekményekre válaszul született. Az első vizsgálandó terület e tekintetben a Büntető-törvénykönyv¹ (Btk.), vagyis az a kérdés, hogy az állam mely tevékenységeket kriminalizál. A terrorcselekmények miatt bekövetkező változtatásra az egyetlen igazi példa a terrorcselekmény 2003-ban² újrászabályozott Btk-tényállása (261.§). A módosítás egy 1978-ban kialakult tényállást váltott le részben a terrorcselekmények hatására, részben a robbantásos terrorizmus visszaszorításáról szóló 1997-es és a terrorizmus finanszírozásának visszaszorításáról szóló 1999-es ENSZ egyezmények alapján. A módosításra a legnagyobb befolyással mégis az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkra való felkészülés és az Európai Unió Tanácsa által 2002. június 13-án elfogadott, a terrorizmus elleni küzdelemről szóló kerethatározat³ volt. Ennek megfelelően a szabályozás semmiben sem tér el az európai uniós országok szabályozásától és a kerethatározatban meghatározott fogalomtól, amennyiben az elkövetéshez a törvényben taxatív felsorolt erőszakos bűncselekményre van szükség és a háromfajta célzatból

¹ 1978. évi. IV. tv.

² 2003. évi II. tv

³ 2002/475/IB

(állami szerv, más állam vagy nemzetközi szervezet kényszerítése; a lakosság megfélemlítése; vagy más állam alkotmányos, társadalmi vagy gazdasági rendjének, nemzetközi szervezet működésének megzavarása) legalább egynek meg kell valósulnia. Ezek után 2007-ben⁴ a terrorcselekmény előkészülete került pontosításra a BTK-ban, részben az 1624 (2005) számú BT-határozat előírása következtében.

Emellett további két BTK módosítást lehet említeni, ahol érdemes megvizsgálni, hogy milyen okból kerültek a BTK-ba illetve mennyire járnak a szabadságjogok korlátozásával. Ilyen lehet a 2010-ben⁵ a bíróság által felosztatott szervezetek további vezetői, valamint tagjai, valamint az ilyen szervezetet finanszírozó személyek ellen hozott BTK-módosítás (212/A.§). A 2011-es⁶ BTK módosítás (217.§) pedig a jogosulatlanul közbiztonsági tevékenységet végzőket kriminalizálta. A két említett szabály nem nevezhető az egyesülési jog lényeges korlátozásának. A magyar társadalmi problémákat ismerők emellett pontosan tudják, hogy a fenti módosítások nem a terrorrelenes fellépés keretében kerültek bevezetésre. Az ugyanakkor elmondható róluk, hogy a szélsőséges ideológia és tevékenység terjedését mindenképpen akadályozzák.

A TITKOS FELDERÍTÉSRE VONATKOZÓ MAGYAR DÖNTÉSEK

A jogalkotás terén emellett a hagyományosan „jogkorlátozó” törvényeket kell megvizsgálni. A nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény⁷ és a rendőrségről szóló törvény⁸ azonban a terrortámadás utáni időszakban érdemben nem módosult, a titkos információgyűjtés anyagi jogi feltételei is változatlanok maradtak. Bevándorlási és menekültpolitikánk és jogszabályaink nem szigorodtak érdemben, pedig azok biztonsági szempontból legendásan elégtelenek. Nem változtak az említett szervezetek felhatalmazásai sem, vagyis nem kaptak semmilyen további jogkört a terrorrelenes fellépésre hivatkozva. A titkos felderítés terén nem került sor új eszközök bevetésére, az eszközök engedélyezésének egyszerűsítésére, vagy éppen az eszközalkalmazás körének kiterjesztésére.

Ez utóbbi terület vizsgálata azért kiemelkedő jelentőségű, mert a titkos felderítés a terrorrelenes fellépés megkerülhetetlen eszköze, amely egyben a legsúlyosabban sérti a célszemély magánszféráját, alapvető jogait, és sokszor azokat is, akik a célszemélyekkel kapcsolatban állnak. A titkos felderítés miatt sérülő jogok között megtalálhatóak a magánélethez, az információs önrendelkezéshez, az emberi méltósághoz fűződő alkotmányos alapjogok, de a tevékenység szabályozása kihatással lehet a tisztességes eljáráshoz, a védelemhez fűződő jogokra is. Megalapozottan lehet amellett érvelni, hogy Magyarország a terrorrelenes fellépés érdekében további jogkorlátozást egyáltalán nem tartott szükségszerűnek. Sőt az első években a jellemzően ezzel ellentétes lépéseket tett.

A titkos adatszerzés intézményének bevezetése

A Büntetőeljárás törvény⁹ (Be.) pár hónappal a New York-i terrortámadások után, 2002-ben¹⁰ elfogadott módosítása szerint a külső engedélyköteles eszközöket (lehallgatás, helyiségellenőrzés és postai küldeményellenőrzés) a nyomozóhatósági jogkörrel rendelkező szervezetek a nyomozás megindítása után már csak a Be. szabályai szerint engedélyeztetethetik és alkalmazhatják. A nyomozás

⁴ 2007. évi XXVII. tv.

⁵ 2010. évi XXXV. tv.

⁶ 2011. évi XL. tv.

⁷ 1995. évi CXXV. tv.

⁸ 1994. évi XXIV. tv.

⁹ 1998. évi XIX. tv.

¹⁰ 2002. évi I. tv.

elrendelése utáni külső engedélyköteles titkos felderítés szabályainak ágazati törvényekből a Be-be helyezése titkos adatszerzés néven egyszerre jelentett egységesítést és szigorítást. A magánszférába leginkább behatoló, éppen ezért legeredményesebb eszközöket a nyomozás elrendelése után már szigorúbb szabályok szerint és az ügyész felügyelete mellett lehet alkalmazni. A módosítás további eljárási garanciákat épített be. Szabályozásra került az adatszerzés végrehajtása után készítendő jelentés tartalma, a titkos adatszerzés eredményének védő és terhelt általi megismerése, az adatszerzés eredményének felhasználási szabályai is. A terrortámadások után bekövetkezett első jogszabályi változás tehát az emberi jogokat, a jogbiztonságot erősítette.

A célhoz kötöttségi szabályok szigorítása

A második példa a Be. újabb, 2003-as¹¹ módosítása, amely az információk bizonyítékként való felhasználását a „célhoz kötöttség” követelményének bevezetésével jelentősen szűkítette. Az első, általános célhoz kötöttségi követelmény szerint csak olyan információt lehetett bizonyítékként felhasználni, amely a Be. 201.§-ban felsorolt súlyos bűncselekményre utalt. A második, konkrét célhoz kötöttségi követelmény pedig megkövetelte, hogy a felhasználás célja és a titkos felderítés eredeti célja azonos legyen. A szabályozás kizárta minden, nem az eredeti célszemélyre és eredeti bűncselekményre vonatkozó információ bizonyítékként való felhasználását. A szigorítást a törvényalkotó az Alkotmánybíróság két ítéletéből és a szükségesség arányosság követelményéből vezette le. A törvény indoklásában idézett két AB határozatból nem vonható le az eredeti szabályok szigorításának szükségessége. A korlátozás nem volt képes a szükségesség-arányosság elv érvényesülésének biztosítására sem. A konkrét célhoz kötöttség az eredeti engedélyben foglaltaknál súlyosabb bűncselekmények, pl. a terrorcselekmény bizonyítását szolgáló információk felhasználását is kizárta. Vagyis az állami büntetőjogi igény az arányossági követelménynek megfelelő esetekben is sérülhetett.

Szervezeti oldalról nézve a konkrét célhoz kötöttségi követelmény általános jelleggel kizárta a nemzetbiztonsági szolgálatok által beszerzett információk bizonyítékként való felhasználását is. Mivel a nemzetbiztonsági szolgálatok által végzett titkos információgyűjtés általában az Nbtv-ben felsorolt általános feladatokra, nem pedig egyes bűncselekményekre hivatkozással történik, az így kapott engedélyk célja szükségképpen nem egyezik a Btk. szerinti tényállásokkal. A második esetben tehát indokolatlan szigorítást láttunk, amely nehezítette a bűnüldöző szervezetek és a nemzetbiztonsági szolgálatok munkáját. A titkos felderítés során szerzett információk bizonyítékként való felhasználása hatályos rendszerét a Be. 2010-es módosítása¹² alakította ki. Ennek jelentős pozitívuma, hogy a módosítás az eredeti engedélytől függetlenül minden, a Be. 201.§-ban felsorolt súlyos bűncselekmény és minden bűnelkövető esetében lehetővé teszi az információ bizonyítékként való felhasználását. Vagyis az általános célhoz kötöttség szabályaihoz tértünk vissza. A törvényalkotó a változtatás indokaként a bűnüldözés és a bíróságok hatékonyságának növelését, nem pedig a terrorizmus elleni harcot emelte ki.

A hírközlési kísérőadatok szabályozása

A harmadik példa már az adatkezelés témakörébe tartozik és közvetlenül kapcsolódik a madridi Atocha pályaudvaron történt terrortámadáshoz, illetve az arra adott európai uniós reakciókhoz. A spanyolországi vonatrobbanást a terroristák mobiltelefonok használatával követték el, ahol a beérkező hívás hozta működésbe a robbanószerkezeteket. Az ezt követő nemzetközi nyomozás és információcsere során derült ki, hogy az európai unión belül nincs egységes szabályozás arra vonatkozóan,

¹¹ 2003. évi II. tv.

¹² 2010. évi CLXXXIII. tv.

hogy a bűnüldözési és nemzetbiztonsági célból a szolgáltatók mely kísérőadatokat és milyen hosszan őrzik meg.

Hogy alakulhatott ki ez a helyzet? A forgalmi és számlázási adatokra a bűnüldöző szervezeteknek és a nemzetbiztonsági szolgálatoknak egyaránt, jóval 2001. szeptember 11. előtt szükségük volt. A témakört először az Európai Parlament és a Tanács „A személyes adatok kezeléséről és a magánjelleg védelméről a távközlési szektorban” címmel elfogadott 97/66/EK irányelvben. Az Irányelv közel négy évvel az amerikai terrormerényletek előtt felhatalmazta a tagállamokat arra, hogy az egyébként általános adattörlési kötelezettséget jogszabályban korlátozzák a nemzetbiztonság, a bűnmegelőzés, a bűnfelderítés és a honvédelem céljából. Az Irányelvet felváltó 2002/58/EK Irányelv a 15. cikkben már csak pontosította és kiegészítette a nemzeti szabályok megalkotására vonatkozó felhatalmazást. Az EU a részletszabályok megalkotása helyett a kérdés rendezését nemzeti jogkörben hagyta. Mint Atocha után kiderült, a nemzeti szabályozás széttartó jellege súlyosan veszélyeztette a nemzetközi együttműködést. Magyarországon már a 75/1998. (IV. 24.) Kormányrendelet kötelezte a hírközlési szolgáltatókat „az ellenőrizni kívánt előfizető vagy igénybe vevő közleményeivel kapcsolatban a távközlési feladatokat ellátó szervezet távközlő rendszereiben keletkező és rendelkezésre álló kísérőadatoknak eredeti állapotban történő, teljes körű és késedelem nélküli kiadására.” Mivel a szolgáltatók kötelezettsége már 1998-ban megszületett, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvényben már csak törvényi szintre emelkedett. A vonatkozó jogszabályok különösebb viták nélkül kerültek elfogadásra, azokhoz az adatvédelmi biztos is jóváhagyását adta.

Egy ilyen helyzetben érkezett be az EU-szintű harmonizálásra vonatkozó javaslat – többek között – a terrorizmus elleni harcra hivatkozva, de már a londoni merényletek után, a brit EU-elnökség alatt, ami miatt a terrorellenes elem a kérdésben még hangsúlyosabbá vált. A terrorellenes cél hangsúlyozása az EU-ban a várttal ellenkező hatást váltott ki és teljesen átpolitizálódott. A vitában az Európai Parlament járt élen, amely szervezet többek között azt állította, hogy a terrorellenes harc miatt az egyén szabadságjogainak újabb eleméről mond le. Emellett adatvédelmi szempontból elfogadhatatlan egy ilyen koncentrált adatbázis létrehozása, illetve az adatbázis kialakítása aránytalan és szükség-telen az előnyökkel összemérve.

Ezzel szemben az EU szabálytervezete nem jelentett új jogkorlátozó lehetőséget, vagy kötelezettséget. Célja, hogy az adatmegőrzés terén már létrejött, de egymástól meglehetősen eltérő nemzeti szabályozásokat harmonizálja, azzal, hogy megmondja, milyen adatokat legalább és legfeljebb milyen időtartamban kelljen minden tagállamnak megőrizni. Az egységes adatmegőrzésnek elsősorban a nemzetközi együttműködés terén van jelentősége, de ez a szervezett bűnözés esetében legalább annyira hasznos, mint a terrorellenes harcban. Az adatbázis nem koncentrált, hiszen egyes szolgáltatók csak a saját maguk által kezelt vagy generált adatokat őrzik meg, és egymás adataihoz nem férhetnek hozzá. A nemzetbiztonsági szolgálatok és a bűnüldöző szervek pedig csak az egyes célszemélyek adataihoz férhetnek hozzá. Igaz ugyan, hogy a megőrzött adatokhoz képest a felhasznált adatok kisebb arányt képviselnek, éppen ez azonban a rendszer előnye, vagyis emiatt van kizárva a túlzott, vagyis nemcsak a célszemélyekre kiterjedő jogkorlátozás. A fenti érvek hatására az EU végül elfogadta a 2006/24 EK irányelvet és abban a kísérőadatok körét, valamint az adattárolás részletszabályait. Némi-leg leegyszerűsítve az EU-szabályozás utolérte a magyar szabályozást. A kötelező adatmegőrzési időtartamot ugyanakkor a magyar három év helyett az EU minimum hat hónapban és maximum két évben határozta meg. Ennek alapján a magyar szakmai szervezetek úgy gondolták, hogy az irányelv nemzeti implementációja – az időtartam két évre csökkentése mellett – kevés problémát fog okozni.

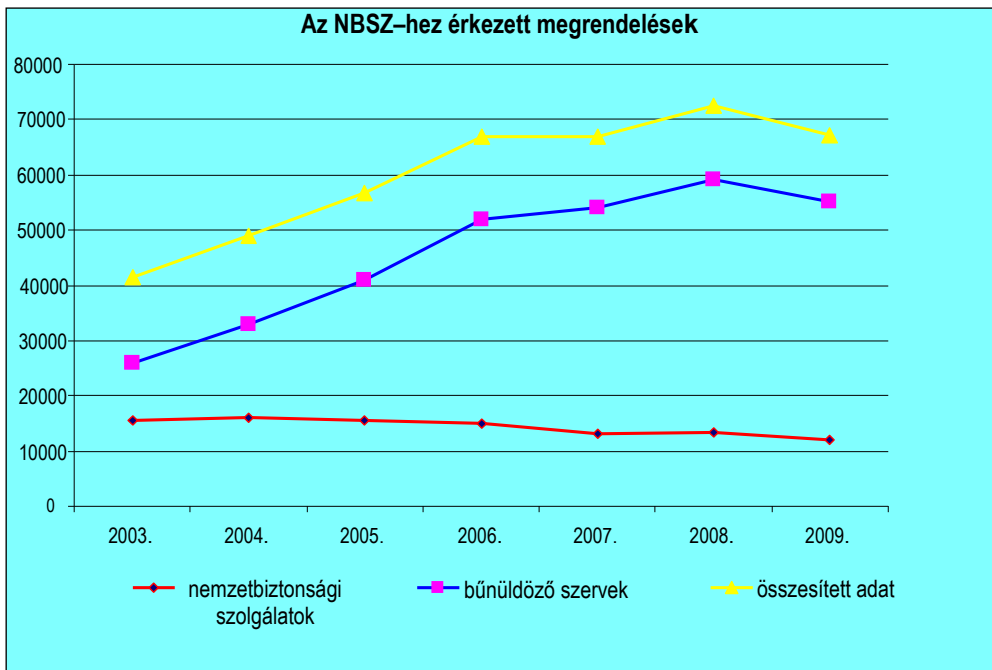
A vita azonban Magyarországon megismétlődött, és a „terrorellenes cél” miatt az indokolatlan jogkorlátozás, az adatvédelmi kérdések érvrendszere ismételten erőre kapott, de a végén már a költség-

viselésen vitatkozni kellett. Valójában Magyarországon a vitát kétszer kellett lefolytatni, egyszer az EU szabály elfogadása során a nemzeti álláspont kialakítása során, egyszer pedig az irányelv nemzeti implementációja során. A „kompromisszumok” következtében az 1998 óta megkövetelt kísérőadatok a sikertelen hívásokkal kiegészültek ugyan, de a három éves kötelező megőrzési időtartam egy évre, sikertelen hívás esetén fél évre csökkent. Az, hogy a hírközlési szolgáltatók általi adatmegőrzés – hibásan – új terrorellenes intézkedésként került bemutatásra az EU és a magyar társadalom részére, jelentősen hozzájárult a vita kiéleződéséhez. Az akkor divatos trend miatt a társadalom és sokszor a szakértők is mélyebb elemzés nélkül süttették rá az intézkedésekre a szabadságkorlátozás vádját. Valójában a megoldás a „szabadságot” minimálisan korlátozta, a kialakított rendszer biztonságunk megteremtése érdekében hosszú idő óta nélkülözhetetlenné vált. A fentiek miatt az is kijelenthető, hogy a látszatérvek néha más vitákat takartak, lobbiereddeket védtek, és munícióként szolgáltak régebben lezárt kérdések ismételt felnyitásához.

A TITKOS FELDERÍTÉS TRENDJEI – JOGKORLÁTOZÁS A GYAKORLATBAN

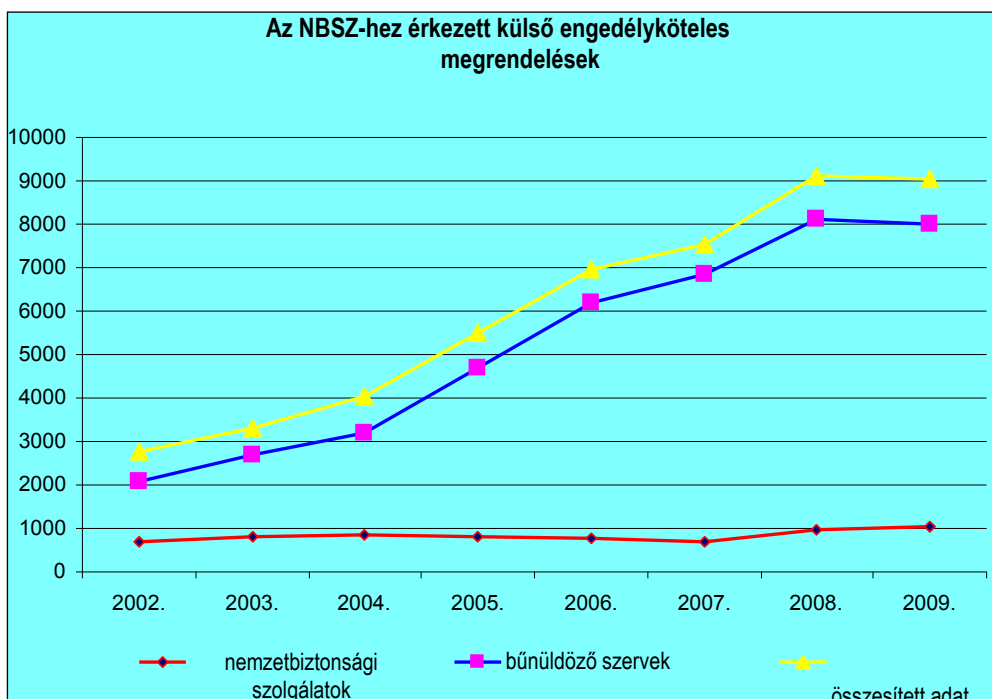
A jogkorlátozás mértékének vizsgálata során a fentieknél is fontosabb, hogy mit mutatnak a titkos felderítés alkalmazásának adatai, vagyis a gyakorlat. Változatlan jogszabályi háttér mellett is bekövetkezhet ugyanis a gyakorlatban növekvő jogkorlátozás, ha a jogi feltételek egyébként már eredetileg is adóttak. Ennek érdekében megvizsgáltuk a Nemzetbiztonsági Szakszolgálathoz, mint központi szolgáltató szervezethez a nemzetbiztonsági szolgálatoktól és bűnüldöző szervezetektől érkezett, a titkos felderítés eszközeinek alkalmazására vonatkozó megrendeléseket¹³.

¹³ Az adatokat a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat biztosította.

A megkeresések száma folyamatosan növekedett. A növekedés a célszemélyek által használt kommunikációs csatornák sokszínűségének, az NBSZ hatékonyság-növelésének és sok más oknak a következménye. A trendek azonban egyértelműen a bűnüldöző szervezetek növekvő túlsúlyát mutatják. Ezen belül a Rendőrségtől érkező megrendelések 2003-ban először haladták meg a nemzetbiztonsági szolgálatoktól érkező összes megrendelést. A növekedésben az akkori Vám és Pénzügyőrség, valamint a Határőrség részarány-növekedése is meghatározó volt. Az ok a Schengen-i rezsim miatt bekövetkező változásban keresendő: a külső határon megnövekvő feladatokban és a belső határ, mint szűrő elvesztésében. Márpedig a vizsgált időszakban a terrorrelenes feladatok – a jogszabályi háttér és a hazai bázisú közvetlen veszélyeztetettség hiánya miatt – elsősorban a nemzetbiztonsági szolgálatok hatáskörében keletkeztek. Vagyis a növekedés nem a terrorrelenes küzdelemhez kapcsolható.

További fontos megfigyelésekre ad lehetőséget a magánszférába leginkább beavatkozó, ezért külső (bírói vagy igazságügy-miniszteri) engedélyköteles telefonlehallgatás, helyiségellenőrzés és a postai küldeményellenőrzés számadatainak megvizsgálása.

A külső engedélyköteles eszközök esetében az NBSZ-hez érkezett megkeresések száma 2009-ben sem érte el a 9000-et. Ilyen számadatok mellett nincs, és nem lehet szó a terrorizmus által indukált totális szabadságkorlátozásról. A terror-felderítésben 2009-ig kiemelt szerepet játszó nemzetbiztonsági szolgálatok által megrendelt külső engedélyköteles eszközalkalmazás hét év alatt mintegy húsz százalékkal nőtt. Ezen belül volt bizonyos növekedés 2001. szeptember után, azonban ezt sem lehet ugrásszerűnek minősíteni. Ami viszont ennél jóval szembetűnőbb, az a bűnüldöző szervezetek általi megrendelések növekedése. A vizsgált hét éves időtartamban a bűnüldöző szervezetek megrendeléseinek száma 400%-kal nőtt. Akár általánosságban, akár a külső engedélyköteles eszközök témakörében vizsgáljuk a titkos felderítés adatait, a trendeknek kevés köze van a terrorizmus elleni fellépéshez. Magyarországon az eszközalkalmazást alapvetően a bűncselekmények elleni fellépés határozza meg. Kijelenthetjük, hogy Magyarországon a terrorizmus elleni fellépésre hivatkozva sem a jogalkotás sem a gyakorlati alkalmazás terén nem tapasztalható a biztonság/szabadság arányainak újraértelmezése. Ennek oka alapvetően hazánk terrorveszélyeztetettsége alacsony szintjében keresendő.

Ha a terrorellenes stratégiák négy hagyományos elemét vizsgáljuk, a biztonsági területen, vagyis a „megelőzés” és „üldözés” („*prevent*” és „*pursue*”) terén kevés új intézkedést találtunk. Új szervezeti változásként a Terrorrelhárítási Központ 2010-es létrehozása említendő meg, de egyben az is kijelenthető, hogy a koordinált fellépés érdekében létrehozott, és fúziós központként kezelt szervezet sem kapott a korábbiakat meghaladó jogköröket. A társadalmi és a kormányzati veszélyérzet hiányát mutatja az is, hogy hasonlóképpen kevés történt a két másik stratégiai terület, a „védekezés” és a „felkészülés” („*protect*” és „*prepare*”) terén is.

A terrorizmus elleni védekezés kiemelt területei a kritikus infrastruktúra védelme és a potenciális terrorista célpontok biztonságának növelése. A veszélyhelyzetekre való felkészülés az érintett szervezetek felkészítése és együttműködésének összehangolása mellett az ellenállóképesség (*resilience*) növelését, a társadalom felkészítését és tájékoztatását, az áldozatvédelmi rendszerek kiépítését is megköveteli. Ehhez képest a 2006. augusztus 20-i nemzeti ünnepen bekövetkezett természeti katasztrófa egyértelműen bebizonyította, hogy az állam és szervei nincsenek felkészülve a veszélyhelyzet kommunikálására, kezelésére és a koordinált intézkedésre, még az egyébként elviekben előre jelezhető veszélyhelyzetek esetében sem. E tekintetben csak 2011. második felében történtek újabb lépések, mint például a Nemzetbiztonsági Kabinet új működési rendjének elfogadása¹⁴. Emellett a Kormány és a minisztériumok ügyeleti rendszerének kialakítására 2011. szeptemberben született döntés. Kevés intézkedés történt a társadalom felkészítése érdekében is. Csak példaként, az Amerikai Egyesült Államokban a tömegközlekedési eszközökön és pályaudvarokon még ma is rövidfilmmel kéri az utazókat a gyanús események, elhagyott csomagok jelzésére. „If you see something, say something!”, vagyis „Ha látsz valami, szólj valamit!” szól a felhívás. Elismerve, hogy van egy határvonal a társadalom felkészítése és a lakosság indok nélküli rémisztgetése között, Magyarországon még nagyon nagy tere van a felkészítésnek, mielőtt ebbe a mérlegelési helyzetbe kerülnénk. A felkészítés indoka, hogy a terrorizmus jellege és világméretű elterjedése miatt az elsősorban külföldi eredetű, illetve a külföldi magyar érdekeltségek elleni fenyegetettséggel továbbra is számolni kell. Emellett a külföldi terrorcselekményeknek is lehetnek hazánkat érintő biztonsági és gazdasági következményei. A fenyegetést növeli, ha a terroristák nukleáris, vegyi, biológiai képességekre tesznek szert.

BIZTONSÁG ÉS SZABADSÁG VISZONYA A JÖVŐBEN

Immár a jövőbe tekintve és egyben visszatérve a biztonság/szabadság kérdéskörére, a következők érdemelnek kiemelés. A nemzeti intézkedések mellett egyre nagyobb figyelmet kapott a nemzetközi összefogás, annak a felismerése, hogy a terrorizmus jelen formájában csak összehangolt nemzetközi együttműködéssel küzdhető le. Így az ENSZ és az egyéb regionális szervezetek az elmúlt tíz évben kiemelkedő munkát végeztek, amely a terrorizmus feltérképezésére, mozgatórugóinak elemzésére és az ellene való fellépés stratégiájának kialakítására vonatkozott. A konferencia témája szempontjából kiemelt figyelmet érdemel az ENSZ 2006-os Átfogó Terrorizmus-ellenes Stratégiája, amelynek ma is a nemzetközi fellépés alapját képezi. A továbbra is teljes támogatást élvező stratégia négy pilléréből az egyik az emberi jogok tiszteletben tartása. Ennek megfelelően a nemzetközi terrorellenes fellépésben is megfigyelhetők a háborútól és a különleges eszközök alkalmazásától való távolodás jelei, akár Pakisztánt, Indonéziát akár az e tekintetben mindig is mércének számító Egyesült Államokat nézzük.

A 2011. júniusban kiadott amerikai terrorellenes stratégia az Obama adminisztráció elmúlt két és fél éves politikáját önti hivatalos formába. Ebben szakít a „terrorizmus elleni háború” kifejezéssel továbbá hangsúlyosan szerepelnek a reformelemek. Ilyenek az „amerikai alapértékek” (*American core values*), az emberi és polgári szabadságjogok, a magánélethez való jog érvényesítése és különösen az amerikai állampolgárok jogainak védelme. A Stratégia szerint a jog uralmának (*rule of law*) biztosítása többek között a hatékony terrorellenes jogi környezet fenntartása és a terroristák igazságszolgáltatás elé állítása útján biztosítható. Az amerikai Stratégia kiemelkedő újdonsága, hogy a globális terrorellenes fellépést immár az ENSZ Stratégiájának végrehajtásán keresztül tartja megvalósíthatónak, amelyet a maga részéről mindenben támogat. A fentieket nyugodtan tekinthetjük olyan áttörés-

¹⁴ 1308/2011 (IX.6.) Korm. hat.

nek, amely egyrészt összhangba hozza az amerikai és a nemzetközi elveket, másrészt képes lesz nagyobb belföldi és külföldi támogatást szerezni az amerikai elképzelések számára.

Az Európai Unió mindeközben folyamatosan azt hangsúlyozta, hogy a terrorcselekmény, mint bűncselekmény, és elkövetői ellen csak bűnüldözési eszközökkel, a hagyományos büntetőeljárási alapelvek és garanciák teljes betartásával lehet fellépni. További általánosan elfogadott megállapítás, hogy a terrorizmus elleni harc nem járhat az emberi jogok megsértésével, sőt csak annak tiszteletben tartásával van lehetőség a terrorizmus ideológiájának legyőzésére. Ennek megfelelően a „különleges eszközök” kontraproduktívak, mert csak a tüneteket kezelik, miközben a terrorizmus újratermelődését okozzák. A fenti EU-elvek gyakorlati tesztjét, a biztonság és szabadság éles helyzetben történő tudatos elemzését legutóbb egy nem EU-tagállamban, Norvégiában láttuk. A terrorcselekményre adott norvég válasz gyors, tiszteletreméltó és megnyugtató volt: „A demokráciát, szabadságot és befogadást ért támadásra több demokráciával, több szabadsággal, és több befogadással kell válaszolni.”

A fentiek azt erősítik, hogy az Európai Unió országaiban és Magyarországon nem várható lényeges arányváltozás a szabadság/biztonság kérdéskörében. Hozzáteszem, az EU-tagállamok nem is tehetnek mást, az Emberi Jogok Európai Bírósága ugyanis számtalan döntésével elég pontosan körülírta az államok mozgásterét az emberi jogok korlátozásában, függetlenül annak céljától. Mindezzel együtt, a terrorizmus elleni fellépésre – és az ezzel kapcsolatos jogkorlátozásokra – a jövőben is szükség lesz. A terroristák egymástól egyre inkább függetlenül, de a technika, a közlekedés és az informatika adta lehetőségeket kihasználva tevékenykednek, a terrorista ideológia szervezetektől független életet él. A gazdasági válság, az illegális migráció pedig növeli a társadalmi feszültséget és a radikalizálódás lehetőségét. A mobilitás, az információ és információ-megosztás kora a bűnüldöző szervek és a nemzetbiztonsági szolgálatok számára nem előny, hanem nagyobb teher és felelősség.

A növekvő hatékonyság érdekében folytatott erőfeszítéseknek, így felderítő eszközök hatékonyabbá válásának és gyakoribb használatnak vannak és lesznek veszélyei a személyes jogokra nézve. Az új kihívások olyan adatgyűjtési és elemzési formákat (légiutas-nyilvántartás, profilalkotás, biztonsági kamerák, arc- és járásfelismerő programok, terrorizmus-finanszírozás nyomon követésére szolgáló programok) és olyan állandó készséget hoztak létre, amely miatt a „megfigyelő állam” kialakulása a demokráciákban is egyre közelebb áll a valósághoz. Az alapjogokra leselkedő veszélyeket a szakmailag egyébként indokolt lépések, így például az össz-kormányzati együttműködés, a nemzetbiztonsági és a bűnüldözési tevékenység közötti határvonalak leomlása, a szervezetek közötti nemzeti és nemzetközi információ-megosztás tovább növeli.

Meglátásom szerint ezzel együtt a titkos felderítés és az adatok rendszerezett gyűjtése a terror elleni fellépésben a jövőben is megkerülhetetlen lesz. Nem véletlen, hogy a közösségi rendőrség (*community policing*) hangsúlyozása mellett a leggyakrabban emlegetett eszköz az *intelligence led policing*, vagyis a megfelelő információkon alapuló rendőrségi tevékenység. A nemzetbiztonsági szolgálatok és ezen belül a hírszerzés fedett tevékenysége ugyancsak megkerülhetetlen szükségszerűség. Feladatunk nem ennek általános visszaszorítása, hanem céljainak, feltételeinek és módjának átlátható szabályozása. Emellett minden országban, így Magyarországon is kiemelt fontosságú marad az emberi és személyiségi jogokat védő, vagyis a jogszerű használatot kikényszerítő mechanizmusok megerősítése.

Csak a körületekintő, előre megtervezett, a biztonságot és a jogbiztonságot egyszerre erősítő lépésekkel van arra mód, hogy elkerüljük a két legnagyobb veszélyt, vagyis az egyes terrorcselekményekre adott indulatos, elhamarkodott, és ezért indokolatlanul jogkorlátozó válaszokat, illetve ennek ellenkezőjét a „kiégést”, a terrorellenes harcba való „belefáradást”.

ZSOLT HETESY

Has countering terrorism increased limitations on human rights in Hungary?

Recently we have seen the conscious analysis of security and freedom carried out in a critical situation in a non-EU state, Norway. The Norwegian response to the act of terrorism was quick, honourable and reassuring. "The response to the attack on democracy, freedom and openness must be more democracy, more freedom and more openness." This confirms the forecast that no significant changes in ratios are to be expected in terms of freedom and security in the EU states or in Hungary. In fact, there is nothing else EU states can do, since, through its numerous decisions, the European Court of Human Rights has defined the room for manoeuvre concerning curbing human rights quite clearly, irrespective of what the aim of such a limitation should be. For all that, countering terrorism – and the ensuing limitations on rights – will be needed in the future, too. Terrorists tend to work more independently of each other but they make use of the opportunities provided by technology, transport and IT and terrorist ideology has a life regardless of organisations. Economic crisis and illegal migration enhance social tension and the chances for radicalisation. The age of mobility, information and information sharing is not an advantage for law enforcement agencies and national security services; on the contrary, it puts a greater burden and responsibility on them. Criminal intelligence and the systematic collection of data will continue to be indispensable in combating terrorism. It is no accident that besides emphasising the importance of *community policing* the instrument that gets mentioned most frequently is *intelligence-led policing*. The covert activities of the national security services including the intelligence units are also inevitable necessity. Our task is not to reduce them in general but to regulate their objectives, conditions and methods in a transparent way.

Also, in every country, including Hungary, the reinforcement of mechanisms protecting human rights and privacy, i.e. those enforcing their legitimate use will remain of utmost importance. There are two major risks: One is responding to certain acts of terrorism rashly, in a hot-tempered way and thus limiting rights. The other is its opposite, i.e. 'being burned out', getting tired of fighting terrorism. We can avoid them only by circumspect steps planned ahead, simultaneously reinforcing security and legal certainty.

A stockholmi program négy pillére, a terrorellenes küzdelemben végbemenő folyamatok a lisszaboni szerződés után az EU-ban

Úgy hiszem, az Európai Unió terrorelhárítási politikájának szemléleti keretére és sarokpontjaira ma már több előadó is utalt. Engedjék meg, hogy – ha csak jelzésszerűen is – magam is ezzel kezdjem. Az Unió terrorelhárítási politikájának a keretét és a sarokpontjait két jogi státútum adja meg: az egyik a Stockholm Program, a másik a Lisszaboni szerződés.

A Stockholm Program az Európai Unió biztonságpolitikai és rendvédelmi gyakorlatát három alaptérre építi: a biztonságra, a szabadságra és az igazságosságra. Konkrétan, ami a terrorellenes politikát illeti, a Stockholm Program négy alappillért jelöl ki. Ezek: a megelőzés, az üldözés, a védekezés és a reagálás. Cél az, hogy a terrorelhárítás mind a szándékok, mind a képességek terén lépést tartson az alakját és eszközeit folyamatosan változtató terrorizmussal. Ezen belül persze lehetnek prioritások, a megelőzés például biztosan a legjobb védekezés, ugyanakkor ez soha nem jelentheti azt, hogy a gyakorlat egészében véve egyoldalúvá váljék. Az alaptérterek egyensúlyán nyugszik az európai demokráciák garanciális oldala. A Lisszaboni szerződéssel megnőtt az Európai Parlament együttműködési szerepe. Magyarán, sokkal nagyobb hatáskört kapott a döntések és jogszabályok kidolgozásában, mint korábban. Ugyanakkor, éppen a terrorelhárítás, és általában a rendvédelmi ügynökségek területén ellentmondásos helyzetet is teremt azzal, hogy a titkosszolgálatok tevékenységét a szubszidiaritás körében, azaz szigorúan tagállami hatáskörben tartja. Ebből, mint látni fogjuk, sok minden következik az Unió terrorellenes politikájára vonatkozólag.

Melyek azok a kérdéskörök, amelyekről, ha csupán vázlatosan is, szólni szeretnék. Előrebocsátva azt, hogy a szerepem, mint európai parlamenti képviselő és civilé, itt kicsit kényes, ha tetszik, zavarbaejtő a számomra, mert bizonyára sokan vannak itt Önök között, akik rendvédelmi szakemberek, és akiktől elnézést kérek, ha úgy érzik, belekontárkodom egy másik szakmába... Mentségem az a szenvedélyes érdeklődés, amely ehhez a területhez fűz, amiben különben nagy szerepe van az itt ülő Gilles de Kerchove úrnak, akinek gondolatébresztő írásai és előadásai az Európai Parlamentben meggyőztek arról, hogy a terrorelhárítás nem csupán rendvédelmi probléma, hanem egyben sokrétű intellektuális kihívás is... De kedvcsinálóként ide sorolhatom Luyckx úr nagyívű előadását is, amelyet nemrégiben egy magam és munkatársaim által rendezett olyan konferencián tartott, amely a belbiztonság és a hírszerzés jövőjével foglalkozott.

A rendelkezésemre álló igen szűk időkeretben tehát a terrorellenes politika következő területeire szeretnék érintőlegesen kitérni:

- Fúziós szemlélet a terrorelhárításban
- Radikalizáció, diverzifikáció és ami ebből következik
- Terrorizmus és szervezett bűnözés
- Az Internet és a terrorizmus
- Banki tranzakciók és utasforgalmi adatok nyomon követése
- Biztonság és emberi jogok: viták az EP-ben.

A FÚZIÓS SZEMLÉLET A TERRORRELHÁRÍTÁSBAN

Az Unió terrorrelhárítási politikájának fő stratégiai célkitűzése, hogy megszüntesse az információgyűjtésben és feldolgozásban azokat a párhuzamosságokat, amelyek energiákat herdálnak el és főképpen csökkentik az információk hasznosulását. Ezért jöttek létre azok a **fúziós központok**, amelyek a releváns információk egyesítése révén kiiktatják a párhuzamosságokat, és ezzel egyben lehetővé teszik az addigi információs hiányok hatékony pótlását. A fúziós igény két síkon is fölmerül. Az egyik a tagállamokon belül, amint azt az Unió terrorellenes cselekvési tervében Kerchove úr és hivatala évek óta szorgalmazza. Ennek jegyében alakult meg Magyarországon a Terrorrelhárítási Központ, amellyel hazánk az európai élbolyba lépett. De ugyanígy szükség van a kooperáció és az együttműködés szerveesebb és intenzívebb formájára az uniós ügynökségek vonatkozásában is.

Uniói szinten elsősorban az Europol és a Situation Center felelős a terrorrelhárítás szempontjából releváns információk összegyűjtéséért és értékeléséért. A hatékony információcsera problémája azonban ezzel nincs megoldva. Különösen azóta nincs, hogy létrejött a Külügyi Szolgálat, ami nyilván nem önmagában probléma, hanem problémát az jelenthet, hogy ezzel az információáramlás tulajdonképpen élesen kettévált egy védelem-és biztonságpolitikai és egy belbiztonsági vonalra. Holott a való élet ilyen különbséget nem ismer, hiszen könnyen belátható, hogy ha egy harmadik országból olyan információ érkezik a külügyi szolgálat diplomáciai hálózatain vagy netán a katonai vonalakon keresztül, hogy Európa egyik városában terrorista merénylet készül, akkor ez az információ már a belbiztonsági munkában kell, hogy hasznosuljon és konkrét lépések megtételére ösztönözzön. Úgy tűnik, hogy az Unióban a feladatmegosztás a Külügyi Szolgálat és a belbiztonsági szolgálatok között még nem megfelelően tisztázott. Hadd idézzem az osztrák hírszerzés egyik vezetőjét, Peter Griedlinget, aki a már említett konferencián tartott előadásában úgy fogalmazott, hogy valódi közös politika helyett ma még a bilaterális, kétoldalú politikák „patchwork”-jével számolhatunk. Hasonlóan látta ezt a spanyol hírszerzés volt vezetője vagy a német bűnügyi rendőrség vezetője is. Hangsúlyozták a kölcsönös bizalom, a közös biztonsági nyelvezet és a közös biztonsági kultúra hiányát, illetve szükségességét. Hogy messzebb ne menjünk, mondjuk a közös fenyegetés-értékelő rendszer kiépítését. Valóban érdekes kérdés, hogy a tagországok azonos biztonsági kultúrával rendelkeznek-e? Megkockáztatom, nem egészen.

A kül- és belbiztonsági feladatok összehangolásának a kérdéskörébe vág, és számosan megfogalmazták már a szakemberek közül, hogy szükség volna a katonai hírszerzési vonalak, és az Európai Védelempolitikai Ügynökség fokozottabb bevonására a terrorrelhárításba. Az összeomlott vagy éppen összeomló államok a terrorizmus melegágyául szolgálnak. Rendkívül fontos volna tehát, hogy a terrorrelhárítás szervei az eddiginél szorosabb és rugalmasabb együttműködést alakítsanak ki az Európai Biztonság-és Védelempolitika alakulataival, elsősorban azért, hogy a válságövezetekben sem csupán az utócsapásokra, hanem a megelőzésre koncentrálhassanak. Ehhez hadd tegyem hozzá, csupán érdekességként, hogy mostanában az Európai Parlamentben a NATO vezető tisztségviselőitől lehetett hallani azt a felvetést, hogy az Észak-Atlanti Szövetségnek szembe kell néznie azzal, hogy a polgárokat Európában a terrorizmus és a szervezett bűnözés érdekli, a katonai védelem sokkal kevésbé, és ezért a NATO-nak, ha tartani akarja az imidzsét, az eddigieknél sokkal határozottabb szerepet kell vállalnia a terrorrelhárításban és a szervezett bűnözés elleni harcban is. Ha valóban ez az irány, a párhuzamosságok problémája megsokszorozódik.

RADIKALIZÁCIÓ ÉS DIVERZIFIKÁCIÓ ÉS AMI EBBŐL KÖVETKEZIK

Áttérve a radikalizáció és a diverzifikáció jelenségeire, előre kell bocsátanom, hogy Magyarországon ez a kérdéskör talán nem különösebben érdekes, mivel szerencsére még nem vagyunk erősebben kitéve al-Kaida típusú fenyegetésnek. De mivel nekem a tisztem itt az, hogy az Unió gyakorlatáról beszéljek, ott viszont a válságövezeteknek és a velük összefüggő folyamatoknak központi jelentősége van, elsősorban is a Száhel-régiónak, és újabban Közép-Ázsia bizonyos országainak, erről is ejtenék néhány szót. A Stockholm Program négy pillére közül a megelőzés kardinális jelentőségű. A radikalizációval szemben a megelőzés volna a leghatékonyabb védekezés. A megelőzés nem kis mértékben kulturális és társadalmi feladat. Még hozzá sokrétű feladat. Fontos például az, hogy a terrorista cselekményeket ne heroizálja a média, akár akaratlanul is. Gondoljanak például a norvég merényletre: ha Breivik a tömegkommunikáción keresztül modellé lényegülhet, labilis személyiségű, magányos elkövetők számára a radikalizálódás lépcsőfokaként szolgálhat.

De említhetném a megelőzés eszközeként a jogharmonizációt is: változtatni kell azon, hogy ami az egyik országban bűncselekménynek számít, például terrorista kiképzőtáborokba utazni, a másik országban nem számít annak. Ami az európai fiatalokat illeti, azt hihetnénk, hogy az európai radikalizációja a 60-as, 70-es évek óta gyengült. Ez azonban mára sajnos megváltozott. A válságövezetekben ott találjuk a leggazdagabb európai országokból, például Dániából „exportált” fehér fiatalokat. Viszonylag új jelenség Európában és az USA-ban is, hogy a radikalizálódó fiatalok nem csupán szegény családokból kerülnek ki, hanem nagyon is jómódú, polgári környezetből. Ezek a fiatalok már Európában vagy az USA-ban születtek és nevelkedtek, rangos iskolákban tanulnak, mégis, néha egyik napról a másikra, érthetetlen módon megtalálják és toborozzák őket terrorista csoportok. Az iskolában jól tanuló gyerek egy levelet hagy, hogy „mama, ne izgulj, jól vagyok, Szomáliába utaztam”. Nyilvánvaló, hogy ezt valakinek finanszírozni kellett, hívni kellett ezt a gyereket oda, amiben az internetnek valószínűleg döntő szerepe van.

Amit általánosságban al-Kaidának hívunk, ma már egy rendkívül nehezen nyomon követhető, a legkülönbözőbb földrajzi és etnikai összetételű, ad hoc csoportokból szövődő háló. A „franchise”-rendszerben működő helyi csoportok al-Kaidának nevezik magukat, noha valójában semmilyen tényleges kapcsolatuk nincs az al-Kaida vezérkarával, szervezeti magjával. A terrorizmus osztódással szaporodik és permanens mozgásban van. Ez a diverzifikációs tendencia a terrorellhárítás számára komoly azonosítási nehézséget okoz. Bár másfelől segítheti is a terrorellhárítás munkáját azáltal, hogy kiélezi és megsokszorozza a terrorista szervezetek belső, ideológiai ellentmondásait. Például, az al-Kaida és a csecsen terroristák akár kapcsolódhatnak is, csak hogy az egyik az USA-t és Izraelt, a másik Oroszországot akarja legyőzni. Mit tud kezdeni az Európai Unió a válságövezetek radikalizációjával? Mindekelőtt támogatást nyújtani a helyi kormányoknak a terrorellenes harcban. A válságövezetekben a terrorizmust lehetőleg helyben kell visszaszorítani, együttműködésben a helyi rendőri erővel. Bár itt sajnos a székszis is jogosult, mert ezekben a régiókban a fejlesztési támogatások sokszor a 22-es csapdájába szorulnak...Ti. az a probléma, hogy akkor lehet erősíteni a biztonságot, ha tudok oktatni, képezni, fejleszteni, ahhoz azonban el kell jutni a biztonság egy bizonyos szintjére, mert ha azt a kiképzőt, vagy tanárt, akit odaküldök, sarkosan fogalmazva, az első nap megölik, hát akkor ezt az egészet elég nehéz tető alá hozni. De nyilván nem szabad feladni, mert ez a jó irány. Itt jeleznék még egy problémát ezzel kapcsolatban: a váltságdíj- kérdést. Az Unión belül is nagyon eltérnek az álláspontok, és az egyes tagországok álláspontja is eltér. Az egyik nézet, hogy nem szabad váltságdíjat fizetni, mert fegyvert vesznek belőle, tehát az is további terrortámogatást jelent. A másik magatartás, hogy akit csak lehet, meg kell menteni.

Eddig főként a muszlim típusú terrorizmusról beszéltünk. De ne felejtsük meg a szélsőjobb és szélsőbaloldali extrémizmusokról sem, annál is kevésbé, mert nekünk itt Kelet-Közép-Európában ezek jelentik az aktuális veszélyt. A szeparatista terrorizmusra most nem térnek ki. Az Europol értékelése szerint a baloldali és anarchista extrémizmus ad igazán okot aggodalomra Európában. Megkérdeztem az Europol vezető tisztségviselőit, tapasztaltak-e olyasmit, amit mi Magyarországon sajnos meg tapasztalhattunk, hogy szélsőjobboldali extrémisták mögött, politikai manipulációk céljával, baloldali erők állnak. Megmondom őszintén, félttem, hogy paranoiáknak néznek, kelet-európai paranoiáknak, de legnagyobb meglepetésemre azt válaszolták, hogy ez abszolút így van. Nagyon sok esetben a jobb-oldali extrémizmus mögött baloldali szervezetek mahinációja is áll. Kiemelték azt, ami szerintem érdekes és igaz, hogy a baloldali extrémisták komoly szellemi fölényrel rendelkeznek, képzetesebb, műveltebb emberek. Ez föltehetőleg visszanyúlik a 68-as nemzedékig, ahonnan egyetemet végzett, sokdiplomás emberek álltak maoista, anarchista csoportok élére. Egy biztos, ha az extrémizmusok természetét mélyebben is meg akarjuk érteni, nem kerülhetjük meg a kérdést, hogy államok és politikai erők hogyan használták fel a terrorizmust, fedésekkel és áttételekkel, hatalmi játszmákban, olyan mozgalmaknak nyújtva egérutat és muníciót, amelyek önerőből talán soha sem jutottak volna túl gyilkos hajlamú tagjaik elszigetelt rémtettein.

Az EU terrorellenes cselekvési tervében szerepel az az igen fontos célkitűzés, ami nagyon megragadt bennem, felolvasnám szó szerint: „...létre kell hozni magas beosztású nemzeti tisztviselők hálózatát, akik politikai rálátással bírnak mind országuk, mind az európai folyamatokra...” Igen, nagyon úgy tűnik, hogy a terrorizmus, az extrémizmus mélyebb megértéséhez és kezeléséhez ma már a hagyományos rendőri szemlélet nem elegendő. A rendvédelmi munkának talán valóban ki kellene egészülnie egy másfajta látókörrrel is.

TERRORIZMUS ÉS SZERVEZETT BŰNÖZÉS

Áttérve a szervezett bűnözés és a terrorizmus, sarkosan szólva a piszkos profit és a gyilkos ideológia perverz kapcsolatára, megállapítható, hogy a bűnözés e két látszólag ellentétes típusa a valóságban könnyen megtalálja egymást és sokszor egyenesen egymásra van utalva. Kézenfekvő, hogy ha mondjuk CBRN anyagokra tesz szert egy szervezett bűnözői csoport, kinek tudja eladni? Terroristáknak. 2010-ben egyébként elkészült az Unió vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris támadások elleni védekezés akcióterve, és a kapcsolódó parlamenti jelentés. Magam, mint az Európai Néppárt véleménykészítője, elsősorban azt emeltem ki, hogy szükségesnek látszik a magánszektor szigorúbb ellenőrzése, egyrészt a bejelentési kötelezettség, másrészt a kettős felhasználású anyagok kereskedelmének az ellenőrzése terén. Ami a biológiai fegyvereket, elsősorban az Anthrax-ot illeti, könnyű előállítani, akár komoly laboratóriumi háttér híján is, ezért itt főként a hatékony hírszerzés kecsegtethet a megelőzés reményével.

Hozzátennék ehhez két dolgot. Egyrészt a terrorizmus szempontjából a szervezett bűnözést regionális jelenséggént célszerű vizsgálni. A világ változott, a kokain fő útvonala például ma már nem Nyugat-Afrika, ahogy sokan hiszik, hanem a Száhel-régió. Igen érdekes tanulmányt olvastam nemrégiben arról, hogyan vált a dohányipar a terrorfinanszírozás egyik frekvenciált forrásává az USA-ban. A dohányipar éves forgalma Amerikában 16 milliárd dollár, amiből mintegy 4 milliárd illegitím. Az amerikai terrorellhárítás egy észak-karolinai dohánycsempészetű vonalon keresztül jutott el a Hezbollah egyik nemzetközi sejtjéig... a példákat lehetne még sorolni. Viszonylag újkeletű terep a szervezett bűnözés számára a gyógyszeripar is. Az Europol folyamatosan próbálja nyomon követni és meghatározni a szervezett bűnözés és a terrorizmus kapcsolatának várható trendjeit. Például: az „átvedléseket” fana-

tikus dzsihádistából piszkos üzleteket bonyolító üzletemberré. De mutatkoznak jelek a fordított irányú folyamatra is: lehet, csak idő kérdése, hogy a szomáliai kalózkodat ki és mikor ruházza fel ideológiai munícióval.

Az INTERNET ÉS A TERRORIZMUS

Nem térhetek ki most részletesebben az internet és a terrorizmus kapcsolatára, noha az internet rendkívül fontos eszköz a terrorista csoportok kezében, mind a toborzás, mind a propaganda, mind a fenyegetés, mind a bombagyártás technológiájának a népszerűsítése tekintetében. De érheti támadás – ahogy volt már rá példa, Észtország volt néhány éve az elszenvedője – az állam közigazgatási rendszerét, bankrendszerét vagy kritikus infrastruktúráit is. 2009-ben 103 országot ért vírustámadás szenzitív és titkos információk terén. Nyitott kérdés, hogy egy háborús támadással felérő csapás esetében érvényesülhet-e a NATO 5. szolidaritási cikkelye... Az információs rendszerek elleni támadás főbb változatai: illegitim pénzügyi tranzakciók, a rendszerbe becsempészett programok, szándékos DOS túlterhelés, jelszó feltörés és hamis website-ok bevezetése. Újkeletű jelenség például az, ahogyan az orosz és oroszajkú szervezett bűnözés fedett pénzügyi tranzakcióinak lebonyolításában és elrejtésében, sajátosan új technikákat kidolgozva, az elmúlt években rákapott az Internetre. Sajnálatos, de tény, hogy Európa kiberbiztonság tekintetében évekkel van lemaradva az USA, Kína és Oroszország mögött: az orosz hírszerzés például tudhatóan kifinomult kibereszköztárral rendelkezik. Elejét kell vennünk, hogy a kritikus infrastruktúrák, az energetikai ágazatok vagy a gyógyszeripar kibertámadások célpontjává válhassanak. Fontos felmérni és az EU belbiztonsági stratégiájában világosan meghatározni, hogy milyen képességekkel rendelkezünk az ilyen jellegű támadások kivédésére. Az Unió a kiberbűnözés és az országokat érő kibertámadások elleni küzdelem terén is felgyorsította a közös politika működési kereteinek a kialakítását, figyelembe véve itt is a párhuzamosságok elkerülésének, azaz a fúziós elvnek az érvényesítését. A szervezeti keretek kialakítása jövő évre várható. Vannak, akik jó megoldásnak tartanák, ha az Europolt felruháznánk az atípusos támadások elleni operatív felderítéshez szükséges világos kompetenciákkal, és egyértelművé tennénk az Ügynökség központi szerepét az internetes bűnözés elleni küzdelemben.

BANKI TRANZAKCIÓK ÉS UTASFORGALMI ADATOK NYOMON KÖVETÉSE

Mind a banki tranzakciók (TFTP), mind az utasforgalmi adatok (PNR) nyomon követése és feldolgozása hatékony eszközt ad a rendvédelmi szervek kezébe a terrorizmus és a szervezett bűnözés elleni küzdelemben. Ugyanakkor a személyes adatok megismerése, felhasználása és tárolása sokakban komoly emberi jogi aggályokat vet fel és heves viták középpontjában áll az Európai Parlamentben. Elsősorban a következő vonatkozásokban: a tárolás ideje, az arányosság érvényesítése, jogorvoslati garanciák beépítése és a profilképzés tilalma. A parlamenti balliberális oldal számára ez utóbbi kardinális kérdés. A néppárti álláspont árnyaltabb. Magam némileg képmutatónak tartom a profilképzés tilalmát, hiszen ahhoz, hogy egy adathalmazt valóban hatékony megelőző eszközként használhassunk, elkerülhetetlen, hogy ne csupán konkrét személyekhez kötődő konkrét adatokkal, hanem profilokkal is dolgozzunk.

Fölvethető még a kölcsönösség, a viszonyosság szükségessége az USA és az Unió között. Azaz, hogy az EU ne csupán adjon, hanem kapjon is a bűnüldözéshez elengedhetetlen információkat az USA-tól. Ehhez azonban szükség volna arra, hogy az EU világossá tegye az USA számára, melyik az

a szerve vagy ügynöksége, amely teljes jogkörrel felruházva, a fúziós elvnek megfelelően képes fogadni és értékelni az USA-ból érkező adatokat, valamint folyamatosan ellátni a tagállamokat a számukra releváns információkkal. Nincs még egyetértés abban, hogy az Unió saját TFTP-je tagállamonként kapcsolódna az USA-hoz, vagy egy központi uniós szerven keresztül. Ha jól tudom, csak Franciaország és Portugália van pillanatnyilag azon az állásponton, hogy ne legyen központi fúziós szerv, hanem az uniós TFTP csupán a tagállamokkal legyen kapcsolatban. Az Egyesült Államok viszonya a kérdéshez, azt hiszem ambivalensebb. Egyfelől támogatna egy egységes és közös európai TFTP-t, de ugyanakkor tudható, hogy az USA jobban szereti a saját összekötő tisztjei és a tagállamok közötti kapcsolatot (pl. a balkáni szervezett bűnözés elleni központnak ebből komoly problémái adódtak. Az Unió saját PNR-jének a létrehozásáról még nem született végleges döntés. Mindenesetre, pozitív fejlemény, hogy mind a TFTP, mind a PNR vonatkozásában olyan megállapodások születtek, illetve vannak születőben az EU és szövetségesei között, amelyek orvosolják az Európai Parlament emberi jogi aggályainak a többségét.

A terrorizmus finanszírozásával kapcsolatban fölmerülhet még az NGO-k, azaz a non-profit szervezetek kérdése. Akad rá példa, hogy jótékonságnak álcázott akciók hogyan szolgálhatnak emyőül terrorista célokhoz. Az Európai Bizottságnál, ha igaz, a témáról átfogó tanulmány készül.

BIZTONSÁG ÉS EMBERI JOGOK: VITÁK AZ EP-BEN

Az Európai Parlamentben zajló, heves és gyakran indulatos vitákban a résztvevők nem mindig látják tisztán azt, hogy a biztonsághoz való jog ugyanolyan elidegeníthetetlen joga az európai polgároknak, mint a szabadsághoz és a magánélet tiszteletben tartásához fűződő jog. Ha az eszmecserék nem ennek az egyensúlynak, sokszor persze kényes egyensúlynak a jegyében és tudatában zajlanak, hanem az emberi jogok politikai marketing zászlójává válnak, a viták parttalan és végső soron biztonság-ellenes vágányra kerülnek.

Furcsa, mondhatnám vicces volt megtapasztalni, hogy az Európai Parlamentben a baloldal (beleértve zöldeket és liberálisokat is), tisztelet a kivételnek, valahogy úgy fogja fel, hogy a biztonságunkat szolgáló eszközök voltaképp arra valók, hogy mindünk magánéletéről kutakodjanak. Ugyanaz a frazeológia, ugyanaz a „Big Brother-komplexus” köszön vissza náluk, ami itthon a radikális jobboldalról hallható. Az Európai Parlament egyik alelnöke, Lambrinidis úr, most már a görög szocialista kormány külügyminisztere mondta egy vitában: „...keményen kell játszánunk...nem fogom hagyni megfélemlíteni magam egy republikánus kongresszustól...”. Azt hiszem, a biztonság kérdéseit inkább a szakszerűség és a jogszerűség, mintsem az ilyen-olyan előjelű politikai propaganda torz tükrében érdemes vizsgálni.

The four pillars of the Stockholm Programme; Countering terrorism in the EU after the Lisbon Treaty

The framework and the cornerstones of the counterterrorist policy of the EU were laid by two legal statutes, the Stockholm Programme and the Lisbon Treaty. This latter document extended the co-decision role of the European Parliament and widened its scope of authority in the development of decisions and legislation. However, it is in the area of counter-terrorism and law enforcement agencies in general that it also creates a controversial situation by keeping the activities of secret services strictly the responsibility of the member states, in accordance with the principle of subsidiarity. We are going to see its numerous consequences concerning the antiterrorist policy of the EU.

Among the four pillars of the Stockholm Programme, prevention is of major significance. Prevention could be the most efficient means of protection against radicalisation. It is largely a cultural and social task, and a multifaceted one. For example, it is very important that the media, even unintentionally, do not make heroes of terrorists. Let us just think of the Norwegian assassin: if Breivik should develop into a model because of the mass media, this could serve as the first step towards radicalisation for isolated offenders with unstable personalities.

The study also discusses the following areas of antiterrorist policy: the merger approach in counter-terrorism, radicalisation, diversification and their consequences, terrorism and organised crime, the Internet and terrorism, tracking bank transactions and data related to passenger traffic and, finally, discussions about security and human rights within the European Parliament.

PETER GILL

Supervising Intelligence Networks: the new challenge for oversight

Budapest, September 29-30, 2011

Terrorism and Democracy in the 21st Century

Supervising Intelligence Networks: the new challenge for oversight

Peter Gill

University of Liverpool, UK
p.gill@liv.ac.uk

The context

1. The human costs of terrorism and counter-terrorism since 9/11:
 - 150k civilians killed (c10% in 'terrorist attacks')
 - 60k 'insurgents'/'terrorists' killed
 - 42k national/foreign police/military killed (Burke, 2011, 500-505)
2. The political cost to democracy:
 - Enhanced corporatist security-intelligence-industrial complex beyond democratic control and oversight
 - Threatening democracy in order to save it?

Intelligence control and oversight

- Intelligence: ‘mainly secret activities... intended to enhance security and/or maintain power relative to competitors by forewarning of threats and opportunities’ (Gill, 2009, 214)
- can they be subject to democratic control and oversight in the interests of effectiveness, efficiency, legality, propriety and respect for rights?

Oversight: the story so far...

Studies of oversight have concentrated on **state** intelligence (military, police, security...)

But, two other intelligence sectors/actors:

- **corporations**: a) competitive/business b) security, especially private security and military companies; ‘in-house’ in mining, banking etc;
- **‘sovereignties’**: groups willing to use violence to control people, resources, territory (Warner, 2009), e.g. paramilitaries, national liberation movements, militias, criminal organisations.

Oversight: the story so far...

Studies of oversight have concentrated on **state** intelligence (military, police, security...)

But, two other intelligence sectors/actors:

- **corporations**: a) competitive/business b) security, especially private security and military companies; 'in-house' in mining, banking etc;
- **'sovereignties'**: groups willing to use violence to control people, resources, territory (Warner, 2009), e.g. paramilitaries, national liberation movements, militias, criminal organisations.

Overseeing networks: an impossibility?

Progress in overseeing **states**: legalisation *via* legislation, oversight (judicial, parliamentary, civil society), but **networks**?

- ORCON, secrecy and resistance
- Rules, terms of reference and 'gatekeepers'
- Political will, resources and self-denial
- How about **oversight networks**: national and transnational, official and civil society?

(cf. Born, Leigh & Wills (eds.) 2011; Marty, 2007)

Conclusion: some agenda items...

- How significant is 'terrorism' compared with other security threats?
 - 2010: 18/27 EU members had no terrorist attacks (Europol, 2011)
- How can new corporatist security intelligence complex be scrutinised – for effectiveness and legality?
 - the issue of militarisation.
- The paradox of oversight: necessary to develop state capacity (including regulation of private companies and suppression of uncivil sovereignties) **and** enhance oversight of the state.

Thank you

References

- Born, Hans, Ian Leigh and Aidan Wills (eds.) 2011, *International intelligence Cooperation and Accountability*, London: Routledge. (esp. chapters by Born & Wills, Forcese, Hayez, Leigh, Wills & Born, Wright.)
- Burke, Jason, 2011, *The 9/11 Wars*, London: Allen Lane.
- Europol, 2011, *EU Terrorism Situation and Trend Report*, April
- Gill, Peter, 2009, 'Theories of intelligence,' Gill, Marrin & Phythian (eds.) *Intelligence Theory: key questions and debates*, Routledge, 208-26.
- Marty, Dick, 2007, *Secret detentions and unlawful transfers*, CoE.
- Warner, Mike, 2009, 'Intelligence as risk shifting,' Gill, Marrin & Phythian (eds.) *Intelligence Theory: key questions and debates*, Routledge, 16-32.

PETER GILL

A hírszerző hálózatok irányítása: a felügyelet új kihívásai

Az előadó a 9/11-es események óta elszennvedett emberáldozatok összegzése (150 000 civil, 60 000 felkelő/terrorista, 42 000 helyi, külföldi, katonai) után felveti, hogy vajon harcolhatunk-e a terrorizmus ellen a demokratikus jogok megsértése nélkül. Lévéen a hírszerzés alapvetően titkos tevékenység, állami szinten törvényekkel lehetséges a szabályozás, de a civil szférában, a munkahelyeken mi a helyzet? Mérlegelni kell, hogy az egyéb biztonsági fenyegetettség mellett a terrorista fenyegetettség mekkora veszélyt jelent (pl. 2010-ben a 27 EU tagországból 18-ban nem volt terrorista támadás). Hogyan lehet hatékony és törvényes az információgyűjtés – a militarizáció kérdése.

ALEXANDER THEUS

Support of national authorities in countering terrorism: results and vision of the future of Europol

Let me start by thanking the Hungarian Organisers for their invitation and for giving Europol a chance to reflect on the events of 9/11 and their consequences. People often ask: what were you doing on that day in 2001? Instead they should be asking: what have you achieved since then? On the very day of the attacks, Europol established an Operational Centre which provided 24-hour support to the exchange and coordination of information and intelligence. In addition, following the decision of the Justice and Home Affairs Council of 20 September 2001, a Task Force was created at Europol, which was composed of 22 experts from police and intelligence services. At that time, so-called "Periodical trend and situation reports" on topics related to terrorist crimes were produced to share relevant intelligence and common assessments on the terrorist threat at EU level.

Today, Europol has transformed that reporting into the TE-SAT, an annual policy document which summarises the current terrorism situation in Europe and the threat against European interests abroad. On 1 and 2 June 2006, the Justice and Home Affairs Council endorsed the Europol's proposal of the current TE-SAT format.

The fifth edition of the TE-SAT under the responsibility of Europol, which was published in April this year, makes clear how closely we cooperate and that the threat of terrorism is affecting us all. Also, thanks to your contributions, we are looking into the future by identifying new trends and reacting timely to ensure that terrorism is countered effectively.

As you all are aware, following the bomb attack and shootings in Norway on 22 July 2011, Europol initiated the EU First Response Network (FRN). Greece, Sweden, Denmark, Finland, Germany, the United Kingdom and Poland mobilised their experts to form part of this Network, dispatching their nominated experts to Europol. Norway, as a Third Party, was invited as an ad hoc member, for obvious reasons. The FRN has two main aims:

Firstly, it provides the best possible support to the Norwegian authorities in charge of the investigation, by facilitating information exchange, identifying new lines of investigation and providing analysis support.

Secondly, the FRN assesses the wider implications for the internal security of the EU in terms of the threat posed by this type of extremism.

The FRN's report will cover the main findings in relation to the Norwegian case, provide a general update on the threat posed by this type of extremism in the EU, and deliver a more detailed assessment of the situation to the Member States participating in the FRN. As a result of the lessons learnt from the response to recent terrorist attacks, mainly related to the 2nd Counter Terrorism Task Force, related to the Madrid bombings, Europol launched the so-called "First Response Network" in 2006. This network, constituted by Europol staff and Member State experts, aims at providing fast and flexible support to investigations in the immediate aftermath of a terrorist incident.

The EU CBRN Action Plan, which is aimed at strengthening CBRN security in the European Union, is promoting three projects at Europol:

- ➔ The EU Bomb Data System (EBDS);
- ➔ The European Explosive Ordnance Disposal Network (EEODN); and
- ➔ The EU Early Warning System (EWS).

The EBDS provides a platform for the Member States to timely share relevant information and intelligence on explosives, explosive devices (IEDs), incendiary devices (IIDs) and chemical, biological, radiological and nuclear (CBRN) materials. It is an EU instrument enabling competent governmental bodies both at EU and Member State level to share technical information and intelligence (analysis, technical report, assessments, etc.) on this issue.

The EBDS also comprises incident databases (Explosives and CBRN), libraries and experts' forums. It is one of Europol's products designed to enhance the security of explosives in Europe and has been fully operational since 2010.

The EEODN is a network of experts on EOD (Explosive Ordnance Disposal) which provides a platform for the exchange of expertise in this field. It contributes towards identifying best practices and organises training sessions in partnership with EU Member States and third parties. It also keeps EOD units up to date concerning the latest developments of relevance to the sector.

The EEODN is open to all EOD units (police, governmental and military) which deal with explosives.

The EU Early Warning System (EWS), developed and deployed along 2009 and 2010, allows EU Law Enforcement Authorities (LEAs) to share information about uncontrolled (due to theft, loss, etc.) materials suitable for being used in terrorist attacks. This applies to explosives, weapons and CBRN materials.

The EWS system allows the homogeneous interpretation of warning information and a complete monitoring of the life cycle of warnings from creation to closure. The EWS is based on the use of a common catalogue, which ensures the right interpretation of the warnings.

Terrorism is a key element of Europol's mandate as the Council Decision establishing the Agency says it is Europol's objective "to support and strengthen action by the competent authorities of the Member States and their mutual cooperation in preventing and combating organised crime, terrorism and other forms of serious crime affecting two or more Member States."

Europol's actions, by their very nature, support the exchange of information. The Agency has all the necessary tools to facilitate CT cooperation between EU Member States and relevant third parties and organisations. It is important to note that this can be done without compromising data security and without depriving Member States of the ownership of their intelligence.

With "Check the Web", a CT tool has been developed and implemented by Europol to share information on the use of the Internet by Islamist terrorists. Information in relation to websites, statements and publications of terrorist organisations can be shared in an easier and effective way. Since 2007, the portal has been constantly developed and enhanced with additional functionalities, to serve the needs of member states' experts in their day-to-day work. The next version will also include the possibility to connect experts from Third Parties/States in order to enhance the operational capabilities of the portal.

Although well-developed CT mechanisms are already in place at the EU level, they could be used more effectively. Indeed, Europol's own potential in the field of CT could be used more extensively by Member States.

CASE EXAMPLE: NORWAY AND THE ANDERS BREIVIK CASE

On 22/09/2011, Europol's Director, Rob Wainwright, reported on the investigations into the two attacks which took place in Norway on Friday 22 July 2011, and presented a set of recommendations to the Council of Ministers of Justice and Home Affairs (JHA). Following these attacks, the Director of Europol activated the EU First Response Network (FRN)* and representatives from Denmark, Finland, Germany, Greece, Poland, Sweden, the United Kingdom and Norway came together to form a First Response Team (FRT) at Europol headquarters in The Hague. The swift and positive response of these Member States assisted Europol's efforts to provide rapid and appropriate EU law enforcement support to the investigation team in Norway. The FRT held a series of meetings at Europol where the Norwegian incidents were assessed and the current EU situation in relation to violent extremism and terrorism was discussed.

The recommendations presented to the Council of Ministers of Justice and Home Affairs, in presence of the Norwegian Minister of Justice, by the EU First Response Network are as follows:

- A virtual Task Force on Violent Extremism should be created, comprising relevant experts from EU Member States, tasked with researching and reporting on new initiatives to counter violent extremism.
- An EU portal should be developed for the exchange of best practice, analysis and assessments in relation to the use of the internet by individuals and groups associated with violent extremism.
- Europol should prepare, in cooperation with Member States, a full EU-wide assessment on the threat posed by individuals and/or groups associated with violent single issue extremism.

HOW DO WE ASSESS OURSELVES?

- Quite good at post investigation,
- but the prevention part is causing problems as we have to monitor the society.
- In contrast, in other forms of crime you monitor only a smaller part (Motorcycle gangs).

How to prevent such an attack as carried out by Breivik?

- in a democratic society,
- by not monitoring all and everything.
- Free access to internet
- Free movement
- Which intervention possibilities do we have

Video Mullah Krekar – 27.00 min.

CONCLUSIONS

By means of conclusion, let me share with you the following final thoughts.

During the opening ceremony of the new Europol Headquarters, we organised in the framework of the European Police Chiefs' Convention a Working Group on Counter Terrorism to draw a picture of terrorism in the future. Counter terrorism experts from police, intelligence services and academia came up with the following conclusions on the future of terrorism:

- 1) Terrorism and extremism will shift to more hybrid forms. New types of terrorism such as eco anarchism will appear on the scene.
- 2) Al Qaeda is not the main issue; rather, the problem is the seeds that were planted long time ago and which have grown within European society.
- 3) The virtual world will be a tool, a target and a weapon, as we know from the past that terrorists will always study and invest in new technologies. The internet is an excellent tool for recruitment, training and planning.
- 4) A symbiosis between organised crime and terrorism will change our current understanding of crime, offence and motivation, and will impact on both prevention and investigation.

As a matter of fact, prevention of radicalisation has to be enhanced and intensified as it is the only future we can offer to those who get wrongly inspired.

Europol is fully committed to supporting the development of a joint judicial and law enforcement approach. We are fully committed to supporting, you, the Member States, the EU bodies, institutions and agencies as well as all our other Partners.

The good spirit I recognised and your strong commitment to cooperation with us, will also increase the effectiveness of our agencies' missions which, in the end, boil down the terrorism threat to making the EU a safer place for all.

A nemzeti hatóságok segítése a terrorista-ellenes harcban – az Europol eredményei és a jövő víziója

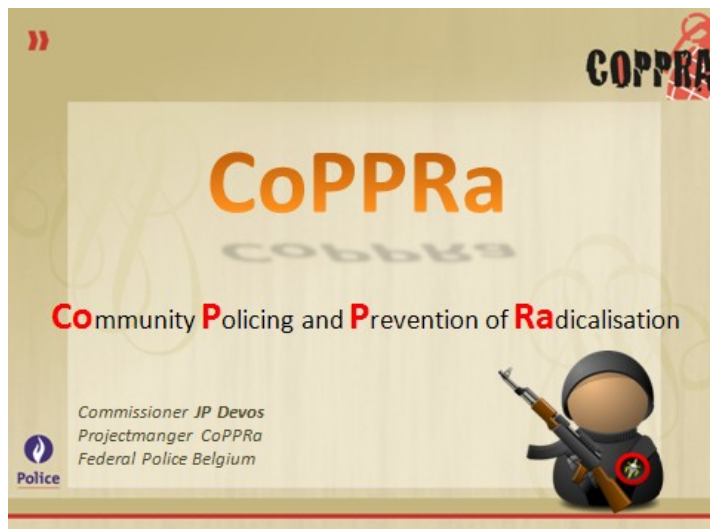
A szerző abból az alapvetésből indul ki, hogy ahelyett, hogy azt kérdeznénk, hogy mit csináltunk azon a bizonyos napon 2001-ben, inkább arra kéne választ találni, hogy milyen eredményeket értünk el a tragikus események óta. Már a támadások napján megalakította az Europol a 24 órás ügyeletet biztosító Műveleti Központot. Ezután 2001 szeptemberében megalakították azt az akcióegységet, mely 22 szakértőből állt. Az európai tájékoztatás céljából megjelentetett kiadványok mellett az Europol az évenként publikált TE-SAT keretében rendszeresen foglalkozik az Európát fenyegető terrorizmussal. A 2001 áprilisában megjelent ötödik kiadvány a jelen terrorista-fenyegetettsége mellett a jövőbeli tendenciákat is górcső alá veszi. A norvégiai 2011. július 22-ki tömegmészárlás hatására létrejött az FRN (First Response Network) egyrészt a norvég hatóságok, másrészt az EU tagországok segítése céljából. A szerző a következő szervezetek működését vázolja a továbbiakban:

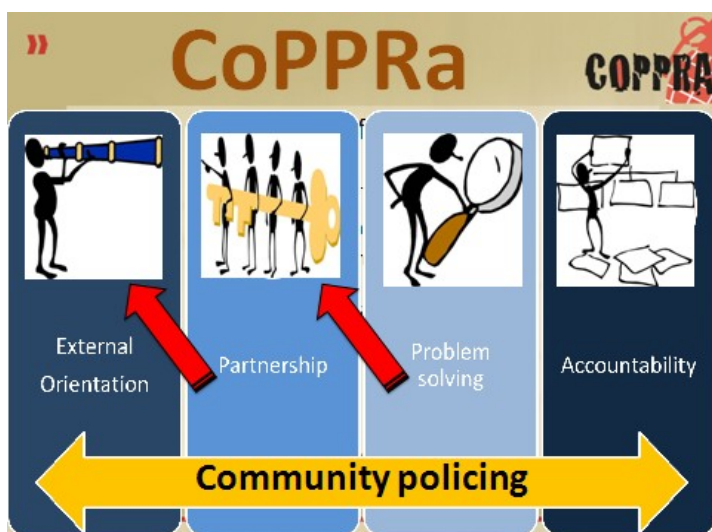
- ➔ EBDS (EU Bomb Data System) - robbanószerekkel, vegyi, biológiai és nukleáris fegyverekkel foglalkozik
- ➔ EEODN (European Explosive Ordnance Disposal Network) - platformot biztosít a robbanószerekkel foglalkozó rendvédelmi, katonai és kormányzati szakembereknek
- ➔ EWS (Early Warning System) - a potenciálisan illetéktelen kezekbe került (pl. lopott, eltűnt) robbanószerekkel, fegyverekkel foglalkozó adatbázis

A szerző ezután egy fontos terrorista-ellenes módszerről (Check the Net) beszél, ami az iszlám terroristák Internethasználatát követi nyomon. Végezetül a norvégiai Anders Breivik-eset kapcsán felvázolja, hogy milyen feladatok várnak az Europolra.

JEAN-PIERRE DEVOS

CoPPRa: Community Policing and Prevention of Radicalisation

This slide focuses on the "External orientation" pillar. It features the title "External orientation" in large orange letters at the top. Below the title, two bullet points are listed:

- ✓ Integration into society
- ✓ Service delivery

A prominent orange banner with black text is tilted across the lower half of the slide, stating: "Be aware of what is happening in the society". In the bottom left corner, there is a small purple logo with a flame icon and the word "Police" below it. The red "COPPRa" logo is visible in the top right corner.

»

COPPRA

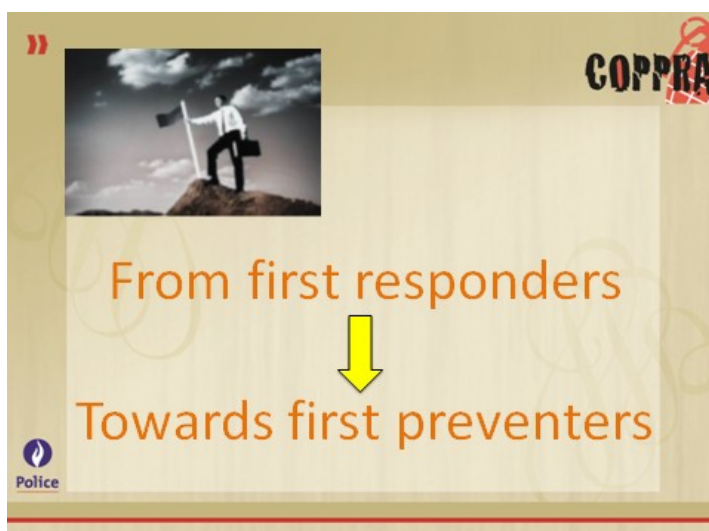
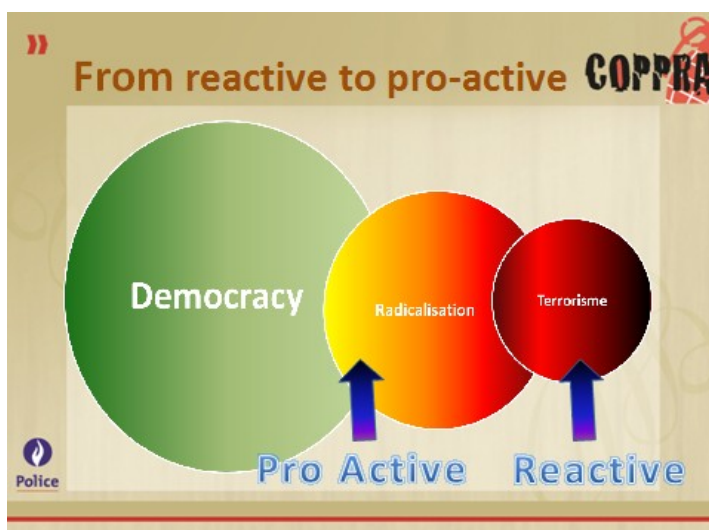
Partnerships

- ✓ Co-owner of security
- ✓ Co-producer of security

Police is not only organisation that is responsible for quality of life

 Police

»

THE 9/11 COMMISSION REPORT
FINAL REPORT OF THE NATIONAL COMMISSION ON TERRORIST ATTACKS UPON THE UNITED STATES
AUTHORIZED EDITION

COPPRA

All terrorist incidents are local or at least will start that way

Effective response and recovery can only be achieved with the recognition that local responder's are the first line of defense

 Police

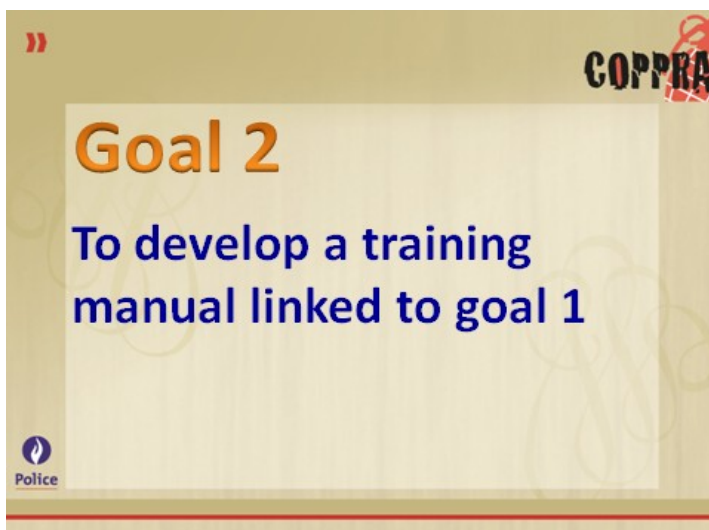
»

COPPRA

Goal 1

To create a 'tool' for the first line police officers to detect at an early stage the signals/indicators of radicalisation.

 Police

»

COPPRa

Goal 2

To develop a training manual linked to goal 1

Police

JEAN-PIERRE DEVOS

CoPPRa

Az előadó bemutatta a két éve működő, 317.000 euróval gazdálkodó, 15 millió partner támogatását élvező CoPPRa (Közösségi Rendőrség a Radikalizáció Megelőzéséért) program tevékenységét. A közösségi rendőrség tevékenysége szoros összefüggésben van a terrorizmus elleni világméretű harccal, hiszen beépülve a közösségbe, a szakemberek a közösséggel együttműködve szereznek tudomást mindenről, ami az adott közösség életében fontos lehet, valamint a közösséggel együtt védelmezik a közbiztonságot. Ez azért fontos, mert minden terrorista incidens lokális, tehát a közvetlenül ott élők azok, akik közvetlenül szolgálhatják a közösség védelmét. Már korai stádiumban észlelni kell a radikalizálódás jeleit, ki kell dolgozni egy útmutatót minden eshetőségre számítva, valamint az összes érintett partnerrel történő együttműködés gyakorlati lépéseit is. Belgiumban, Spanyolországban, Németországban, Lettországon és Bulgáriában már továbbképzéseket is tartottak a CoPPRa 2 program keretében.

· Az absztraktot készítette: Tolnainé Dr. Kabók Zsuzsa, NKE-RTK Idegennyelvi és Szaknyelvi Központ

MATTHEW COLLINS

From Defence to Attack - The Growth of The English Defence League

SEI Educational Trust

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
Phone 020 7681 8652
Email director@setrust.org.uk

From Defence to Attack
The Growth of The English Defence League

SET Searchlight Educational Trust

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
Phone 020 7681 8652
Email director@setrust.org.uk

The interesting thing about Labour at its best, compared with other forms of European social democracy, was that it didn't have a specific denomination and wasn't specifically secular.

You can see the way it is being reframed now across Western market economies, with the whole thing about 'the other' - the other constituency being Islam. I think it's going to be quite dangerous and brittle and uncomfortable for years, besides the consequences of these economic cuts and, you know, the coarsening of the language, the demonisation of the weak and vulnerable. The whole of our culture will be affected by it, in an as yet unpredictable way. I'm not awash with optimism, I'm afraid.

Jon Cruddas, Speaking to 'Third Way' (Christian Comment on Culture) Jan 2011

SET

Searchlight
Educational
Trust

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
Phone 020 7681 8652
Email director@setrust.org.uk

Stop Islamization of America - Four Freedoms/Alan Lake - Stop Islamisation of Europe

Minuteman Project/Minutemen
Militias
Pam Geller
Tea Parties
Jewish Task Force/Jewish Defence League

"Alan Lake"

Pakistani Christian Association
March for England
Unite British Alliance
Casuals United
Jewish Task Force/Jewish Defence
League
United Kingdom Independence Party
English Democratic Party
Vérité, valeurs & Démocratie
Citizens Movement Pax Europe
European Freedom Initiative

Roberta Moore

Geert Wilders

Pam Geller

Stephen Yaxley Lennon

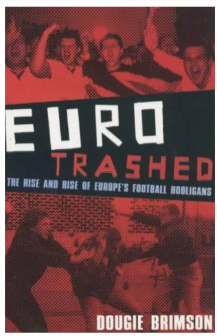
"We're looking to football fans. We need people who are out on the streets".

SET

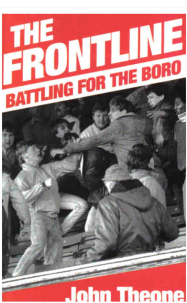
Searchlight
Educational
Trust

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
Phone 020 7681 8652
Email director@setrust.org.uk

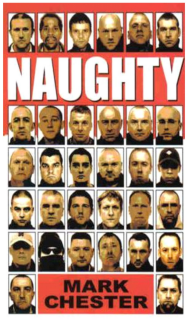

EURO
TRASHED
THE RISE AND RISE OF EUROPE'S FOOTBALL Hooligans
DOUGIE BRIMSON

THE
FRONTLINE
BATTLING FOR THE BORO
John Theona

NAUGHTY
MARK CHESTER

Különszám

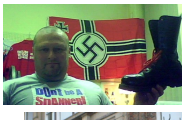
85

SET

**Searchlight
Educational
Trust**

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
 Phone 020 7681 8652
 Email director@setrust.org.uk

SET

**Searchlight
Educational
Trust**

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
 Phone 020 7681 8652
 Email director@setrust.org.uk

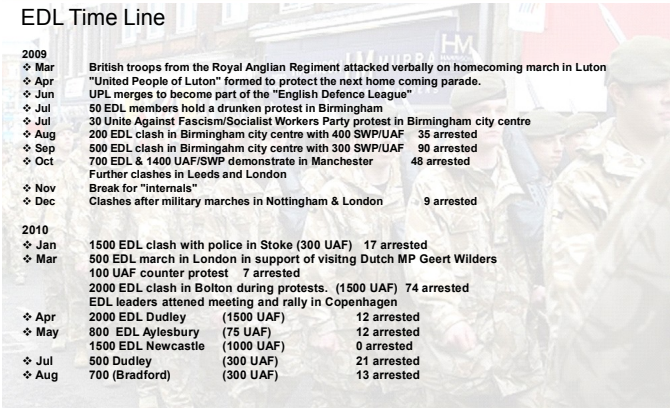
EDL Time Line

2009

- ✦ Mar British troops from the Royal Anglian Regiment attacked verbally on homecoming march in Luton
- ✦ Apr "United People of Luton" formed to protect the next home coming parade.
- ✦ Jun UPL merges to become part of the "English Defence League"
- ✦ Jul 50 EDL members hold a drunken protest in Birmingham
- ✦ Jul 30 Unite Against Fascism/Socialist Workers Party protest in Birmingham city centre
- ✦ Aug 200 EDL clash in Birmingham city centre with 400 SWP/UAF 35 arrested
- ✦ Sep 500 EDL clash in Birmingham city centre with 300 SWP/UAF 90 arrested
- ✦ Oct 700 EDL & 1400 UAF/SWP demonstrate in Manchester 48 arrested
- Further clashes in Leeds and London
- ✦ Nov Break for "internals"
- ✦ Dec Clashes after military marches in Nottingham & London 9 arrested

2010

- ✦ Jan 1500 EDL clash with police in Stoke (300 UAF) 17 arrested
- ✦ Mar 500 EDL march in London in support of visiting Dutch MP Geert Wilders
- 100 UAF counter protest 7 arrested
- 2000 EDL clash in Bolton during protests. (1500 UAF) 74 arrested
- EDL leaders attended meeting and rally in Copenhagen
- ✦ Apr 2000 EDL Dudley (1500 UAF) 12 arrested
- ✦ May 800 EDL Aylesbury (75 UAF) 12 arrested
- 1500 EDL Newcastle (1000 UAF) 0 arrested
- ✦ Jul 500 Dudley (300 UAF) 21 arrested
- ✦ Aug 700 (Bradford) (300 UAF) 13 arrested

SET

**Searchlight
Educational
Trust**

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
 Phone 020 7681 8652
 Email director@setrust.org.uk

SET

**Searchlight
Educational
Trust**

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
 Phone 020 7681 8652
 Email director@setrust.org.uk

A “Fringe” Movement?

90,000 Facebook Members*

3 Full time staff

1500 “Active” members

11,000 Forum Members

24 Regional Organisers

LGBT, women's, Youth & Jewish 'Divisions'.

International Divisions:

Germany, Holland, Norway, Belgium,
Denmark, Wales, France, Scotland,
Australia, Sweden.

SET

Searchlight Educational Trust
 PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
 Phone 020 7681 8652
 Email director@setrust.org.uk

A Directionless Movement?

Against Racism
Anti-Nazi
Anti-Communist
Against anti-Semitism
Pro-Israel
Anti-Islamist
Anti-Sharia
Anti-Burka/Hijab
Against Halal
Anti-Abortion &
Pro-Choice!
Pro-Gay Rights
Pro-America
Against Muslim Immigration
Anti-Mosque

SET

Searchlight Educational Trust
 PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
 Phone 020 7681 8652
 Email director@setrust.org.uk

Andrew Ryan
 we will go down burn the koran in the middle of town no rifle
 Yesterday at 11:10am via iPhone

Andrew Ryan
 couldn't give a fuck attitude is our biggest enemy
 Yesterday at 11:10am via iPhone

Andrew Ryan
 get up town to get the koran from Bury then we gonna burn it in town centre
 Yesterday at 11:10am via iPhone

Rich Red Cam
 CAROLANSON GET SOME PICS
 Yesterday at 11:10am

Bill Baker's Photos - Wall Photos
 Photo 100 of 100. Photo 100 of 100.

IF OUR
GOVERNMENT
WILL NOT
ACT AGAINST
ISLAM &
TERRORISM
THEN WE
MUST ARM &
PROTECT
OURSELVES

Bill Baker
 MAC made the mistake of stabbing English patriots today. Now it is open season on Muslims and the young patriots of this Country will no doubt seek revenge.
 Like · Comment · about an hour ago · 🌐

SET

Searchlight Educational Trust

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
Phone 020 7681 8652
Email director@setrust.org.uk

EDL Protest March, East London June 2011

SET

Searchlight Educational Trust

PO Box 1576, Ilford IG5 0NG
Phone 020 7681 8652
Email director@setrust.org.uk

The Inspiration and the “spark”

"We're about five years away from one of our kids going and blowing themselves up out of frustration, too". Stephen Yaxley Lennon Feb 2011

The EDL (2009)

The “Infidels” (2011)

“CXF” (2011)

MATTHEW COLLINS

Extrémista szervezetek – esettanulmányok

A kilencvenes években a Munkáspárt politikai eszközüül használta a vallást (különösen a muzulmán hitet) a közösségek újjáépítéséhez. Ennek eredményeképpen a muzulmán, ázsiai származású állampolgárok vallásos közösségei megerősödtek, az angol lakosság azonban, akit ilyen irányból nem szólított meg senki, egyfajta érzelmi vákuumba került. Sokan fenyegetve érezték magukat az öntudatukban megerősödött muszlim közösségektől. A hangulatot tovább rontotta néhány újság muzulmánellenes megnyilvánulása. Többek között ez is hozzájárult egy új szélsőséges csoport, az Angol Védelmi Liga (EDL) létrejöttéhez, amely főleg futballdrukkerekből valamint kisebb szélsőjobb és fasiszta csoportosulásokból szerveződött, egy Internetes közösségi oldal segítségével. A szervezet megalakulása az USA-ban megfigyelhető ultra-keresztény mozgalmi hullámba is beilleszthető.

Az EDL megalakulásának közvetlen kiváltó oka az volt, hogy 2009 márciusában szélsőséges muszlimok megzavarták az Afganisztánból hazatért angol katonák felvonulását. Ezután az EDL havyonta szervezett muzulmánellenes megmozdulásokat, amelyeken rendszeresen szélsőbal irányultságú csoportokkal csaptak össze, és amelyek minden alkalommal többtucat embert letartóztatásával zártak. Két és fél év múlva odáig fajult a helyzet, hogy EDL-csoportok helyi önkormányzatokat retorziókkal fenyegetnek, amennyiben decemberben nem helyeznek el karácsonyi díszítést az utcákon. 90 ezer szimpatizánsuk van a Facebook-on, csoportjaik Wales-ben, Skóciában és nyolc nyugat-európai államban, különféle frakcióik nők, fiatalok, zsidók és az LMBT (Leszbikusok, Melegek, Biszexuálisok és Transzneműek) számára. Breivik az oslói mészárlás előtt kiáltványban tette közzé, hogy az EDL akciói és muzulmán-kommunista összeesküvés-elmélete is inspirálták.

Furcsa módon a brit rendőrség nem tekinti szélsőségesnek a szervezetet, amely sokszor muzulmán mecsetek ellen szervez felvonulást és egyéb akciókat. Az aktivisták Facebookon közzétett képeit, információit nem használhatják fel bizonyítékként, mert ezek személyes adatoknak minősülnek.

A SET (Searchlight Educational Trust) önkéntes aktivistái már 15 éve figyelik a szélsőjobb csoportokat, köztük az EDL tevékenységét, és tapasztalataik azt mutatják, hogy nyugat- és észak-Európában is terjedőben van ez a vallási alapon álló, újfajta náciizmusnak nevezhető mozgalom, melynek képviselői új kereszties lovagoknak tekintik magukat.

PRÉCSÉNYI ZOLTÁN

Cybersecurity and web-based attacks – A perspective from Symantec

Cybersecurity and web-based attacks A perspective from Symantec

Zoltan Precsenyi
Government Affairs Manager

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011

1

Agenda

- 1 About Symantec
- 2 The web: a powerful tool
- 3 Cyberattacks: the threat landscape
- 4 Future trends: growing challenges

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011

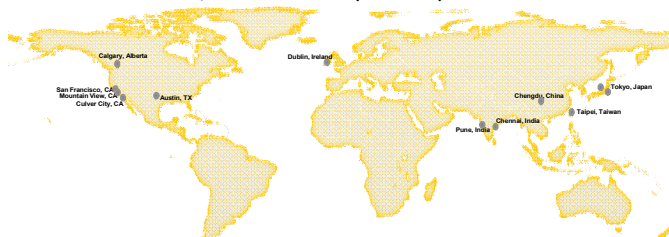
2

About Symantec

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec. 3

Symantec™ Global Intelligence Network

Identifies more threats, takes action faster & prevents impact

Global Scope and Scale			
Rapid Detection			
Attack Activity • 240,000 sensors • 200+ countries	Malware Intelligence • 133M client, server gateways monitored • Global coverage	Vulnerabilities • 40,000+ vulnerabilities • 14,000 vendors • 105,000 technologies	Spam/Phishing • 5M decoy accounts • 8B+ email messages/day • 1B+ web requests/day

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec. 4

The web: a powerful tool

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2014 Symantec 5

The web Cybercrime steadily growing

Press Release

Norton Study Calculates Cost of Global Cybercrime: \$114 Billion Annually

One of World's Largest Cybercrime Studies Reveals More Than One Million Victims a Day

MOUNTAIN VIEW, Calif. – Sept. 7, 2014 – Symantec Corp. (Nasdaq: SYMC) For the first time a Norton study calculates the cost of global cybercrime: \$114 billion annually.¹ Based on the value victims surveyed placed on time lost due to their cybercrime experiences, an additional \$274 billion was lost.² With 431 million adult victims globally in the past year and at an annual price of \$388 billion globally based on financial losses and time lost, cybercrime costs the world significantly more than the global black market in marijuana, cocaine and heroin combined (\$288 billion).³

http://www.symantec.com/about/news/release/article.jsp?prid=20110907_02

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2014 Symantec 6

The web

Underground Economy a soaring market

- Credit card information & bank account credentials still on top
- Big range in bulk prices for credit cards

Overall Rank		Item	Percentage		2010 Price Ranges
2010	2009		2010	2009	
1	1	Credit card information	22%	19%	\$0.07–\$100
2	2	Bank account credentials	16%	19%	\$10–\$900
3	3	Email accounts	10%	7%	\$1–\$18
4	13	Attack tools	7%	2%	\$5–\$650
5	4	Email addresses	5%	7%	\$1/MB–\$20/MB
6	7	Credit card dumps	5%	5%	\$0.50–\$120
7	6	Full identities	5%	5%	\$0.50–\$20
8	14	Scam hosting	4%	2%	\$10–\$150
9	5	Shell scripts	4%	6%	\$2–\$7
10	9	Cash-out services	3%	4%	\$200–\$500 or 50%–70% of total value

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec

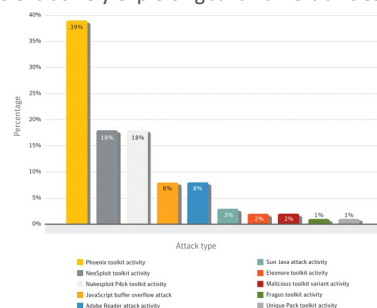
7

The web

Attack Kits Get a Caffeine Boost

- Java exploits added to many existing kits
- Kits exclusively exploiting Java vulnerabilities appeared

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec

8

The web
Communication channel for criminals as well

Communicate

OSCE
 Office for Security and Co-operation in Europe
 Resources Press centre
 Action against Terrorism Unit Combating terrorist use of the Internet
 Action against Terrorism Unit
 Combating terrorist use of the Internet
 The Internet has become an often new route to the alleged recruitment of individuals to terrorist organizations, according to
 www.osce.org/terrorism/4404

Recruit

November 11, 2009 12 PM
 Terrorists Take Recruitment Efforts Online
 A David Siskin
 48 Comments Email Story Share This Tweet This Like This
 (CBS) Recently the Bush administration acknowledged that al Qaeda is reorganized and gaining strength. As correspondent Scott Paegel reports, that's been possible, since the fall of Afghanistan, through the explosive growth of al Qaeda on the Internet. Last week, word spread on the web that Vice President Cheney was in Afghanistan, thus the base where he was staying was bombed. It not clear the bomber was targeting the vice president, but U.S. intelligence noted the coincidence.
 www.nytimes.com/2009/11/10/world/middleeast/10a1qeda.html

Equip

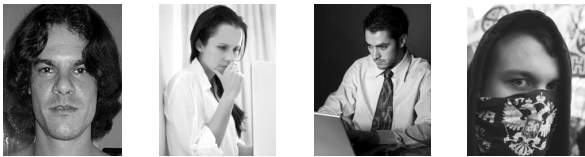
INTELWIRE.COM
 Investigative reports on terrorism, intelligence and more
 FOLLOW Twitter Facebook RSS
 BOOK Internet Provides Terrorists With Tools -- Just Like Everyone Else
 Last week, I attended a Special Counterterrorism Group conference on "The Changing Face of al Qaeda: Implications for the future in a global Internet infrastructure only seen through the eyes of a spy." ICM, Michigan and Internet Intelligence Blog, will meet tomorrow, head of al Qaeda, bin Laden, the al Qaeda press conference for the project, although I continue to see more operations and need to be further investigation. What follows is a brief and abridged version of my talk.
 Terrorism use the Internet in a way that even now does not even do it to communicate, collect and action around web.
 http://www.icm.org/2009/11/11/terrorism-implications-for-the-future-in-a-global-internet-infrastructure-only-seen-through-the-eyes-of-a-spy/

Instruct

BBC NEWS
 US warn of al-Qaeda cyber threat
 News Front Page: Last updated: Friday, 1 December 2009, 10:31 GMT
 3 e-mail this to a friend 3 print version
 The US government has warned of an al-Qaeda cyber attack US online stock market and banking services.
 The threat, says a US official, is that al-Qaeda will apply to the whole of cyberspace, applied to the whole of cyberspace.
 It was said to be in revenge for the continued detention of suspects in the US prison camp in Guantanamo Bay.
 www.bbc.com/news/technology-10744646

Cyberattacks: the threat landscape

Threat Landscape
The actors inside and outside

Organized
Crime
Rings

Well
Meaning
Insiders

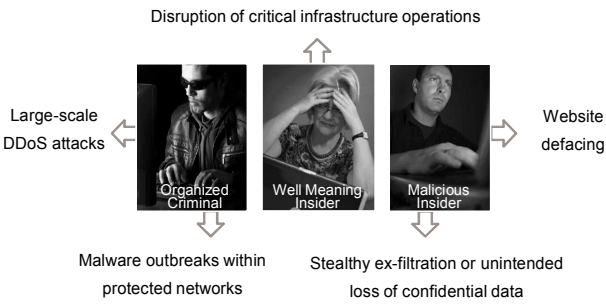
Malicious
Insiders

Extremists

At this stage, terrorism is more a scenario than an actual incident
 Effective communication and money laundering tool that should not be interrupted
 Historically terrorism scenarios envisage cyber-attacks as amplifiers

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2014 Symantec 11

Threat Landscape
The objectives information and/or infrastructure

Disruption of critical infrastructure operations

Large-scale
DDoS attacks

Organized
Criminal

Malware outbreaks within
protected networks

Well Meaning
Insider

Stealthy ex-filtration or unintended
loss of confidential data

Malicious
Insider

Website
defacing

Symantec Internet Security Threat Report (ISTR), Volume 16 Symantec 12

Threat Landscape

Asymmetric warfare small investment, big damage

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec

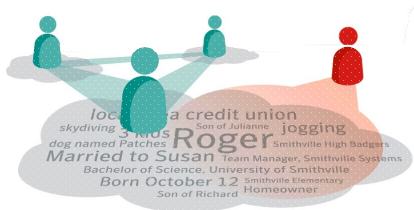
13

Threat Landscape
OSINT collection

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec

14

Threat Landscape
Social Networking + Social Engineering = Compromise

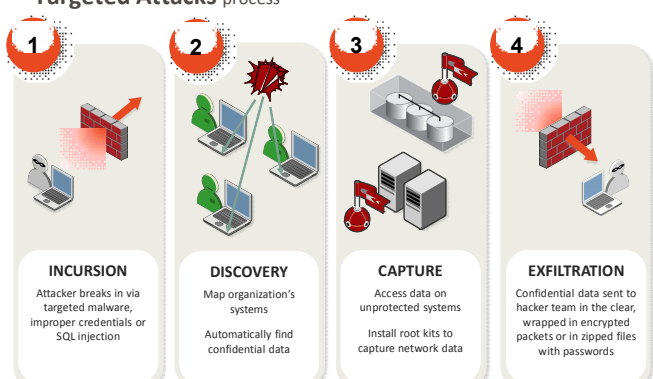
More Info:

Detailed review of Social Media threats available in [The Risks of Social Networking](#)

- Hackers have adopted social networking
 - Use profile information to create targeted social engineering
 - Impersonate friends to launch attacks
 - Leverage news feeds to spread spam, scams and massive attacks

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec 15

Threat Landscape
Targeted Attacks process

- 1 INCURSION**
 Attacker breaks in via targeted malware, improper credentials or SQL injection
- 2 DISCOVERY**
 Map organization's systems
 Automatically find confidential data
- 3 CAPTURE**
 Access data on unprotected systems
 Install root kits to capture network data
- 4 EXFILTRATION**
 Confidential data sent to hacker team in the clear, wrapped in encrypted packets or in zipped files with passwords

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec 16

Threat Landscape Targeted Attacks evolution

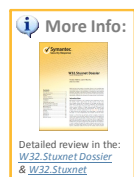

- High profile attacks in 2010 raised awareness of impact of APTs

- Stuxnet was incredibly sophisticated

- Four zero-day vulnerabilities
- Stolen digital signatures
- Ability to “leap” the air gap with USB key
- Potential damage to infrastructure

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec 17

Threat Landscape Malicious activity by country

Source	2010		2009	
	Overall Rank	Overall Percentage	Overall Rank	Overall Percentage
United States	1	19%	1	20%
China	2	16%	2	9%
Germany	3	9%	5	5%
Brazil	4	8%	4	5%
United Kingdom	5	4%	3	6%
India	6	4%	7	3%
South Korea	7	3%	9	3%
Italy	8	3%	10	3%
Taiwan	9	2%	6	4%
Russia	10	2%	8	3%

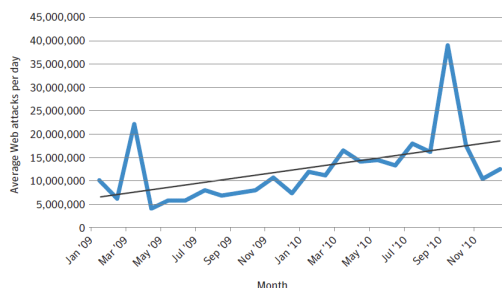
International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec 18

Threat Landscape

Web based attacks on the rise

- 93% increase in Web-based attacks from 2009 to 2010
- Spikes related to specific activities (new attack kits, current events, etc.)

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec 19

Future trends: growing challenges

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011 Symantec 20

Technology landscape Mega Trends

Technology	Strengths	Weaknesses
Cloud	Enhanced overall security capabilities: - Detection - Protection - Backup and recovery	Blurred individual security perimeter: - Loss of control over certain assets - Increased interdependencies - New single points of failure
Virtualisation	Flexibility and efficiency: - More resilient infrastructure - Better use of hardware - Enhanced interoperability	Segregated tasks run on shared assets: - Physical proximity between isolated virtual environments - Higher exposure to more vulnerabilities
Mobile	Well, mobility: - Access to data anytime, anywhere - Federated identity management - Better convergence between different communication channels	Well, again, mobility: - Lower security awareness and culture - Cross-exposure of federated identities to vulnerabilities in one of them - Increased risk of data loss through device loss

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2014 Symantec 21

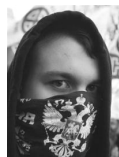
Threat Landscape 2010 Trends

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2014 Symantec 22

Threat Landscape

Attribution will remain an issue

- Who is behind the attack? What are their motives?
- Do you know? Can you be sure?
- Can you disclose the information? Should you?
- Can you respond? Should you? How?

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2014

23

Security Landscape

What you can do to protect your assets

Mind your people:

- Strong authentication for identity and access control
- Security awareness training

Protect your devices:

- Advanced reputation security
- Device management
- Removable media control

Harden your systems and networks:

- Vulnerability assessment
- Intrusion prevention
- Email and web gateway filtering

Protect your information:

- Encryption
- Data loss prevention

Understand the threat in close to real time:

- Advanced reputation security
- Network threat and vulnerability monitoring

Respond:

- Security incident management
- Back-up and recovery

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2014

24

Thank you!

Zoltan Precsenyi

zoltan_precsenyi@symantec.com

Copyright © 2010 Symantec Corporation. All rights reserved. Symantec and the Symantec logo are trademarks or registered trademarks of Symantec Corporation or its affiliates in the U.S. and other countries. Other names may be trademarks of their respective owners.

This document is provided for informational purposes only and is not intended as advertising. All warranties relating to the information in this document, either express or implied, are disclaimed to the maximum extent allowed by law. The information in this document is subject to change without notice.

International Conference on Terrorism and Democracy in the 21st Century, Budapest, September 29-30, 2011

25

Számítógépes biztonság és webes támadások a Symantec, a világ vezető biztonsági szoftvergyártója nézőpontjából

A Symantec szakemberei az egész világra kiterjedően figyelik az Internet-forgalmat, hogy kiszűrjék a vállalat termékeit használó egyéni klienseket, vállalatokat, államokat fenyegető rosszindulatú tevékenységeket, valamint a fenyegetésekkel kapcsolatos ismereteket terjesztenek felhasználóik körében.

Hogyan kapcsolódik a számítógépes biztonság a terrorizmushoz? Mindenekelőtt, a drogkereskedelemhez hasonlóan a számítógépes bűnözéshez (hozzáférés bankszámlákhoz, adathalászat, illegális szoftverkereskedelem stb.) kapcsolódó feketegazdaság finanszírozhat terrrorszervezeteket is, amelyek legegyszerűbben az Interneten keresztül kommunikálhatnak, toborozhatnak támogatókat és juthatnak káros szoftverekhez.

Jelenleg a számítógépes terrorizmus még inkább csak lehetséges forgatókönyvként létezik, a számítógépet eddig a fizikai cselekményeket támogató, hatásukat felerősítő virtuális eszközként használták (pl. minisztériumi oldalak feltörése, idegen tartalom elhelyezése, létfontosságú infrastruktúrák megbénítása, adatszerzés). Az ilyen fenyegetések sajátossága, hogy kis befektetéssel súlyos károkat tudnak okozni, míg kivédésük, megelőzésük rendkívül költséges. Fel kell figyelnünk az egyelőre egyedi, igen súlyos károkat okozó incidensekre (Trojan, Hydraq, Stuxnet), valamint arra, hogy a fenyegetések száma folyamatosan nő.

A világháló és a technológia nyújtotta előnyök (felhő szoftverek, virtualizáció, mobilitás) a számítógépes bűnözők dolgát is megkönnyítik, és szükségessé teszik a fokozott adat- és rendszervédelmet. Egyre több lesz a vállalati, intézményi számítógépes rendszerek ellen intézett, célzott támadás, a közösségi oldalak könnyen használhatók titkos adatok felfedésére és közzétételére, az elkövetők könnyen „elbújnak” a proxy szerverek rendszerében, egyre nehezebben lenyomozhatók, a rosszindulatú szoftverek könnyen hozzáférhetők, működésük egyre nehezebben felfedhető. A mobiltelefonok használata összekapcsolódik az Internet-használattal, de ezeket nem védjük megfelelően a vírusok és egyéb fenyegetések ellen. A rendvédelmi és terrorellenes szervezeteknek tehát a jövőben még fokozottabban kell figyelniük a saját rendszereik védelmére is.

Az Európai Unió terrorellenes politikájának további perspektívái

A 2001. szeptember 11-ei terrortámadások tizedik évfordulója megfelelő alkalmat kínál arra, hogy egy rövid visszatekintés keretében felmérjük az Európai Unió terrorellenes politikájának jelenlegi helyzetét, valamint kérdéseket tegyünk fel ennek jövőjéről. Az elmúlt 10 év jelentős fejlődést hozott ugyan magával, de itt az ideje, hogy a további fejlődés szükségességéről és lehetőségeiről magas szintű diskurzus kezdődjék. A szeptember 11-ei terrortámadások az Unió terrorellenes politikájában is határvonalat jelöltek. Ez az együttműködés nagyon informálisan indult a 1970-es években az Európai Gazdasági Közösség keretei között. A '90-es években, az Európai Unió, mint jogi fogalom és jogalany létrejöttétől, és ennek ún. harmadik pillére megjelenésétől tett szert az együttműködés jogi és intézményi megalapozottságra, de az igazi áttörést szeptember 11-e hozta el, amikor ez a kérdéskör a politikai és médiaérdeklődés homlokterébe került. Hirtelen igény jelentkezett további intézményekre, kidolgozottabb struktúrára, politikai dokumentumokra, a terrorellenes munkát megalapozó és segítő „termékekre és szolgáltatásokra”. Ez a nyomás csak fokozódott a 2004. március 11-ei madridi és a 2005. július 7-ei londoni merényleteket követően, amikor a legújabb kori terrorizmus által jelentett fenyegetés az EU területén manifesztálódott látványosan és kézzelfoghatóan.

Mindennek nyomán a 2005. második félévi brit EU-elnökség óta az Unió rendelkezik egy érvényes, nyilvános terrorellenes stratégiával, ami megalapozza a terrorellenes fellépések valamennyi aspektusát.¹ Ezt korábban egy nem nyilvános, félévente frissített cselekvési terv egészítette ki és konkretizálta, ami azonban az akut fenyegetettség enyhülésével nem került aktualizálásra. A 2010. első félévi spanyol elnökség óta belső biztonsági stratégiával is rendelkezik az Unió, aminek terrorellenes vetülete is van.² Egyes különösen fontos részterületekre külön irányadó dokumentumok is kidolgozásra kerültek, így a radikalizáció és terrorista toborzás elleni³ és egy nem nyilvános médiakommunikációs stratégia is az Unió rendelkezésére áll.

A gyakorlati munkát segítő eszközök közül kiemelendő az EUROPOL évente elkészülő átfogó TE-SAT jelentése⁴. Ezenkívül is rengeteg dokumentum áll rendelkezésre a hatóságok és a döntéshozók számára a kellően megalapozott fellépéshez. Ugyanakkor kérdésként vetődik fel, vajon a célközönséget képező szakmai közösség minden esetben tud-e ezekről a dokumentumokról, megfelelő-e ezek láthatósága, ismertsége. Az adminisztrációban töltött évek során szerzett gyakorlati tapasztalataim szerint talán nem minden esetben van ez így, ezért itt bőven lenne még lehetőség a továbblépésre. A dolog másik oldala az intézményi kiépültsége a terrorellenes küzdelemnek. Az elmúlt tíz évben a struktúrák, munkacsoportok, intézmények elburjánzásának voltunk tanúi. 2004 óta létezik az Európai Unió terrorizmus elleni koordinátorának tisztsége az Európai Unió Tanácsán belül, amit jelenleg Gilles de Kerchove úr tölt be⁵. Ugyanakkor az Európai Bizottságon belül is több szervezeti egységnek van sze-

¹ 14469/4/05 sz. tanácsi dokumentum. Magyarul elérhető: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/hu/05/st14/st14469-re04.hu05.pdf>

² http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/librairie/PDF/QC3010313ENC.pdf

³ I. 14781/1/05 sz. tanácsi dokumentum („Az Európai Uniónak a radikalizálódás és a terroristatoborzás elleni küzdelemre irányuló stratégiája”). Magyarul elérhető: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/hu/05/st14/st14781-re01.hu05.pdf>

⁴ https://www.europol.europa.eu/latest_publications/29

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/policies/fight-against-terrorism/eu-counter-terrorism-co-ordinator/?lang=en>

repe a terrorellenes küzdelemben, az Európai Unió Tanácsán belül pedig három munkacsoport tevékenysége is erre koncentrálódik. Egyre növekvő érdeklődéssel kíséri a témát az Európai Parlament, és fontos az EUROPOL szerepe is. A szemlélő számára sokszor áttekinthetetlen a kép, nem látható világosan pontosan ki mit csinál. A 2007-ben aláírt és 2009-ben hatályba lépett Lisszaboni Szerződés az egyszerűsítési szándék ellenére is csak újabb intézményi szereplőket hozott létre a terrorellhárítás kapcsán is, mint pl. az Európai Külügyi Szolgálat.

Ebben a bonyolult környezetben próbáltunk meg Magyarország részéről egy sikeres uniós elnökséget vinni 2011 első félévében. A BM részéről ez a Bel- és Igazságügyi Tanács belügyi részének elnöklését jelentette. E feladat ebben a kontextusban a legpregnansabban a vonatkozó Terrorizmus Munkacsoport (TWG) elnöklésében nyilvánult meg. Két-három alapvetés határozta meg a programunkat. Elvont eszmefuttatások helyett olyan, a gyakorlati működést segítő programot kívántunk kidolgozni, ami tényleges segítséget nyújthat a témával foglalkozói szakemberek munkájához, építeni próbáltunk a meglévő struktúrára, tapasztalatokra, a többi tagállam segítségével. Ambiciózus, de nem túl ambiciózus programunk volt, hiszen alacsony fenyegetettségű, a nemzetközi terrorizmus elleni küzdelem terén limitált tapasztalatokkal rendelkező tagállamként igyekeztünk elkerülni a túlvállalásból adódó csapdákat. A féléves elnökségi működés gyakorlatias és eredményes volt. Eredményeink közül két politikai dokumentum nagy fontossággal bír. A belügyminiszterek Tanácsa 2011. június 9-én hagyta jóvá a terrorellenes küzdelem Unión belüli és kívüli aspektusai közötti kapcsolatok fejlesztéséről szóló, a magyar elnökség által előkészített ún. Következtetéseket. Ez a dokumentum reflektált a Lisszaboni Szerződés hatályba lépésével megváltozott jogi és intézményi környezetre, megkísérelt némi rendet vágni az intézményi szereplők előbbieken felvillantott bonyolult halmazába. Ugyancsak fontos gyakorlati célkitűzést váltott valóra egy másik, hosszas előkészítés után ugyanezen az ülésen elfogadott Következtetés, ami a CBRN, vagyis a vegyi, biológiai, radioaktív és nukleáris fenyegetések elleni speciális rendészeti egységek európai hálózatát hozta létre.⁶

Mit látunk fél év elnöklés után? A színpalak mögötti mechanizmusokat akkor látja meg az ember, amikor végigcsinálta az elnökséget. Ténylegesen az Unió működését láttuk a maga valójában, ezek után kicsit más szemmel nézem, mint azelőtt. Ezek a tapasztalatok néhány kérdés megfogalmazására inspiráltak, ezek talán továbbgondolásra érdemesek. Mi szükséges ahhoz, hogy az unió terrorellenes politikája továbbfejlődjön? Mindenekelőtt egyértelmű állásfoglalásra lenne szükség a hatásköri kérdésekben. Nem további jogi eszközöket kellene kidolgoznunk, hiszen a szükséges nemzetközi szerződések és uniós jogszabályok már megvannak. A polgáraink felé kellene jól megfogalmazni, mi uniós és mi tagállami kompetencia. A nem tájékozott polgár számára, aki személyesen nem vesz részt ezekben a folyamatokban, egyáltalán nem egyértelmű, mi az Európai Unió feladata, mi várható el az Uniótól. Mit fed az a belső biztonság, ahol az Uniónak van hatásköre koordinációra, mit fed a nemzetbiztonság, ahol nincs. A belső biztonsági együttműködés koordinálására az EU-n belül magas szintű munkacsoport működik.⁷ Ugyanakkor nemzetbiztonsági koordinációról kizárólag informális keretek között beszélhetünk. Az átlagpolgár sokszor tévesen úgy véli, hogy ez, ti. a nemzetbiztonság is uniós szintű döntések függvénye lenne, uniós kompetenciába tartozna. Annak egyértelmű propagálására volna szükség, hogy nem ez a helyzet, az Európai Unió által kínált lehetőségek a jogszabályoktól a finanszírozásig komplementerként merülhetnek fel a nemzeti szintű hatáskör elsődlegessége mellett. A Brüsszelle nézés, a megoldások Brüsszeltől várása különösen jellemző az újabb és kisebb tagállamok közvéleményére, a régi nagy tagállamok atitűdje a lakosság és az adminisztráció körében, ugyanakkor egyaránt a nemzeti szintű megoldások elsődlegességét tételezi, legalábbis a biztonsági

⁶ a Következtetések szövegét l. http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/HU/jha/122844.pdf

⁷ l. 2010/131/EU tanácsi határozat, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:052:0050:0050:HU:PDF>

kérdésekben. Ez természetesen összefügg azzal is hogy mely államoknak vannak több évtizedes tapasztalataik a terrorizmus elleni küzdelemben.

A hatásköri kérdés másik oldala, hogy egyértelműen tisztáznunk kellene, kiről vagy miről beszélünk, amikor azt mondjuk, hogy EU? A szereplők közül említettük már az Unió terrorellenes koordinátorát, utaltunk az Európai Külügyi Szolgálatra. Megkerülhetetlen, befolyásos szereplő az Európai Bizottság, a különböző pénzügyi programok menedzselése és jogszabályalkotásban betöltött szerepe miatt. Ugyanakkor a Bizottságon belül is kettévált a korábbi Bel- és Igazságügyi Főigazgatóság (DG JFS), külön belügyi (DG HOME) és igazságügyi (DG JUST) főigazgatóságra, a terrorellenes küzdelemben egyértelmű, hogy a belügyi főigazgatóságnál van a vezető szerep.⁸ Ugyanakkor számos más szakpolitikai terület is érintett a különböző aspektusokban, példa erre, a légit közlekedés biztonságának kérdése, ahol a belügyi belbiztonsági és légit közlekedési szakterületek működnek együtt.

Az Európai Unió Tanácsa, a tagállamok összessége. A terrorizmus elleni küzdelemben a tíz tanácsi formáció⁹ közül a Bel- és Igazságügyi Tanács és a Külügyi Tanács is kompetenciával rendelkezik. Egyéb tanácsi formációknak is lehetnek olyan ügyei, amelyeknek terrorellenes kihatásai vannak. Az állam- és kormányfőket tömörítő Európai Tanács állandó elnöki pozíciója Lisszaboni Szerződéssel intézményesült, ezt Herman Van Rompuy tölti be jelenleg.¹⁰ Épp a magyar elnökség alatt az Arab Tavasz és annak kísérőjelenségei, az illegális migrációs hullám és a schengeni rendszert ért kihívások kapcsán tapasztaltuk, hogy elnök úr és kabinetje érdeklődik a biztonsági kérdések iránt, nem csupán úgy fogják fel a szerepét, mint az állam- és kormányfők üléseinek levezetője, moderátora, hanem aktív politikaformáló szerepet visznek. Egyre gyakoribb, hogy szakpolitikai kérdések állam- és kormányfői szintre csúsznak fel, ahol az EIT elnöke komoly közvetítő és befolyásoló szerepet játszik. Itt is meg kell említeni továbbá az EUROPOL-t. Nem csoda, hogy olykor a szakmabeliek is elvesznek abban, hogy amikor az Unióról beszélünk, pontosan kit, mit, vagy mely eljárást értjük alatta. Ez nemcsak a terrorellenes küzdelemre igaz. Valamilyen formában egyszerűsítésre, nagyobb átláthatóságra volna szükség a hatékonyság érdekében.

Egy másik kérdés, amit feltennék, kifejezetten a rendészeti, rendvédelmi együttműködést érinti, ti. hogyan lehetne tovább növelni annak hatékonyságát. Ha kísérlet történik egy jelentősebb terrortámadásra, az esetek nagy többségében sikerül annak bekövetkezését megelőzni. De ha mégis bekövetkezik egy ilyen tragikus eset, akkor azonnal megjelenik minden nyilatkozatban, állásfoglalásban, hogy tovább kell növelni a rendészeti együttműködés hatékonyságát. Az viszont általában nem jelenik meg, hogy hogyan. A szakmabeli csak azt tudja mondani ilyenkor, hogy minden lehetséges fórum, csatorna, együttműködési rendszer a rendelkezésre áll, csak használni kellene. A szervezett és súlyos bűnözés elleni küzdelem terén az Unió bevezetett egy újítást, amiben a magyar elnökségnek is volt szerepe, ez az ún. szakpolitikai ciklus intézményesítése. Ez jelenleg 2 évre szól, a tesztfázis lezajlása után 4 éves időszakra európai szinten keretbe foglalja a rendészeti együttműködést. Ez egy viszonylag egyszerű konstrukció. Azonosítjuk a közös fenyegetettségeket, ezekre meghatározunk stratégiai célokat, ezek megvalósítását szolgáló műveleti tervek, amiket az időszak végére el akarunk érni, és az egészet az EUROPOL koordinációjára bizzuk, valamint mögé teszünk bizonyos közösségi finanszírozást. Erről a mechanizmusról sikerült politikai szinten egyetértésre jutni és a magyar elnökség alatt megkezdődött a megvalósítás.¹¹ Nyolc stratégiai prioritási területet azonosítottunk, jelenleg a célmeghatározás és a műveleti tervek kidolgozása folyik. Viszont ez a mechanizmus csupán a súlyos és

⁸ bővebben l. http://ec.europa.eu/policies/justice_citizens_rights_hu.htm

⁹ l. <http://www.consilium.europa.eu/council/council-configurations?lang=en>

¹⁰ <http://www.european-council.europa.eu/the-president.aspx?lang=en>

¹¹ a vonatkozó tanácsi következtetéseket l. http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/117583.pdf és http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/HU/jha/122844.pdf

szervezett bűnözésre terjed ki, erre volt politikai akarat. Felmerült, hogy a terrorizmus a részét képezze, de ez nem valósult meg. Ugyanakkor, ha ez a mechanizmus beváltja a reményeket és megvan a politikai akarat, tekintettel arra is, hogy van kapcsolat a szervezett bűnözés és a terrorizmus között, a következő szakpolitikai ciklus (2013–17 között) előkészítése során érdemes volna megfontolni a terrorizmus ellenes küzdelemre való kiterjesztését a mechanizmusnak.

Végül azt a kérdést is fel kell tennünk, hogy mi igazolható a terrorellenes küzdelem jelszával? Az emberi jogok kérdését nem vetném fel, mert az Európai Unióban ezek tiszteletben tartása nem olyan problematikus, mint globálisan. Három vonatkozásban viszont el kellene döntenie a politikai alapvetés szintjén, mit vállalunk fel a biztonság érdekében. Az első a nem rendészeti célra gyűjtött adatok rendészeti célú felhasználása. A távközlési adatmegőrzés, a légiutasok adatai, a pénzügyi adatok kezelése szolgáltatnak erre példákat. Ezek az adatok a gazdasági szolgáltatóknál keletkeznek, és a rendészeti szervek nagyon szívesen használják fel ezeket munkájuk során. Születtek erre különböző szabályozások, pl. az adatmegőrzési irányelvként ismert uniós jogszabály¹², amelyek meghozataluk óta a különböző jogvédő csoportok, illetve a gazdasági szereplők tiltakozásának keresztútjében állnak. Az adatmegőrzési irányelvnek jelenleg is folyik a Bizottságnál a felülvizsgálata, az utasadat-nyilvántartási (PNR) rendszer kialakítása uniós szinten kérdéses, hogy meg fog-e valósulni, és ha igen, mikor. El kellene döntenie, hogy a gazdasági érdekeknek, az adatvédelemnek vagy a biztonságnak van-e elsőbbsége. Amíg ezt kellően magas szinten nem rögzítik, addig nagyon lassan haladnak előre a tervezetek és a végén olyan rossz kompromisszumok születnek majd, amelyek célszerűségét, indokoltságát és hatékonyságát egyaránt joggal lehet vitatni.

Ehhez hasonló gondolatokat vet fel más gazdasági ágazatokban is a biztonsági követelmények érvényesítése, pl. a kritikus infrastruktúra-védelem vagy a szállításbiztonság. Itt is politikai szintű döntés lenne szükséges, hol lenne az a határ, ahol a biztonsági szempontoknak engedni kell, akkor is, ha ezek megvalósítása tetemes pénzbe kerül. A harmadik kérdés az Unió kívüli országokkal való kapcsolat, amely sarkítva az emberi jogok érvényesítése kontra biztonsági együttműködés dilemmájaként jelenik meg az Unió és tagállamai kapcsolataiban. Óriási kérdés ez a mindennapokban. Ezekről a kérdésekről beszélnünk kell magas politikai szinten ahhoz, hogy kijelöljük a továbblépés irányait. És persze azt is meg kellene határozni, hogy kinek kellene menedzselni ezt a folyamatot. A civil társadalomnak vagy a tagállami kormányoknak, esetleg az Európai Bizottságnak?

Az előttünk álló időszakban kínálkozik néhány alkalom ezeknek a vitáknak a lefolytatására. Ilyen lehet pl. a 2015-19-re szóló uniós bel- és igazságügyi keretprogram előkészítése, vagy az EU 2014–2020 közötti pénzügyi perspektívájának a kidolgozása. Talán ennek során tovább lehet gondolni, esetleg meg is válaszolni néhányat a felvillantott kérdések közül.

¹² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:105:0054:0063:HU:PDF>

PÉTER STAUBER

Further perspectives of the counter-terrorism policy of the European Union

This article tries to outline some challenges that the counter-terrorism (hereinafter: CT) policy of the European Union is currently facing, ten years after the 9/11 attacks. During this decade, the CT policy of the European Union has developed a lot, nevertheless, there are some problematic phenomena brought along by this development: the author highlights three of them, namely the increasing number of players within the machinery of EU CT-policy and the overlapping competences; making operational CT-activities more coordinated; and last but not least the issue of liberty versus security, with particular emphasis on the undecided debate on law enforcement use of commercial data. The final conclusion is that answering (at least some of these) questions on appropriate level is indispensable for further development.

A biztonság és a rendészet a jogi alapértékek között

ÉRTÉKFELFOGÁSOKRÓL ÉS ALKOTMÁNYI VAGY ALAPTÖRVÉNYI ÉRTÉKEKRŐL

1. Több publikációmban részletesen vázolt *pluralista értékelfogás*¹ szerint érték az, amit az értékelő alany annak minősít. Értékelő alanyként bárki, bármely személy és emberi közösség, szervezet, szerv szerepelhet, értékelés tárgya pedig bármi lehet. Ez a kiszámíthatatlan szubjektivitásnak is tág teret engedő rugalmas felfogás nem zárja ki, sőt szorgalmazza a tudatosan választott és folytonosan gazdagítható, szilárd *egyéni értékszemléletet*, amely áthatja a személyiség teljességét, és befolyásolja eseti értékítéleteit, hangsúlyozza a hatékony *közösséget* létrehozó, fenntartó és működését előnyösen alakító ún. *interiorizált értékirányultság* jelentőségét. A pluralista axiológia az értékek között megkülönbözteti az egyén és a közösség *lényeges szükségleteinek* kielégítését, fennmaradását és fejlődését szolgáló *alapértékeket* és az egyéb értékeket. Tudomásul veszi, sőt tiszteletben tartja a történelem során létrejött és kiterjedt hatást kiváltó olyan markáns értéktani irányzatokat is, amelyek pl. *kizárólagos értéknek* csak a transzcendencia összetevőit, vagy az erkölcsi normákat és azok követéseként létrejött erényt, illetve csak a szellemi alkotásokat, azok között a tudományok vívmányait, a művészetek termékeit és a szépirodalom műveit tekinti.

Az értéktan művelői lényegesen eltérő válaszokat adtak arra a kérdésre is, hogy mi tekintendő az egyén vagy a közösség számára *legfőbb értéknek*. A *hedonista* értékelfogás az élvezeteket, az *eudaimonista* nézet az egyéni, esetleg a közboldogságot, az *utilitarista* koncepció a leghasznosabbat, az *evolucionista* elmélet a fejlődést, a *perfekcionista* teória pedig a folytonos tökéletesedést minősítette legfőbb értéknek. A magyar Böhm Károly² úgy vélte, hogy a mindenkor *Én* a legfőbb érték, aki meghatározza az értékelés kritériumait, mértékeit, és képes az ezeknek megfelelő értékeket létrehozni, megváltoztatni vagy megszüntetni.

A pluralista értékelmélet kiemelkedő érdeme az *értékes és az értéktelen minőségpárok* összetevői közötti *korrelatív meghatározottság* felismerése és hasznosítása. Ennek alapján állíthatjuk, hogy az értékes ilyen minőségét a vele korrelációban lévő értéktelen előnytelen milyensége alapján ismerjük igazán fel. Nem tudnánk pl. mit jelent az egészség, ha nem volna betegség. Még jelentősebb annak bizonyítása, hogy az értékes helye az értékhierarchiában nem állandó, nem változatlan. Ha a korrelatív viszonyban álló *minőségpáros értéktelen összetevőjének* hátrányos, veszélyes, ártalmas, káros *volta* növekszik, a *veszélyeztetett érték súlya, jelentősége fokozódik, hierarchiai helyzete emelkedik*. Endémiává vagy pandémiává vált, és sok ember életét súlyosan veszélyeztető epidémia esetén az egészség megőrzése, az életben maradás biztosítása megelőzi pl. a mozgásszabadság, a szórakozás, a kényelem, a gazdagság stb. értékeit. Azt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy az *értékesek és értéktelenek* nem csupán lineáris kapcsolatban fordulnak elő, hanem *hálódigramos* összefüggésben is

¹ Vö. Ádám Antal: A magyar Alkotmányból hiányzó alapértékekről. Közigaz. Szemle 2009. március – 1–8. o.

Ádám Antal: Alkotmányi értékek és alkotmánybíráskodás. Osiris Kiadó, Budapest 1998

Ádám Antal: Bölcsélet, vallás, állami egyházjog. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2007. 65–105. o.

Varga Károly: Értékek fénykörében. Akadémiai Kiadó, Budapest 2003

² Böhm Károly: Axológia vagy Értéktan. Kolozsvár 1906

megjelennek. A bonyolult interdependenciák arra készítetnek, hogy körültekintően alakítsuk és alkalmazzuk a *holisztikus értékszemléletet*. Ennek keretében megfelelő arányban tartsuk tiszteltben az anyagi jólétet, a gazdasági fejlesztést és versengést, a szellemi és egyéb értékeket, valamint a következő emberi nemzedékek életfeltételeit. A *prioritás* tárgyait és arányait a körülmények folytonos alakulásához igazodva kell változtatnunk.

2. Első pillantásra úgy tűnhet, hogy ezekkel az egyszerű válaszokkal az axiológiai vizsgálódás lehetőségei kimerültek. Ténylegesen azonban ezek az alapválaszok nyitják meg az izgalmas értéktani problémák sorozatait. Közülük az első így hangzik: mi a különbség az *egyéni eseti értékítélet* és a *személyes értékszemlélet* között, másodsor pedig: mi jellemzi a *közösségi értékírányultságot*. Könnyű belátni, hogy az előzetesen meg nem fontolt *egyéni értékítélet* többnyire kiszámíthatatlan, nagyrészt véletlenszerű, esetleges. Ezzel szemben az *egyéni értékszemlélet* megszilárdult, állandósult, *interiorizálódott* értékfelfogást jelent, amely áthatja az egyén szellemiségét, személyiségét és ezáltal meghatározza az eseti értékítéletek keretét és alapvető tartalmát is. A kisebb-nagyobb *közösségek* által elfogadott, illetve választott és tudatosan követett nemzeti, etnikai, vallási, erkölcsi, állampolgári, politikai, művészeti, tudományos, szakmai, családi, munkahelyi stb. értékfelfogás pedig *interiorizálódik*, tehát oly mértékben hatja át a közösség egészét és tagjait, hogy ezáltal irányt szab a közösség és tagjai megnyilvánulásainak. Interiorizálódott értékírányultság birtokában a közösség elvárja tagjaitól a közösségi értékfelfogás tiszteltben tartását és szolgálatát, indokolt esetben pedig megfelelő eszközökkel készíti is tagjait a közös értékek követésére. Megalapozottan állítható ennek alapján, hogy az interiorizálódott értékfelfogás erősíti a közösség egységét, hozzájárul a közösségi törekvések hatékony megvalósításához. „Az igazi közösségeket a tagok közösen vallott és követett értékei, normái és tapasztalatai fűzik egybe. Minél mélyebbek és erősebbek ezek a közös értékek, annál erősebb a közösségi összetartozás érzése” állapítja meg Francis Fukuyama is.³ A közösség tagjainak kölcsönös bizalmát, korrekt kapcsolatait, kellemes és hatékony együttműködését szolgáló mértékek, értékek és az ezeket kifejező szabályok együttes megjelölésére szerencsésen terjed a szakirodalomban a „*társadalmi tőke*” metafora.

Az érték vázolt meghatározása nem zárja ki, sőt elismeri, hogy az értékelő alany látenszen vagy tudatosan és kifejezetten szűkebb vagy tágabb társadalmi környezetének jellegzetes értékfelfogásától lényegesen eltérő, esetleg azzal mereven szembenálló értékszemléletet valljon és kövessen. Ilyen beállítottság tapasztalható például a széles körben elfogadott és tisztelt erkölcsi, jogi vagy politikai felfogást sértő, a többség által elítélt egyéni nézet és az azt érvényesítő káros, deviáns, esetleg a jogszabályok által büntetendőnek nyilvánított magatartás esetén. Az ilyen egyéni nézet és magatartás közösségi megvetése vagy állami büntetése nem zárja ki, hogy a renitens személy saját felfogását, viselkedését, illetve ezek tárgyát egyénileg értékesnek tekintse. A történelem számos markáns példát szolgáltat arra is, hogy jeles gondolkodók, illetve élharcosok meghökkentően újszerű és kezdetben hivatalosan is elutasított értékfelfogása hathatósan mozdította elő az emberi haladást, amelyet az utókor dicsőítő hálával övezett. A jelzett pluralista értékelmélet annak elismerését és hangsúlyozását is lehetővé teszi, hogy a *különböző emberi közösségek tartós, esetleg állandó lényeges igényei, szükségletei, fejlesztő vagy védelmi törekvései széles körben és hosszú időn keresztül vállalt értékek kialakulásához és azokat érvényesítő értékszemlélethez vezethetnek*. Gondoljunk például a hazafias, az erkölcsös, a korrekt és méltányos emberi magatartás bizonyos, alig változó elemi követelményeire, a lét- és fajfenntartás alapvető feltételeire, lényeges eszközeire és módozataira, a közegészség, a bal- és katasztrófa-elhárítás, a közrend és a közbiztonság oltalmának bevált társadalmi és közhatal-

³ Francis Fukuyama: A Nagy Szébtömlés. Az emberi természet és a társadalmi rend újjászervezése. Európa Könyvkiadó, Budapest 2000. 30–31.o.

mi megoldásaira, bizonyos magatartások pónalizálására, valamint a vallások hasonló normáira és szertartásaira.

Mivel meggyőződésünk, állásfoglalásunk, magatartásunk tájékozódással, ismeretszerzéssel, szellemünk, lelkiéletünk, érzelmeink, akaratunk, felelősségünk ápolásával fejleszthető, eljuthatunk ahhoz az állításhoz is, amely szerint a vallásoknak, az etikáknak, a bölcseseknek, az utóbbiak körében az értéktanoknak, továbbá a tudományoknak, a művészeteknek, a kultúráknak, a politikáknak, a tömegközlekedés intézményeinek, a családi, az iskolai és más képzésnek, illetve nevelésnek, sőt még a színvonalas közigazgatásnak és a törvényes igazságszolgáltatásnak is jelentős befolyásoló, formáló szerepe lehet az egyéni és közösségi értékfelfogások fejlesztésében. Ezeknek az összefüggéseknek, illetve lehetőségeknek elismerése esetén azt is mondhatjuk, hogy a *tudatos értékválasztás és követés meghatározza, vagy legalábbis befolyásolja az egyén és közösség szinte valamennyi meggyőződését, állásfoglalását és megnyilvánulását*. Valamilyen megfogalmazásban sokan kifejezték már azt a sokatmondó következtetést is, hogy *cselekedeteinek mennyisége és milyensége, illetve ezek esetleges hiánya, tehát magatartása határozza meg az egyén személyiségének értékeit. Magatartásunkban ugyanis nagyrészt érték szemléletünk jut kifejezésre*. Érték szemléletünk és az általa befolyásolt magatartásunk pedig nagymértékben alakítója pályafutásunknak. E jelentős megállapítás kiegészítéseként azonban azt sem tagadhatjuk, hogy életünk folyásában számolnunk kell az emberi sors egyik kimeríthetetlen sajátosságával, a múlandósággal, a halállal, sőt a végzettel, a kiszámíthatatlan véletlenekkel, a szerencsével, a balesetekkel, a betegségekkel, a katasztrófákkal és mások gondatlan vagy szándékos, tevőleges vagy mulasztásos károkozásaival is.

3. Figyelmet érdemlőek azok a megállapítások és következtetések is, amelyeket néhány érték szociológus az *életszínvonal és az életminőség*, mint demokratikus illetve jogszerű eszközökkel igényelhető és elérhető *célérték* összetevőire vonatkozóan fogalmazott meg. Különösen tanulságos Amertya Sen, Nobel-díjas közgazdász és Csíkszentmihályi Mihály, az USA-ban élő neves pszichológus, az MTA külső tagja és a *Diener-trió* – nevezetesen Ed Diener, Marissa Diener és Carol Diener – kapcsolódó felfogása. Sen koncepciójának lényege annak hangsúlyozásában összegezhető, hogy az életszínvonalat és az életminőséget nem kizárólag, sőt nem is elsődlegesen az anyagi ellátottság magas foka, valamint az élvezeteket hajtó életvitel határozza meg, hanem az olyan körülmények együttese, amely elvezet a személy számára a tevékenység, az alkotás, a sikeres munkavégzés, vagyis a *tartalmas funkcionálás* sikerélményt, önbizalmat, önbecsülést kiváltó örömeihez. Csíkszentmihályi „Az Áramlat: A tökéletes élmény pszichológiája” c., 1997-ben magyarul is megjelent könyvében többek között azt állapítja meg, hogy az egészség, a pénz és más anyagi előnyök javíthatnak az életen, de az is lehet, hogy nem. Ha valaki nem tanulta meg, *hogyan kell uralnia pszichikai energiáit*, nagy esély van arra, hogy az *előnyös körülmények használhatatlanok lesznek számára*.⁴

A JOGI ALAPÉRTÉKEKRŐL

Normatani, és azon belül *pluralista jogi axiológiai felfogásom* szerint bármely jelentős *normarendszer előírásai*, tehát az általános emberi magatartásszabályok – így különösen a vallási normák, a nem vallási bázisú erkölcsi szabályok, a jogi normák, a társadalmi szervezeti előírások, az illemlőnormák, sőt a felismert természeti és műszaki törvényszerűségek hasznosításához kapcsolódó tudományos-technikai előírások is – *értékforrásaik és érték szolgáltatóik*. Ez a megállapítás azt kívánja kifejezésre juttatni, hogy e normacsoportok mindenkor kidolgozó, illetve elfogadó az általuk választott és képviselt

⁴ Ld. részletesebben Ádám Antal: Bölcsélet, vallás... 74. o.

értékek *elismerésére, létesítésére, szolgálatára, vagy védelmére* alkotják meg rendelkezéseiket. Bár mely jellegű és hierarchiai fokozatú *jogi norma* által *elismert, létrehozott, szolgált vagy védett* értéket rövid megjelöléssel *jogi értéknek* is nevezhetjük. A vázolt értelemben vett jogi értékek körében a kapcsolódó jogi normák jellegétől, hierarchia szintjétől és tartalmától függően fokozatokat és csoportokat különböztethetünk meg. Ennek alapján nemcsak nemzetközi jogi, szupranacionális jogi és nemzeti jogi értékekről szólhatunk, hanem elkülöníthetjük az ún. *jogi alapértékeket és az egyéb jogi értékeket is*.

A *jogi alapértékeknek* az a megkülönböztető természete, hogy meghatározzák az egyéb jogi értékek kereteit és főbb tartalmi összetevőit is, ezáltal hatást gyakorolnak a nem jogi – pl. a gazdasági, a kulturális, a művészeti stb. – értékekre is. Jogi alapértékek származhatnak bizonyos kiemelkedő nemzetközi jogi okmányokból, a szupranacionális jog alapozó szerződéseiből és más jelentős rendelkezéseiből, valamint az állami alkotmányokból, illetve alaptörvényekből. A jogi alapértékek között *alkotmányi, illetve alaptörvényi értéknek a jogállami alkotmány vagy alaptörvény (esetleg alaptörvények) által meghatározott értékek minősülnek*. Az ilyen értékek fokozott közhatalmi (különösen alkotmánybíró-sági) védelemben részesülnek. Az alkotmányi vagy alaptörvényi értékeknek a következő *két rétege* különböztethető meg.

- a) Az ilyen értékek *első rétegének* összetevői között, a tárgyi valóságban már az *alkotmányi vagy alaptörvényi szabályozás előtt, illetve attól függetlenül létező, az általános emberi, közösségi, társadalmi megítélés szerint szükséges, hasznos vagy előnyös értékeket* találunk. Példaként említhetjük az emberi életet, az egészséget, a családot, az ifjúságot, a piacgazdaságot, bizonyos természeti és ember alkotta tárgyakat, az egyházakat, a jólétet, a biztonságot. Ezek az általánosan elismert értékek a *későbbi* alkotmányi vagy alaptörvényi szabályozás eredményeként nyerték el különös értékminőségüket.
- b) Az alkotmányi és alaptörvényi értékek sokszínű, nagy csoportját és egyben *második rétegét az alkotmányozó hatalom által meghatározott, illetve létesített célok, feladatok, alapelvek, alapkövetelmények, alapjogok, alapkötelelességek, lényeges tilalmak, minőségek, felelősségek, közhatalmi és egyéb szervezetek, szervek, intézmények* alkotják.

A KOMPLEX EMBERI BIZTONSÁGRÓL

A XX. század két világháborújának és az önkényuralmi rendszerek tengernyi szenvedést okozó tragédiáinak kataraktikus tapasztalatai alapján az emberiség protagonistái, a demokratikus politikai és más erőcsoportok látványos szervezeti és működésrendi intézményeket építettek ki a háborús konfliktusok megelőzésére, a feszültségek, a kollíziók feloldására. A kialakult új világrend útkereséseiben egyre inkább előtérbe került az *embert és az emberi közösségeket fenyegető valamennyi hagyományos és újszerű veszélyt figyelembe vevő, összetett biztonságfogalom kimunkálása és alkalmazása*. A „re-defining security” törekvés vezetett el az ENSZ keretében 1994-ben a „Redefining Security: The Human Dimension” c. jelentéshez, amely megalapozta az ún. *komplex humán biztonság* tartalmi összetevőinek korántsem lezárult széleskörű kutatását, a leszűrt következtetések változatos megfogalmazását és valamilyen mérvű alkalmazását.⁵ Az összetett emberi biztonság fogalmának, tartalmi össze-

⁵ Vö. Ádám Antal: Biztonság, felelősség, köteletség. Jogtudományi Közlöny 2005. 7–8. sz. 307–315. o.

Korinek László: Objektív biztonság – szubjektív biztonság – félelem. Magyar Jog 1995. 6. sz. 321–326. o.

Száraz Enikő: A nemzetközi biztonság felfogása a 21. században. A humán biztonság dimenziói. Acta Humana 2004. 2. sz.

Kondorosi Ferenc: A biztonsághoz való jog a jogbiztonság és a közbiztonság tükrében. Acta Humana 2004. 2. sz.

Kondorosi Ferenc: A világ végveszélyben? A nemzetközi jog új kérdései. Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest 2008

Hans-Jörg Albrecht: Der Wandel im Konzept der Sicherheit und seine Folgen für die europäische Innen- und Rechtspolitik. Jura 2005. 2. sz.

Giuseppe de Vergottini: The difficult coexistence between freedom and security. The answer of democracies to terrorism. In: Lex Superior. Mélanges Pavle Nikolić. (Réd. Srdjan Djordjević) Belgrad 2004. 709–745. o.

tevői meghatározásának és megóvásának igénye lehetővé és egyben szükségessé teszi, hogy *holisztikus szemlélettel* az embert és az emberi közösségeket fenyegető *valamennyi* veszélyt és ártalmat figyelembe vegyük és ezeket interdependensen kezeljük. A humán biztonság összetett fogalma a személyi biztonság, a vagyonbiztonság, a munkavégzési biztonság szolgálatán kívül feltételezi a közbiztonság, az állambiztonság, a nemzetközi biztonság, vagy kollektív biztonság követelményét és védelmét is. A humán biztonsághoz elválaszthatatlanul kapcsolódik a nemzetközi jog szinte már általánosan elismert új követelménye, a „*Vorsorge*”, vagyis az elővigyázatosság és a védelem, az ún. *human security defence* alkalmazása, valamint a megelőzés, elhárítás, helyreállítást is magában foglaló oltalom, a *safety* elérése. A holisztikus szemlélet, a komplex és koordinált megelőzés és elhárítás követelménye nem zárja ki, hanem logikusan magában foglalja a veszélyek változatainak közelségéhez és súlyosságához ésszerűen igazodó, ezért elkerülhetetlenül változtatandó *prioritások* érvényesítését is.

Magyarország 2011. április 25-én elfogadott és 2012. január 1-jén hatályba lépő Alaptörvénye mintegy húsz esetben tartalmaz közvetlen vagy közvetett rendelkezést a biztonsággal összefüggésben. Ennek érzékeltetésére – a tőlem származó kurzivált kiemeléssel – idézem az Alaptörvénynek azokat a korszerű rendelkezéseit, amelyek a fenntartható fejlődést, a jelenlegi és a későbbi emberi nemzedékek védelmét, a komplex emberi biztonságot szolgálják. Már az Alaptörvény „Nemzeti hitvallás” c. preambuluma többek között kinyilvánítja „Felelősséget viselünk utódainkért, ezért anyagi, szellemi és természeti erőforrásaink gondos használatával védelmezzük az utánunk jövő nemzedékek életfeltételeit.” „Valljuk, hogy a polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a *biztonság*, a rend, az igazság, a szabadság kiteljesítése.” „Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.” [M] c.] „A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, főleg a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése *az állam és mindenki kötelessége*.” [P] c.] „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.” [I. c. (3)] „*Senkit* nem lehet kínzásnak, embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni, valamint szolgaságban tartani. *Tilos* az emberkereskedelem. *Tilos* emberen tájékoztatáson alapuló, önkéntes hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni. *Tilos* az emberi fajnemesítést célzó gyakorlat, az emberi test és testrészek hasznoszerzési célú felhasználása, valamint az emberi egyedmásolás.” [III. c.] „Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a *személyi biztonsághoz*. Senkit nem lehet szabadságától másként, mint törvényben meghatározott okokból és törvényben meghatározott eljárás alapján megfosztani. Tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés csak szándékos, erőszakos bűncselekmény elkövetése miatt szabható ki. A bűncselekmény elkövetésével gyanúsított és őrizetbe vett személyt a lehető legrovidebb időn belül szabadon kell bocsátani, vagy bíróság elé kell állítani. A bíróság köteles az elé állított személyt meghallgatni és írásbeli indokolással ellátott határozatban szabadlára helyezéséről vagy letartóztatásáról haladéktalanul dönten. Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.” [IV. c.] „Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a *személye, illetve a tulajdona* ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető *jogtalan támadás elhárításához*.” [V. c.] „Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő *munkavégzéssel min-*

Kovács Péter: Az Egyesült Nemzetek Szervezete a nemzetközi terrorizmus elleni harcban. In: Közjogi intézmények a XXI. században. A Nemzetközi és Európaijogi alszekció előadásainak szerkesztett változata. (Szerk. Komanovics Adrienne) Pécs 2004. 7–23. o.

denki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához.” [XII. c. (1)] „Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.” [XIII. c. (1)] „Magyarország külön intézkedésekkel védi a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.” [XV. c. (5)] „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést. A szülők kötelesek kiskorú gyermekükről gondoskodni. E kötelezettség magában foglalja gyermekük taníttatását.

A nagykorú gyermekek kötelesek rászoruló szüleikről gondoskodni.” [XVI. c.] „A munkavállalók és a munkaadók – a munkahelyek biztosítására, a nemzetgazdaság fenntarthatóságára és más közösségi célokra is figyelemmel – együttműködnek egymással.” [XVII. c. (1)] „Gyermekek foglalkoztatása – testi, szellemi és erkölcsi fejlődésüket nem veszélyeztető, törvényben meghatározott esetek kivételével – tilos. Magyarország külön intézkedésekkel biztosítja a fiatalok és a szülők munkahelyi védelmét.” [XVIII. c.] „Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez.” [XVII. c. (3)] „Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Magyarország a szociális biztonságot az előbbiek szerinti és más rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.” [XIX. c. (1)–(2)] „Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.” [XIX. c. (4)] „Mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. E jog érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és az ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő.” [XX. c.] „Magyarország elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. Aki a környezetben kárt okoz, köteles azt – törvényben meghatározottak szerint – helyreállítani vagy a helyreállítás költségét viselni.” [XXI. c. (1)–(2)] „Teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének megfelelően mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez. A közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás mértékét a gyermeket nevelők esetében a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani.” [XXX. c.] „Minden magyar állampolgár köteles a haza védelmére. Magyarország önkéntes honvédelmi tartalékos rendszert tart fenn. Rendkívüli állapot idején, vagy ha arról megelőző védelmi helyzetben az Országgyűlés határoz, a magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú, magyar állampolgárságú férfiak katonai szolgálatot teljesítenek. Ha a hadkötelezett lelkiismereti meggyőződésével a fegyveres szolgálat teljesítése összeegyeztethetetlen, fegyver nélküli szolgálatot teljesít. A katonai szolgálat teljesítésének formáit és részletes szabályait sarkalatos törvény határozza meg. Magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára rendkívüli állapot idejére – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – honvédelmi munkakötelezettség írható elő. Magyarországi lakóhellyel rendelkező, nagykorú magyar állampolgárok számára honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – polgári védelmi kötelezettség írható elő. Honvédelmi és katasztrófavédelmi feladatok ellátása érdekében – sarkalatos törvényben meghatározottak szerint – mindenki gazdasági és anyagi szolgáltatás teljesítésére kötelezhető.” [XXXI. c.]

A humán biztonságnak illetve bizonyos elemeinek megfelelő tartalmú *alaptörvényi* meghatározása azzal a következménnyel jár, hogy az ilyen biztonság *alaptörvényi* értékévé válik, és így tartalmi befo-

lyást gyakorol a *biztonság fenntartását és védelmét szolgáló törvényi és rendeleti szabályozásra*. A biztonság megfelelő tartalmú szabályozása azt is eredményezi, hogy mint alaptörvényi érték *alkotmánybíróági és más közhatalmi védelemben részesül* az alacsonyabb szintű jogi értékekkel és az értéknek nem minősülő veszélyekkel, ártalmakkal szemben. Ha pedig alkotmányossági vita merül fel az alaptörvényi értéknek minősülő biztonság és más jogi érték versengése vagy kollíziója tekintetében, végső fórumként az *Alkotmánybíróság* döntheti el, hogy az adott versengésben és kollízióban a biztonság milyen jellegű, tartalmú és arányú alkotmányos védetségben részesül.

El kell ismernünk, hogy a *terrorizmus* és más veszélyek – pl. természeti és műszaki katasztrófák, balesetek, gyógyítható és gyógyíthatatlan betegségek, szenvedélyek, bűnözés – terjedése illetve súlyosbodása miatt éppen a kiemelkedő vívmánynak minősülő *demokratikus és egyéb jogi alapértékek védelmében szükségessé válhat ezeknek a korábbinál erőteljesebb korlátozása*. Érvényesíthető ilyenkor az az ősi ésszerűség, hogy *a nagyobb rossz elkerülése érdekében megengedhető a kisebb rossz*. Ezzel együtt elengedhetetlen azonban az is, hogy az erre hivatott közhatalmi szervek tartsák tiszteletben a rendkívüli körülmények között sem korlátozható jogokat,⁶ folytonos körületekintéssel vizsgálják és alkalmazzák a szükségesség, az alkalmasság, az arányosság, a kellő időtartam és az ésszerűség mértékét, ne sértsék meg az önkényesség tilalmát, érvényesítsék a mellőzhetetlen korlátozások rendszeres alkotmányossági és törvényességi ellenőrzését, halasztás nélkül oldják fel a szükségtelenné vagy aránytalaná váló korlátozásokat és végezzék el az indokolt egyéb korrekciókat.

A vázoltak alapján az alkotmányi illetve alaptörvényi és sarkalatos törvényi szabályozásban hasznosítandónak tekinthetjük azt is, hogy *az EU céljainak, feladatainak, alapelveinek, tilalmainak, továbbá az általa biztosított jogoknak és előírt köteleességeknek, valamint az ezekhez kapcsolódó felelősségeknek meghatározása kivétel nélkül veszélyszempontú és biztonságvédelmi célzatú*.

A RENDÉSZET AZ ALAPTÖRVÉNYI ÉRTÉKEK KÖRÉBEN

A modern jogállam rendészete ennek tárgyköreit és megvalósulási formáit tekintve a közhatalom rendkívül összetett és változatos érvényesítési csoportjának minősül. Ennek köszönhető, hogy a rendészet mibenléte és gyakorlási formái a közjogtudományok művelői számára hosszú idő óta jelentenek mellőzhetetlen és izgalmas feltáró illetve értékelő feladatokat.⁷ Azt a közügyek iránt érdeklődő polgárok is tapasztalhatják, hogy *a határrendészet, az idegenrendészet, a közrendészet, a közlekedésrendészet, a tűzvédelmi rendészet, a környezetvédelmi rendészet, a katasztrófarendészet, az egészségvédelmi rendészet, a fogyasztóvédelmi rendészet* stb. váltakozó arányban jelentenek *örökdedési, felügyeleti, ellenőrzési, büntetési, erőszak-alkalmazási, hatósági szabályozó és ügyintéző, valamint bűnügyi nyomozási közreműködést*. Mindezt kiegészíti a *nemzetbiztonsági szolgálatok* különös szerepe és működési rendje.

⁶ Az Alaptörvény 54. cikke alapján pedig a 48–53. cikkben meghatározott *különleges jogrendben* – vagyis rendkívüli állapotban, szükségállapotban, megelőző védelmi helyzetben, váratlan külső fegyveres támadáskor és veszélyhelyzetben – az alapvető jogok *gyakorlása* a II. és III. cikkben, valamint a XXVIII. cikk (2)–(6) bekezdésében megállapított alapvető jogok kivételével felfüggeszthető vagy a I. cikk (3) szerinti mértéken túl korlátozható. Az Alaptörvény I. cikkének (3) bekezdése szerint „Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesítése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elémi kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

Az 54. cikk azt is kinyilvánítja, hogy „Különleges jogrendben az Alaptörvény alkalmazása nem függeszthető fel, az Alkotmánybíróság működése nem korlátozható. A különleges jogrendet a különleges jogrend bevezetésére jogosult szerv megszünteti, ha kihirdetésének feltételei már nem állnak fenn. A különleges jogrendben alkalmazandó részletes szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

⁷ Ld. újabban Finszter Géza: Az alkotmányozás és a rendészeti jog sarkalatos törvényei. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. (2011) 7-27. o. Majer Milán: Az integrálódott rendészet új kihívásai. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XII. (2011) 69-73. o.

A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok kiemelkedő rendeltetését bizonyítja, hogy Magyarország Alaptörvénye a rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok általános szerepét önálló fejezetben határozta meg. Ezáltal ez a két szervezetcsoporthat *alaptörvényi alapintézménynek, kiemelkedő jogi alapértéknek minősül*. Az Alaptörvény 46. cikke szerint „A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme. A rendőrség működését a Kormány irányítja. A nemzetbiztonsági szolgálatok alapvető feladata Magyarország függetlenségének és törvényes rendjének védelme, nemzetbiztonsági érdekeinek érvényesítése. A nemzetbiztonsági szolgálatok működését a Kormány irányítja. A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet. A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok szervezetére, működésére vonatkozó részletes szabályokat, a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásának szabályait, valamint a nemzetbiztonsági tevékenységgel összefüggő szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

A rendőrségre és a nemzetbiztonsági szolgálatokra a komplex emberi biztonság oltalmában, ezen belül a *terrorizmus* megelőzésében, felderítésében, felszámolásában mellőzhetetlen feladatok hárulnak. A komplex emberi biztonság szolgálatában természetesen minden közhatalmi, politikai, szakmai, társadalmi stb. szervezetnek és valamennyi polgárnak körültekintően és felelősen részt kell vállalnia.

ANTAL ÁDÁM

The place of security and law enforcement among fundamental legal values

In view of its subject matters and forms of realisation, law enforcement in a modern state that is based on the rule of law is considered as a public power institution with versatile manifestations. It is due to this fact that scholars studying public law have always found the nature of law enforcement and the forms of its exercise an intriguing area to explore and evaluate.

Even citizens interested in public matters can experience that border, alien, fire, environmental, disaster, health policing and the enforcement of consumer protection laws as branches of law enforcement represent varied extents of contributing to activities such as guarding, supervising, checking, punishing, the use of force, official regulation and administration and criminal investigation.

All these activities are supplemented by the special role and operation of national security services. The significance of the task of the police force and of the national security services is confirmed by the fact that their general roles are identified in an independent chapter of the Hungarian Basic Law. Thus the two organisations are qualified as outstanding basic legal values and fundamental institutions defined by the Basic Law.

The police force and the national security services owe essential obligations concerning the protection of all the aspects of human safety including the prevention, detection and elimination of terrorism. Obviously, all the political, professional, social, etc. organisations and those representing public power as well as all the citizens must prudently and conscientiously contribute to the protection of human safety.

Females, males, terrorism¹

„Hell is empty,
And all the devils are here”
/Shakespeare: The Tempest/

In the last decades there are not only more and more media news but more and more scientific research results on the appearance of female terrorist available. The common characteristic of the high number of articles dealing with this problem is that their authors feel astonished. The female – particularly the suicide female – terrorist is a well marketable curiosity having a higher media value than the terrorist being only a man. The huge professional literature on gender issues and literature on terrorism highlights the problems of female terrorism and only a few writings anatomize the connection between terrorism and masculinity. It is a scientific view, that the main question is that how the gender roles and the related social expectations appear in the frame of terrorism and how the science and the public media should interpret and treat it? But the practical and obviously most important question is that how the growing knowledge on female terrorists can support the counterterrorism? To answer these questions one needs realistic information, but it is not easy to gain such ones ...

„TERROROLOGY” – THE INFORMATION SOURCES ON TERRORISM

1. The source number one is the media: an elementary need for terrorists² which broadcasts information on any terrorist act and on anti-terrorist activities, risks and tasks in combating terrorism, too, serving political aims. Because of its well known tugging effect and the guidedness of disclosure and the information itself, media as an information source is not appropriate for scientific analysis, i.e. to detect deeper relationships and tendencies (PALETZ, 1992).
2. Also the news broadcasted about terror acts contain information but these are fluky, eventual and not systematized that is why their value as source is more quantitative than qualitative.
3. The numerous arguments of security experts and analysts represent the secondary sources. The information delivered by them could originate from secret or/and intelligence sources and are aimed mostly to be rather a guidance, not information.
4. The really primary sources are very rare. The most valuable data and information were collected by journalists who interviewed perpetrators of unsuccessful terror acts and their relatives. Also the first books written about female terrorists based on a high number of prison interviews.
5. It is true, that in last two-three decades not only journalists but also scientist have contributed to the study of former terrorist's biographies (JAGER-SCHMIDTCHEN-SÜLLWOLD, 1981).
6. The various numeric data, statistics and technical information are to be appreciated as well.

¹ This study summarizes the most important statements of a larger writing of the Author which will be published soon.

² Amongst the works dealing with the mutual dependence of the media and terrorism, I highlight the book of Paletz and Schmid (1992).

Nevertheless, our information on terrorism has got little scientific basis, the sources are rare, fluky, unsystematic and quite subjective (BRANNAN–ESLER–ANDERS–STRINDBERG, 2001; VICTOROFF, 2005; PÓCZIK, 2007).

THE RESEARCHER'S ATTITUDE AND THE TERRORISM

Not only the sources' quantity and quality leaves much to be desired but the researcher's attitude to the research object itself is not less problematical.

The research on terrorism and the practice of counterterrorism are interwoven deeply and inseparably. Our society, considering itself democratic determines rigorously the limits and forms of violence acceptable and stamps the abnormal and deviant ones violating these rules. The goal stated is not less than the protecting and the worldwide exportation of the democracy. Logically, the terrorism as an unregulated and unlimited violence endangers the democracy and so embodies the unrestricted violence, the devil itself. It is therefore understandable that the counterterrorism is based on this thesis.

Already several researchers have exhorted so far, that in ideal case the scientific literature on terrorism should be apolitical. Therefore science has to be not normative but descriptive. However, 80 percent of the scientific literature on terror is based not on research, but on works much more narrative but first of all damning (SCHMIDT–JONGMAN 1988, pp.179–180). According to other opinions, most of the researchers distancing themselves from their own research subject and lacking the aim to understand the subject (HOFFMAN, 1992, p.28).

The terrorism has been being investigated not as a social phenomenon -like any other process appearing in violent form – but as a *prejudged danger* (BRANNAN–ESLER–ANDERS–STRINDBERG, 2001).

The reason is obvious: the majority of the relevant resources are individual, interviews with persons who are not on the screen anymore or are serving prison sentences. We could answer the question who and why are committing terror acts? However, we would learn about human feelings of frustrated and fearful ones, as these people *want* to appear in their present position, according to their interest (ZEDALIS, 2008).

Summarizing the barriers emerging at the start of the research, it can be stated:

1. The resources necessary for the coherent theories are unverifiable, randomized. The conclusion drawn are subjective interpretations, the theoretical prerequisites are handled as facts. They, therefore, have to pass through a powerful screen, an evaluation.
2. Merging the scientific research of the terrorism and the fight against it, will result in the fact that the researchers want to understand rather the menace and not the social phenomenon.
3. The prejudice, connected to the subject of the investigation will lead to preconceived ideas.
4. From the knowledge obtained of the terrorists we can draw conclusions for the general conformity to the rules of the terrorism with due reservations, only.
5. Due to the cumbersomeness of the information obtainable on the terrorism, the essential conclusions drawn in the analyses and messages, the essential conclusions are replaced by stereotypes.

To me, the real question remains, whether the researchers and the publication really intend to cast light on the essence of the terrorism and on the rule of the women in it, of course with methods possibly acceptable for everyone, and bringing closer to a peaceful solution. On the

other hand, can the question of the women and terrorism be only a pretext, covered with indigestible stereotypes, to conceal the interest of power upheld for only a few?

GENDERS AND STEREOTYPES

The question is simple: how can a woman operate with violence while remaining innocent?

In the criminology the idea of dichotomy of the female perpetrator/victim phenomenon is not a novelty. According to the theoretical patterns the female criminal is not consistent with her feminine character: she commits deeds not acceptable for a woman. Women applying violence, hurting children, husbands and relatives, are in contrast with the role of the women giving birth, taking care, loving and gentle. The reaction of the society to all these at the same time are *shock and absolution*. The excuse of the baby-killer can be her solitude, poverty, ignorance, the husband-killer is compelled to act in self-defense, even the serial killer woman can have an excuse: her terrible childhood for instance. The woman who steals, embezzles, robs, does it for her family, the prostitute is compelled by the male *domination of the society*. The women are perpetrators and victims at the same time, if not due to their fate, but because of the circumstances and the society, but according to our mainstream view, somehow always of the reigning males. The women therefore need protection, nowadays not the protection of their fathers and husbands, but *rather protection against the men in general by legal and social means* against becoming victims, for support, for positive discrimination to reach the power without struggling. According to HEINDENSOHN (1995, p.115) however, we can identify the female terrorist by exactly the same technique, as the female criminals in general.

It is a *surprise*, when a woman applies violence, then we can *despise* her or find *an excuse* for her deed since she is a woman, or despise her due to ruthlessness, maybe because she is behaving like a man. In the case of the female terrorist the decisive factor is her masculinity, thus the woman perpetrator can be savage, brutal, aggressive too, but then she has become a "wench". The male terrorists are simply vile, ruthless sadists, mad, who enjoy killing. The men are not avoided typifying either.

Masculine terrorism

For the great majority of the researchers dealing with terrorism, it is natural, that the gender of the terrorist is male, they do not elaborate on, explain or analyze it.³ The typical terrorist of the period of 1966 to 1976 being: young *male* between twenty and thirty, single, coming from a good family, intelligent, well-educated. The group leaders are somewhat older persons aged between 28 and 30. Part of the researchers, mainly the German psychologists (ROBINS-POST, 1998) considered the terrorists abnormal, mentally wounded, who have paranoid disorders, psychopaths, nihilists, cynics, sadists, fanatics, thirsty for revenge, above average violent, frustrated, full of narcissism. The generally accepted common characteristic, however, remains to be the psychopathic one. The scientifically oriented approaches are more prudent, according to their view the terrorists are not mad (CRENSHAW, 1981; TAYLOR-QUALE, 1994), although countless examples indicate their fanaticism, but the researchers do not consider them as being mentally deviant (TAYLOR, 1988, p.97; LAQUER, 1977). The type of the terrorist, the typical one, has changed since 1990. The main suspects for the anti-terrorist groups and for the expert writers and for the public too, became the dark-colored, "Arab-looking" young man. The number

³ The impassiveness of the researchers concerning the genders, the literature attributes to the non-committal approach towards the sexes, to gender-blindness (TAMÁSI, 2006).

of the female terrorists had increased, pregnant-looking women in veils, women in high-heeled shoes and costumes, children and grandmothers were blasting too.

As for the final scientific conclusion, we do not have the faintest idea about the typical terrorist; there is no such a personality trait, characteristic only for the terrorist, thus we cannot state about a person, whether he (or she) may become a terrorist and how could it happen (LAQUER, 1977, p. 129; WILKINSON, 1977, p.193).

The sole sure thing characteristic for the great majority of the terrorists – in reality and in the stereotypes too – being their gender, being *men*.

The male terrorist

It is just slightly apparent, that the scientific research of the terrorism encircles the phenomenon from the gender's (in our case from the male's) point of view, too. The terrorist is the man, who raises fear by means of his weapon, in a premeditated manner, eliminates innocent ones and enemies alike, applies violence, has principles, and ready to die for the cause.

Hegemonic masculinity, threatened masculinity, militarized and heroic masculinity - some of the characteristics arising in the course of investigating the role of the gender in connection with male terrorism.

The person, who created the most widely used and known concept of *hegemonic masculinity*, R. Connel, builds his theory on the social hierarchy existing between the sexes. He maintains that in nearly every culture the men are in possession of the top positions of the power – whether it is economic, political, or family – thus keeping the women and the rest of the men in a subjugated position (CONNEL, 2007). According to the authors dealing with male terrorists, the explicit form of the hegemonic masculinity in the wars and violent crimes can be best investigated (CONNEL–MESSERSCHMIDT, 2005).

It is clear, that both of these territories and the world of violence are the man's privilege. In the field of controlled violence, in the army, the police and other fields specialized for "defense", mainly men are operating. In this case everything is legal, the men fighting in accordance with the law, defending and killing, deviating somewhat from the man on the street, *are not only capable for violence, but they are compelled to do it*.

The situation is somewhat different, when the armed man is defending his own ethnic group, intending to spread his own religion, moral principals, if he is in minority with his ideological, political views and is fighting for all these, and not asking to be ruled by foreigners who have good intentions? In this case at best he can be considered as a freedom-fighter, or from another, "civilized point of view", a terrorist.

THE THREATENED MASCULINITY

Is the armed man good or evil? The quintessence of the approach towards terrorism from a male point of view is determined by the dilemma between the legal violence, the illicit one and the masculinity.

September 11. 2001 and the following fight against terrorism⁴ made the interest of the gender-researchers more intensive towards the connection between the man and terrorism.⁵ Michael Kimmel

⁴ The „Warronterrorism” written in this ironic form, is used in the literature and in the media as a stereotype, indicating it's empty, hypocritical content.

⁵ This approach is quite powerful in the American pop-feminist writings. Susan Faludi dedicated a book to the American antifeminism after 9/11 and to the regression of masculinity. She collected those media reactions, which showed, that the American men, becoming feminine, were unable to defend the American women, and they blame the feminism for it. He thinks that the tragedy brought back the nostalgia towards the idea man of the Wild West and reinforced the figure of the woman needing protection and of the protecting-defending, aggressive, warrior, revenge-thirsty man, and thus promoted

in his short essay, written in 2002, directs the attention to the terrorist masculinity. He maintains that the similarity between Timothy McVeigh, who blew up a building in Oklahoma, and Mohamed Atta, one of the suicide pilots devastating the World Trade Center, is quite great. Both acted with the same degree of masculinity. The principles of the downcast, disappointed middle-class men (neo-Nazis, Arian-defending and other extremes with veteran history) and of the terrorists are based on the same male-model: they see the compensation for the lack of masculinity in fanatic ideas and in being anti-American.

The notion of *heroic masculinity* was invented for the characterization of Arab, Muslim men from the Middle-East, thus to explain the gender-oriented analysis of the participants of the global terrorism after 09/11. The Islamic masculinity or Arab manliness brought up a threatening stereotype.⁶ According to the researchers examining Muslim manliness in its historical development in the community, two types of the fighting, conquering, protecting man took shape, *the soldier and the martyr*. The later becoming a positive icon, the model of braveness and resistance to tyranny (BRAUDY, 2003, GERAMI, 2005). For the communities incapable of the reconciliation of the two roles, the anti-globalism, the heroic model of the anti-West male will be created as an example to be followed (SEGELL, 2005). Afterwards this picture will live in the western public image and quite often in the science too, as a „bearded, young, Arab-looking, woman-hating and uncivilized, extremely aggressive, religion fanatic in his homeland, woman-raping and despotic male” stereotype.

Polygamy and terrorism

From the viewpoint of casting light on the subject of men and terrorism, other approaches emphasize two factors: the polygamy and the fact, that the ratio of men to women is quite high.

Satoshi KANAZAWA (2007) offers a radically unusual theoretical approach to the understanding of the Middle-East terrorism. The starting point is the polygamist marriage system accepted in the Arabic World where the men are much more aggressive, even with each other (DALY–WILSON, 1988, KANAZAWA–STILL, 2000). The reason being the fight for women since they personify their offspring, their honor and wealth. In addition to it, if all these are combined with further difficulties of the historical-social circumstances (poverty, uncertainty of life, political and war conflicts), then the image of the heroic fighter ready to sacrifice himself and the example of manliness has been produced. According to Kanazawa in the previous stages of the terrorism before 09/11 the groups were fighting mainly for political ends, the IRA, the ETA, even the so-called eco-touristic Greenpeace movement gave warning and accepted responsibility before their actions, and public information was used for explaining their political aims. With the appearance of the global terrorism, the author thinks to recognize behind the actions of the terrorist groups the desire to eliminate, to devastate.

Kanazawa's view is, that for Muslim males the polygamy makes impossible to lead a normal, everyday life, it forces the young men with hopeless future to compete, to fight. That's why the polygamy in the entire society increases the violence, the killings, the raping, the economic inequity, and lowers the level of democracy. Naturally, the author does not think, that the direct cause of the suicide terrorism is the polygamy, since in many countries not practicing Muslim religion, but where polygamy is allowed, there is no terrorism or cases of suicide actions.⁷ For this phenomenon Kanazawa invented the “savanna-principal” (KANAZAWA 2004). He indicates, that the brain of the man have been living

it to an official national policy. (FALUDI, 2007).

⁶ Nadin NABER's (2006) research in San Francisco showed that after 09/11 how strong racism became due to the effect of the Arab terrorist type's profile, formed by public information (the bearded, dark, young Arab or man with similar name).

⁷ In the zone, south to the Sahara, or in the circles of the polygamist communities of the Caribbean area, the level of violence is also high and frequent, some areas can even be considered as extremely aggressive, military zones, but there are no cases of suicide attempts (KANAZAWA-STILL).

on the savanna for almost two million years, stores away the images of *real, live* women. Today, when the TV, the video, the movies and the books mandate the man's World with sexual pictures of unreal women, the subconscious reaction of the young men is the same: illusory, but a potentiality for sexual relations with women.⁸ The text of the Koran includes this reward when offering 72 virgins for the warrior, if he dies as a martyr.

For the refutation of the theory, it seems, less empirical data are necessary than for its justification.⁹ The "savanna-principal" received hard criticism, maintaining, that there is no proof for the ancient adaptive mechanism of the human brain, least of that, why should the Muslim men consider the promise of the 72 virgins of the Koran as real. Not to mention the fact that the text does not differentiate between the sexes, in other words it offers the same to martyr women too. According to the authors, there is no proof, that the Muslim men are „sex-mad”, and the theory does not give an explanation, why the majority of the Muslim men, being at the same level of social situation, does not commit terrorist acts (LAWSON–JORDAN–MAGID, 2008,p. 81).

Surplus of men, terrorism

The theory of the youth bulge is the theory of violence hidden in numbers.¹⁰ The theory is based on the observation, that the rise in numbers of the people under 27 to above 20% in the given community is accompanied by the increase in disturbances and violence (FULLER, 2004; HENDRIXON, 2004; HEINSON, 2003). At present, half of the World's population belong to this age category and especially the countries of the Third World are involved. The high number of the „angry young men” and “veiled women” arouse social instability, since the majority of the young men are unemployed, unqualified, having inferior livelihood, the unrestricted fertility of the young women makes them defenseless and victims. The theory was branded racist and fear-rising by many critics, thus sanctifying the attacking politics against the developing World (HENDRIXON, 2004, pp.10–14).

The theory of the “destitute group” or of the gangs of the bare branches

Two English lady researchers wrote a book about the consequences of the demographic process threatening the piece of today's Asia¹¹ and about the effect of the surplus of the men in the area (HUDSON-DEN BOER, 2004). Turning towards the terrorism and thus somewhat simplifying their message, two important standpoint could be pointed out.

1. In those places, where the males are in majority and the marriageable women in minority, the young men will form violent groups, will fight for the women. Sometimes for such illusions too, like the 72 virgins of the paradise.

⁸ „Just as the brain of young Western men today is tricked by porn movies, which did not exist in the ancestral environment, the brain of young Muslim men is tricked by the Koran, which also did not exist in the ancestral environment” (KANAZAWA, 2007, p.12).

⁹ On the internet numerous remarks can be read, justifying the connection between the violent behavior of Moslem men and the polygamy, without reference to any scientific explanations by the authors. In connection with the ethnic disturbances in France, the minister of labor „Gerard Larcher said, that multiple marriages among immigrants was one of the reason for racial discrimination with ethnic minorities faced the job market. Overly large polygamous families led to anti-social behavior among youth who lacked a father figure, making employers wary of hiring ethnic minorities”. Politicians estimate 10,000-20,000 polygamist families in France, although polygamy is illegal in France (TUCKER, 2005).

¹⁰ Gaston Bouthol is regarded as the establisher of the theory, but to the public it was presented by Gary FULLER (2004), an American politic-scientist, when he in 1985 explained his views for the CIA in connection with normal security risks, later we will see the theory again in the works of Samuel HUTTINGTON (1998, pp.441-453). Gunnar HEINSON (2003), the sociologist from Bremen applied this connection for European historical conditions. The common root of all the theories being the Malthusian theory, which states, that the restriction in population increase and the limitations of the sources obtainable parallel with it, will result in violence.

¹¹ The book is analyzing the question of surplus of men mainly through historical and present-day examples of India and China. Although the part written about the demographic approach of the lack of women, criminality and male subcultures are extremely interesting, they do not fit into the confine of this present work. It is characteristic neither to China, nor to India, that the terrorists are coming from these male groups, but it does not mean, that at other places the theory would not be worth of taking into account.

2. The ratio between the sexes will determine the social arrangement of security and war. In order to keep the fighting groups – consisting of the surplus of the men – under control, an authoritative, political system will be formed, holding the sexual life of not only the men, but of the women too, under tight supervision.

There are countless critics of this view.¹² *Joshua Goldstein*, the expert on the topic of the genders and wars, suggests a research involving all countries, to draw a general conclusion for the correlation between the violence and the surplus of men (GLENN, 2004). He indicates, that those counter-examples are missing, which (for example Dahomey's) maintain, that it is for the contrary, the violence can be connected to the surplus of the women.

Male stereotypes

What sort of conclusion can be draw from the concept of the research on male terrorism? The theories presented so far, especially the Connell masculinity one, became the base of the scientific "mainstream" way of thinking about the men. The author makes an attempt to show, how do men behave in different social situations to maintain their traditional superiority over the women, and how can all these be presented in so many different ways – in time, in space, from the point of view of classes and races, or in any ways we wish – it can be shown in the individual or collective behavior of man.

Though we can whitewash it, but the fact remains, that the hegemonic masculinity, being a collective term, an invented one, reinforces the stereotypy, that the men, in spite of any effort from the part of the women, do not relinquish their position of superiority. The terrorist man is the best example of manliness, ready to sacrifice anything for the violent, blinded or imagined power, even for an idea.

Thus should the research of the man becoming terrorist result in any complex, euphonic or logical-sounding explanation, weather it is used by the science or the media, it is a simplified stereotypy. It states: men are more violent than women, man and violence are terms mutually reinforcing each other, in the background there stands the dissimilar judgment of the sexes and the superior feeling of the men towards women.

FEMALE TERRORISM IN THE RESEARCHES – "FERROROLOGY"¹³

The dealing with female terrorists always goes along with the analysis of the women taking part in political movements and political violence. The abundant literature dealing with women, however, does not provide clearer explanations, defined or theoretical frames, which could be considered quite new (GALVIN, 1983). Nearly ninety percent of the literature dealing with the subject, I know of and applied has been made by lady authors, who prefer – apart from a few exceptions – the feminist approach.

According to the not the least new, final conclusions, which can be drawn from the theoretical approaches, global theory has not yet surfaced, which could cast light in an acceptable way on the connection of the terrorism to either women or men. The attempts to establish the profile of the terrorist man or of the typical terrorist woman has proved to be futile so far.

To summarize the essence and the message of the expert articles dealing with terrorist women, it appears to be, that they encircle only one question and one answer.

¹² David GLENN (2004) provides a short summary about the negative and the supporting critics alike.

¹³ I borrowed the term from the title of an exhibition. The word „ferror” was created by linking together the words feminist and terrorism. The creators of the exhibition of fine arts, opened in Tel-Aviv, 2009. Sept 7, causing scandal, replaced the pictures of women depicting the Madonna with pictures of terrorist women.

Did women take part in violent political activities, or more simply, were there fighting women, and if there were, why should the fact require explanation.

I have not yet come across with writings dealing with terrorist women – not even those just touching the subject – which would not establish the fact, that there always have been fighting women. It has not yet been found such writing either, which would not ask the question, how can a woman fight let alone to kill? Eventually the types of the terrorist woman were born out of the answers to that question: the demonic lover, the amazons, the housewife who want to be free, the whore, the self-sacrificing mother, and all different variants of all these. One of the most significant summaries differentiates between three categories: the category of the monster, the mother and the harlot (SJOBERG–GENTRY, 2007).

SIMILARITIES AND DIFFERENCES BETWEEN THE MALE AND THE FEMALE TERRORISTS

The question is what sort of general, comforting conclusion will be drawn by the scientific literature about the connection between the sexes and the terrorism.

The views of the researchers are divers, there are those, who think, that

1. *The motives of the men are political-religious, of the women are, however, personal, family problems, revenge for their relatives, depression, individual grievances, emotional wounds and impulse connecting to all the above, are leading them to the terrorist groups (JACQUES–TAYLOR, 2008, VICTOR, 2003).* Some authors emphasize the personal, emotional reasons of the women (SCHWEITZER, 2006; ALI, 2005). Mia BLOOM summarizes it as a “4R” phenomenon: the motivating forces are revenge, redemption of the honor, respect and personal relations.
2. *The other, opposing view, states, that the women are motivated by much more complex reasons, like national independence or individual efforts, but many of them are striving for equal rights between the sexes (CUNNINGHAM, 2003).* It is not too difficult to see, how great is the precariousness surrounding the answer to the seemingly simply question, why will a woman become a terrorist? The “fatal cocktail,” the name of the well-sounding grouping, was invented by Barbara VICTOR (2003). She collected more than twenty motives, which could impel the Palestinian women to commit suicide actions. Leading the list there is the religious upbringing of the women, the belief, that as martyrs – similarly to men – they will be accommodated in the paradise with equal rights, however, the outcomes of the economic and political suppression are not a negligible factor either. The lack of independence, the existential uncertainty, the family, the marriage constraint are important contributors, too. The violent environment of the war and so many other factors, like cultural or personal pressures together lead to the situation, when a woman fastens a bomb to her body,
3. *The elaboration on the previous personal life of the men, the “difficult childhood”, the presentation of marital problems are the ones seldom appear in the works deserving to be called scientific, it is occurring even less frequently, that they become public (ISSACHAROFF, 2006, p.43.; BERKO–WOLF–ADDAD, 2004),*
4. *It is a strong and tone-setting conception that considers the terrorism as one of the way to lead the women to equality with the men. Especially the suicide acts are those, which could provide the possibilities for women to become equal to men in their death and in the Paradise (MORGAN, 1989, SCHWEITZER, 2006; NIEVES, 2006),*

5. The researcher is not alone with his opinion who maintains, that there is *no difference* between the motives of the male and of the female terrorists (ZEDALIS, 2004). The religious, the national, the economic, the social and the personal reasons could count as driving forces for both sexes.

Therefore, it is not surprising, that when the scientific conclusions will reach the man on the street, through public information, many diverse views, conjectures will surface. The politics are not employing the results any differently, but the media does it even more.

The effect of the media

For the terrorist, be it the perpetrator or the anti-terrorist, the media is an essential tool. One of the main goals of the terrorist is to achieve sympathy, or at least confuse the public, thus making it difficult for them to reach a decision. The suicide terrorist women are excellent means to deliver the message. The cold-blooded mass murderers are replaced by those perpetrators, whose moral position is just barely different from the one of their victims. The participation of the women represents a strong message; it obliterates the difference between the victim and the perpetrator.

The determining factor of the media presentation is the fitting of femininity and violence together, and the beliefs about them. In itself the fact, that a woman applies violence, is worthy for a message, should it be connected to a suicide, the value of the message will be double. The final conclusion of the media researches is the fact, that writings about women terrorists have not changed from the very moment of mentioning them, the concept remained the same (STERNADORI, 2007), the bases of the

”latest” news are determined by the five basic stereotypes and their combinations (TALBOT, 2001).

Therefore the woman terrorist

1. is extremely feminist
2. becomes a part of the group by the help of a man,
3. never has a leading role, but rather a helping, supporting one
4. is an amateur, naive, does not possesses sufficient mental power for fighting.
5. and finally, she repudiates her femininity, she is an anti-woman.

I am extremely sorry, but no matter how hard I tried, could not find *scientifically acceptable and gender-orientated media analysis* about terrorist men. Debra Zedalis writes: “Although male and female suicide bomber data has not yet been analyzed or compared for accuracy, media coverage of male suicide bombers indicates, that men receive less individual attention, perhaps in part because there are so many male suicide bombers that public may have lost interest in knowing each and every one’s personal story” (ZEDALIS, 2008, p.56)

Based on the few information available in the media two stereotypes are taking shape, only:

1. Observing the western publications, which consider themselves civilized, the terrorist man being ruthless, blood-thirsty, fighting by morally not acceptable means, prepared killer, raping and suppressing women and children.
2. When the one called terrorist proclaim: he is a fighter, ready to die for his people, for the liberty of his community, he is struggling for independence, places his religion before all, he is responsible for the women and children of his group, defending his honor.

CONCLUSIONS

The capabilities and authorizations

Reading and contemplating on the writings touching the connection between the sexes and the terrorism, all in all, **they speak about the legality of the differing explanations of the violence between men and women.** Is it allowed for women to use violence the same way, in the same social environment, for the same goal? The answer being sometimes yes, other times no, or both. The reason for hesitation and uncertainties, that **in spite of all our scientifically accepted knowledge we are unable to consider our inborn biological faculties and culture World built on it – and mutually influencing each other – as a continuously changing process.** And for the one we do not show willingness, to accept certain faculties of ours as unchanged, which are budging just slightly or not at all.

As Joshua Goldstein writes: “We would be lucky to find that war and sexism were biologically determined, 100 percent. We could find the hormone or neurotransmitter that inhibits these unfortunate behaviors, and then add it to the water supply like fluoride. (Instnt peace. Just add water)” (GOLDSTEIN, 2001, p.131).

Everybody is **capable to commit violence**, any type of it, whether it is cursing, ruthlessness or killing. Our cultural habits, **is allowed to do with violence.** The women, similarly to men, would like to receive authorization for violence if it goes with power. They would like to get excuse, understanding and forgiveness, if the violence is culpable to punishment. The deed of the terrorist woman is a surprise, not because she would **be unable to carry it out**, but due to the fact, that all forms of violence for women **are objectionable by the society, or it is explicitly forbidden.**

Sexual transgressions

The violent terrorist woman violates a dual rule: firstly she breaks the sexual stereotypy (the woman is peace-loving; she is a victim requiring protection). Secondly, while being a woman, she got into the world of men, becomes a criminal, and violates the law. In the same time, the male criminal, thus the terrorist too, has a free choice, a deliberate judgment, whether to commit the deed or not. In other words, he is a man, no less, no more.

The power of violence

The women, similarly to men, are capable for any kind of good or bad, however in practice, in the society, if you like in every field of the life, we are striving, that human beings in general – especially women – should express their aggression the least possible way, whether it is done by permitted, supported or by punished means. There are women who consider this backwardness, female domination, discrimination, and in this respect maybe it really is, although this distinction based on banning, in many cases being a protective factor, a “positive discrimination.” However, it cannot be denied, that **to fight for the possession of violence, if it can be used against others, and to protest at the same time is risky, if the same violence is pointed against me.** The connection to the violence of men and women is only a drop in the ocean; it is the result of that *fatal cocktail*, which has been shaken-mixed together by nature and civilization into a poisonous mixture.

Who is defending whom and from what?

I have not left too much good news to the end. The research of the phenomenon of terrorism, lacking the controlled and systematically gathered information, is the source of countless distortions. When we are unsure about something, we are guessing, relating and our judgment is based on emotional promptness. We repulse from guts, most of the time based on narrowed down stereotypes, which we, in fact, do not lack, not the least. The terrorism unmasks the fanatic belief with endless sadness and bitterness, no matter on which side we stand, whether we are freedom-fighters, terrorists or anti-terrorists, adjusting to the interest of the person in question. Generations grow up in the atmosphere of continuous fear, powerlessness, poverty, insecurity, death, and they choose – with the fanaticism and fatality of the ones without a prospect – the devastating and self-destructive final solution of the escape or the violence. The danger situation, it seems to be invoking the simplest, most ancient, thus the seemingly most secure personal relationships, for instance the **sexual hierarchy, when, however, the number of men guaranteeing the protection of the individual and of the group, diminishes and they will be replaced by women.**

The Great White Man and his Help

The terrorism can be considered as the exposure of the lies and self-deceptions of the “democracies” claiming moral superiority. The Great White Man will tell according to what principles and habits one can lead his life, prescribes, what is good and what is bad, and determines for others how to conduct their lives. With the help of magic words (democracy, equality, human rights) any border can be crossed, any protest can be morally and – sure is sure – with weapons, be repulsed. However, there are those, for whom the nice words are unknown, they lead their lives in the midst of their specific historical and cultural conditions, even the violence they treat differently. On top of it, they can do without the kind, weapons intermediated, teaching of the World, which declares itself developed. But to the contrary, they counteract in their poor, dangerous, fanatic ways, and than they will be called devastating, murderous terrorists.

The Great White Man and Woman should make order first in his (or her) own territory, establish piece and security there, violence-free conditions. The developed World should first prove, that the system they offering to others have already worked in their practice – then they probably would be trustworthy. But even then, they would not have the right, while not being asked, to rearrange other's lives with invented reasons. They have to respect the fact that everybody wants to lead his life and be happy his own way that is all. But of course, in the absence of a more powerful argument, say the money...

What all these got to do with terrorism and women?

Why do we pose – waiting for the final answer – so many times, so many different ways, hopelessly, the question, which will explain everything: why do certain women and men commit premeditated violence? In the case of terrorism, for instance, for the interest of strictly great causes, considered true ones. It is chocking, that after so many attempts, guesswork, searching for correlations or match-making theories and tiny mosaics, we are not any nearer to the understanding of the dark side of human nature.

PROSPECTS

The year of 2008 was the year of the terrorist women in Iraq. While in 2004 not one occurrence was known, in the next year already four, in 2007 twenty and in 2008 already 34 suicide acts were carried out by women, leaving 295 dead and 731 injured ones behind. Would this be the nature of female terrorism? Numerous experts of security politics are worried about the increasing number of actions carried out by women, and recasting quick increase in the number of attempts. The past two years are not disproving the pessimistic views for the future. Although has not yet been new „black-widow” action, it is true, that in June 2009, in Ingush land, a presumably female suicide terrorist attacked the president's car. The last Tamil female attack occurred on the 2. January 2009. On the 13th February 2010 a woman terrorist blew herself up in the midst of Iraqi pilgrims, resulting in 54 dead and nearly 120 injured ones. The first two months of 2010 had a sad statistics¹⁴ of suicide attempts. In the news and even in the Iraqi announcements we can hear less and less frequently of suicide woman terrorists. Could we be used to it? We have heard of it so often, it does not constitute news anymore

When answering the Shakespearian question, posed at the beginning of the book, I am having unpleasant feelings. It seems **the Hell has been vacated. The devils all appeared on Earth...**

Let us hope for a brighter future.

LITERATURE

- Ahmed, Fauzia E. (2008):** Islam, Globalization and the State. Sociological Landscapes of Muslim Masculinities. www.allacademia.com
- Berko, Anat-Wolf, Yuval-Addad, Moshe (2004):** The Moral Infrastructure of Chief Perpetrators of Suicidal Terrorism. <http://212.150.54.123/articles/articledet.cmf?articleid=517>
- Bloom, Mia (2004):** Dying to Kill. The Global Phenomenon of Suicide Terror. Columbia University Press, New York
- Bloom, Mia (2007):** Women as Victims and Victimiziers? *eJournal USA*, May. <http://www.america.gov/st/peacesec-english/2008/April/20080522172353SrenoD0.6383936.html>
- Brannan, David W.–Esler, Philip F.–Strindberg, Anders N. T. (2001):** Talking to “terrorists”: Towards an Independent Analytical Framework for the Study of Violent Substate Activism. *Studies in Conflict and Terrorism*, vol. 24. no. 1. pp. 3–24.
- Braudy, Leo (2003):** From Chivalry to Terrorism. War and the Changing Nature of Masculinity. Alfred A. Knopf, New York
- Connell, Raewyn (2007):** Masculinities, Power & The Epidemic: Messages Of Social Research. Symposium ‘Politicising Masculinities: Beyond the Personal’. 15–18th October, Dakar. www.siyanda.org/docs/Connell_epidemic.doc
- Connell, Robert William – Messerschmidt, James W. (2005):** Hegemonic Masculinity. Rethinking the Concept. *Gender and Society*, vol. 19. no. 6. December, pp. 829–859.
- Connell, Robert William (1995):** Masculinities. UK Polity Press, Cambridge
- Crenshaw, Martha (1981):** The Causes of Terrorism. *Comparative Politics*. vol. 13. pp. 379–399.
- Cunningham, Karla J. (2003):** Cross-Regional Trends in Female Terrorism. *Studies in Conflict and Terrorism*. Vol. 26. No. 3., pp. 171–195.
- Daly, Martin-Wilson, Margo (1988):** Homicide. Aldine de Gruyter, New York

¹⁴ 58 terrorists caused the death of 687 people within two months. List of terrorist incidents: http://en.wikipedia.org/List-of_terrorist_incidents,_2010-03-01

- Dworkin, Andrea (2002):** The Women Suicide Bombers. *Feminista, online Journal*, Vol. 5., No. 1., www.feminista.com/archives/v5n1/dworkin.html
- Faludi, Susan (2007):** The Terror Dream: Fear and Fantasy in Post 9/11 America. Metropolitan Books, New York
- Fuller, Graham E. (2004):** The Youth Factor: The New Demographics of the Middle East and the Implications for U.S. Policy. The Brookings Project on U.S. Policy Towards the Islamic World. Analysis Paper, The Saban Center for Middle East Policy at the Brookings Institution
- Galvin, Deborah M. (1983):** The Female Terrorist: A Socio-Psychological Perspective. *Behavioral Sciences, and the Law*, vol. 1. no. 2. pp. 19–32.
- Gardner, Elizabeth (2007):** Is there method to the madness? Worldwide press coverage of female terrorists and journalistic attempts to rationalize their involvement. *Journalism Studies*, Vol. 8. Issue 6. pp. 909–929.
- Gerami, Shahin (2005):** Islamist Masculinity and Muslim Masculinities. In: **Kimmel, M.S.–Hearn, J.–Connel, R. (eds.):** Handbook of Studies on men and masculinities. Sage Publ. Thousand Oaks, pp. 448–457.
- Glenn, David (2004):** The Dangerous Surplus of Sons? *The Chronicle of Higher Education*, Vol. 50. No. 34., April 30., pp. 1–8
- Goldstein, Joshua S. (2001):** War and Gender. How Gender Shapes the War System and Vice Versa. Cambridge University Press, London
- Hadas, Miklós (2007):** Interjú [An interview]. *Educatio*, Winter, pp. 661–674.
- Heidensohn, Frances M. (1985):** Women and Crime. Macmillan, London
- Heinsohn, Gunnar (2003):** Söhne und Weltmacht: Terror im Aufstieg und Fall der Nationen. Orell and Füssli, Zürich
- Hendrixson, Anne (2004):** Angry Young Men, Veiled Young Women. Constructing a New Population Threat. The Corner House, December <http://www.thecornerhouse.org.uk>
- Hoffman, Bruce (1992):** Current Research on Terrorism and Low-intensity Conflict. *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol. 13., No. 1., pp. 25–37
- Hudson, Valerie M.–Boer, Andrea den (2002):** A Surplus of Men, a Deficit of Peace. Security and Sex Ratios in Asia's Largest States. *International Security*, Vol. 26. No. 4., pp. 5–38.
- Hudson, Valerie M.–Boer, Andrea den (2004):** Bare Branches: The Security Implications of Asia's Surplus Male Population. MIT Press, Cambridge
- Jacques, Karen–Taylor, Paul J. (2008):** Male and Female Suicide Bombers: Different Sexes, Different Reasons? *Studies in Conflict and Terrorism*, Vol. 31. No. 4. pp. 304–326.
- Kanazawa, Satoshi–Still, Mary C. (2000):** Why Men Commit Crimes and (Why They Desist). *Sociological Theory*, Vol. 18. No. 3. pp. 434–447.
- Kanazawa, Satoshi (2004):** The Savanna principle. *Managerial and decision economics*, Vol. 25., No. 1., pp. 41–54.
- Kanazawa, Satoshi (2007):** The Evolutionary Psychological Imagination: Why You Can't Get a Date on a Saturday Night and Why Most Suicide Bombers are Muslim. *Journal of Social, Evolutionary and Cultural Psychology*, Vol. 1. No. 2. pp. 7–17.
- Kimmel, Michael S. (2002):** Gender, Class, and Terrorism. *The Chronicle of Higher Education Review*, 8 February <http://chronicle.com/article/Gender-ClassTerrorism/6096>
- Laqueur, Walter (1977):** Terrorism. Weidenfeld and Nicholson, London

- Lawson, Davis W.–Jordan, Fiona M.–Kesson, Maggid (2008):** On Sex and Suicide Bombing. An Evaluation of Kanazawa's Evolutionary Psychological Imagination. *Journal of Evolutionary Psychology*, Vol. 1. No. 6. pp. 73-84.
- Morgan, Robin (1989):** Demon Lover: On the Sexuality of Terrorism. Piatkus, London
- Naber, Nadine (2006):** The Rules of Forced Engagement: Race, Gender and Culture of Fear among Arab Immigrants in San Francisco Post-9/11. *Cultural Dynamics*, Vol. 18. No. 3., pp.235-267
- Ness, Cindy D. (ed.) (2008):** Female Terrorism and Militancy. Agency, utility and organization. Routledge, New York
- Nieves, Georgina (2006):** Gender Inequality, the Desire for Political Self-Determination, and a Longing for Revenge: Three Main Causes of Female Suicide Bombers.
http://www.mountsaintvincent.edu/SupportFiles/Files/Female_Suicide_Bombers.pdf
- Ouzgana, Lahoucine (2006):** Islamic Masculinities. Zed Book, New York–London
- Paletz, David L.–Schmid, Alex P. (eds.) (1992):** Terrorism and the Media. Sage Publ. London
- Paletz, David L. (1992):** Researchers Perspectives. In: **Paletz, David L.–A.P. Schmid (eds.):** Terrorism and the Media. Sage Publ. London, pp. 6-28.
- Póczik, Szilveszter (2007):** A terrorizmus biológiai és pszichológiai elméletei. [Biological and psychological theories on terrorism] *Világosság*, No. 5. pp. 25–41.
- Post, Jerrold M. (1998):** Terrorist psycho-logic: Terrorist behavior as a product of psychological forces. In: **Reich, Walter (ed.):** Origins of Terrorism. Psychologies, Ideologies, Theologies, States of Mind. W. Wilson Center Press, Washington, pp. 25–40.
- Robins, Robert S. – Post, Jerrold M. (1997):** Political paranoia: The psychopolitics of hatred. Yale University Press, New Haven
- Schmidt, Alex P.–Jongman, Albert J. (1988):** Political Terrorism: A New Guide to Actors, Authors, Concepts, Data Bases, Theories and Literature. Transaction Books, New Brunswick
- Schweitzer, Yoram (2006):** Palestinian Female Suicide Bombers: Reality vs. Myth. In: **Schweitzer, Yoram (ed.):** Female Suicide Bombers: Dying for Equality? Jeffee Center for Strategic Studies, Tel Aviv University, pp. 25–42.
- Schweitzer, Yoram (ed.) (2006):** Female Suicide Bombers: Dying for Equality? Jeffee Center for Strategic Studies, Tel Aviv University
- Segell, Glen M. (2005):** 9/11: Wahabism/Hegemony and Agenic Man/Heroic Masculinity. *Strategic Insights*, vol. IV. Issue 3. March
- Sjoberg, Laura–Caron E Gentry (2007):** Mothers, Monsters, Whores: Women's Violence in Global Politics. Zed Books, London–New York
- Sternadori, Miglena Mantcheva (2007):** Sexy, Tough or Inept? Depictions of Women Terrorists in the News. Feminist Scholarship Division, 2007 Conference of the International Communication Association, San Francisco
- Sükösd, Miklós (1999):** A terror színháza, avagy a publicitás oxigénje [The theater of terror or the oxygen of publicity]. *Belügyi Szemle*, No. 12. pp. 54-65
- Talbot, Rhiannon (2001):** Myths in the Representation of Women Terrorists. *Eire-Ireland, Journal of Irish Studies*, Vol. 35. No. 3–4.,pp. 165–186.
- Tamási, Erzsébet (2006):** Nemek és bűnözés [Gender and Crime]. In: **Gönczöl K.–Kerezi K.–Korinek L.–Lévay M. (eds):** Criminology - (University Textbook).Complex, Budapest, pp. 545–558.
- Taylor, Maxwell (1988):** The Terrorist. Brassey's, London
- Tucker, William (2005):** Muslim Polygamy. How polygamy fuels terrorism.

<http://www.truthandgrace.com/muslimpolygamy.htm>

Victor, Barbara (2003): *Army of Roses: Inside the World of Palestinian Women Suicide Bombers*. Rodale Press, New York

Victoroff, Jeff (2005): The Mind of the Terrorist. A Review and Critique of Psychological Approaches. *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 49. No. 1., pp. 3–42.

Wilkinson, Paul (1977): *Terrorism and the Liberal State*. Macmillan, London

Wolfgang, M.E. (1982) (ed): *International terrorism. The Annals of American Academy of Political and Social Sciences*

Zedalis, Debra D. (2004): *Female Suicide Bombers*. Carlisle Papers in Security Strategy. US Army War College Strategic Studies Institute <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pdf/files/pub408.pdf>

Zedalis, Debra D. (2008): Beyond the bombings. Analyzing female suicide bombers. In: **Ness, Cindy D. (ed.):** *Female Terrorism and Militancy. Agency, utility, and organization*. Routledge, New York. pp. 49–68.

Nők, férfiak és a terrorizmus

A szerző tanulmányában azt taglalja, hogy egyre több kutatás lát napvilágot a női terrorizmus kapcsán. Leginkább azt kutatják, hogy a nem és a szociális elvárások hogyan jelennek meg a terrorizmus keretein belül, s mindezt hogyan kezeli a média. A hatás általában sokkoló, hiszen sokan azt feltételezik, hogy terrorista öngyilkosok csak férfiak lehetnek. A média forrásai nem megfelelőek tudományos analízisre, mivel nem szisztematikusak és inkább kvantitatívak mint kvalitatívak, mindazonáltal a médiának szüksége van terroristákra.

A biztonsági szakértők eredményei a titkosszolgálattól, *másodlagos forrást* képeznek, és leginkább tájékoztató jellegűek. Az *elsődleges forrás*, mely az elkövetők és rokonaik interjújából, továbbá börtön interjúból származik, nagyon ritka, noha sok esetben az interjúalany már nincs a börtönben de már a média középpontjában sem. Az utóbbi 2-3 évtizedben egyre több tudós is hozzászól a korábbi terrorista tanulmányokhoz. A legtöbb kutató nem társadalmi jelenségként vizsgálja a terrorizmust, hanem előítéletekkel tarkított veszélyként, mintegy sztereotípiát és preconcepciót. A legnagyobb gondot az jelenti, hogy random forrásokból szubjektív konklúziót vonnak le, és a nagy nyilvánosság értékét.

Felmerülhet a kérdés, hogy hogyan tud egy nő erőszakos lenni, miközben ártatlan marad. Sokszor dichotómia merül fel a női elkövetőkkel szemben, aki bántja a gyermekét vagy rokonait, mivel el-
lentmond a gondoskodó női modellnek. Annak ellenére, hogy sokkoló „férfias viselkedése”, sokan mentegetik, hivatkozva a gyermekkorára, vagy önvédelmére. Ezzel szemben a férfi terrorista szadista, aki élvezzi az ölést. Aki nőként csal vagy sikkaszt, arról hajlamosak vagyunk azt feltételezni, hogy mind-
ezt a családjáért teszi, mindazonáltal, a nőnek védelemre van szüksége a férfakkal szemben, hogy ne váljanak áldozattá és elnyomottakká. Nem véletlen, hogy a terrorizmust a férfi nemmel hozzák párhuzamba. Mindemellett a férfi terroristák azonosítására ugyanazt a technikát alkalmazzák mint a nőkre.

A robbantó terroristákra olyan attribútumokat alkalmaznak mint nárcisztikus, pszichopata, bosszú-
éhes, nemtörődöm, sötétbőrű, arabos kinézetű, sőt akár kosztümös, terhes kinézetű, fátyolozott gyer-
mekes és nagymamás is. A férfi terrorista fegyverrel támad, erőszakos, előre kitervelt tervet hajt végre egy igaz célért.

A szerző a *maszkulinság* több fajtáját emeli ki, többek között a *hegemóniás* változatát, melyben a férfi vezető pozíciót képvisel mind a család, a politikai és a gazdaság színterein is. Ugyanakkor védelmi pozíciót is betölt a hadseregben és a rendőrségben, ahol az erőszak legitimált és kontrollált. Külön-
böző szituációkban védheti saját etnikumát és vallását.

A *heroikus maszkulinság* esetében olyan mártír katonákról beszélünk, akik ellenszegültek az el-
nyomásnak, és mintegy pozitív ikonként aposztrofálhatók. Sok esetben szakállasok, nőgyűlölők, civili-
zálatlanok, despoták és vallási fanatikusok

Az araboknál elfogadott poligámia sok kérdést vet fel. A muszlimoknál, függetlenül attól, hogy a poligámia presztízszt, gazdagságot és tiszteletet jelent, lehetetlenné teszi a normális, mindennapi éle-
tet, növeli az erőszakot és a gazdasági egyenlőtlenségeket. Nem hagyható figyelmen kívül az a tény sem, hogy a Korán 72 szüzet ajánl föl annak a harcosnak, aki mártírként hal meg. További gondot je-
lent a szex-média virtuális világa, mely nincsen összhangban a valós élettel, továbbá a többségiben

férfi lakta területek, ahol gyakrabban jönnek létre erőszakos csoportosulások a nőkért folytatott küzdelemben.

A női terroristákról szóló publikációk 90 %-t nők írták feminista megközelítésben. Sokukban felvetődött a kérdés, hogy hogyan ölhet egy nő és miként lehet őket aposztrofálni. Némelyik démoni szereplő, amazon, háziasszony aki szabad akart lenni, parázna, önfeláldozó anya, vagy szörny. A férfi és a női terroristát nagyjából azonos célok és gyökerek motiválják: politikai, vallási, személyes bosszú, depresszió. A nők esetében szerepet játszhat még a becsület visszaszerzése, az egyenlőség iránti vágy – a palesztin nő egyenjogúságot nyer a vallása alapján a paradicsomban –, a politikai elnyomás, az egzisztenciális bizonytalanság, és a házasságon belüli korlátok.

A terrorista események közvetítésében a médianak nagy szerepe van. Együttérzést kelthet fel, vagy akár bizonytalanságot idézhet elő a befogadóban. Ha nő követi el a terrorcselekményt, akkor az egy dupla értékű üzenet. Ha a terrorista nő, akkor minden bizonnyal férfi által lett a csoport tagja, és szélsőségesen feminista. Szerepe inkább támogató mint vezető, nincs szellemi képességei magaslatán a harcot illetően, naiv és amatőr, továbbá elveti a nőiességet. A férfiakról kevés gender-orientált médiaanalízis létezik. Általánosságban a nyugati publikációk könyörtelen, vérszomjas gyilkosnak állítják be őket, akik mindenek elé helyezik a vallásukat, védik területeiket, elnyomják a nőket és a gyerekeket, nemi erőszakolók, felkészült gyilkosok és a függetlenségért harcolnak.

Nehéz megítélni, hogy nő alkalmazhat-e ugyanolyan erőszakot ugyanazon célokért mint egy férfi. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy biológiai is determinálva vagyunk a hormonok által, és a társadalom is más szocializációt vár el tőlünk. A nőkkel szembeni sztereotípiák, hogy szereti a békét, és védelmezni kell őket, meginogni látszik, főképp akkor, amikor törvényt szeg. Egyre inkább előtérbe kerül az a nézet, hogy sok esetben a nők váltják fel az egyént és a csoportokat védelmező szerepet.

Amikor a „nagy fehér” megmondja, hogy mi a jó, hogy demokrácia van és egyenlő emberi jogok, akkor azt is figyelembe kellene venni, hogy minden nemzet a maga módján akarja élni az életét. Az elkövetési adatokat tekintve, 2008, a női terroristák éve volt Irakban. A 34 öngyilkos robbantás 295 halottat és 731 sebesültet követelt. A 2010-es februári robbantás az iraki zarándokok közvetlen közelében 54 halottat és 120 sebesültet hagyott maga után. Azóta kevesebbet hallunk női robbantásokról, talán mert kezdünk hozzászokni az ilyen eseményekhez.

A terrorizmussal összefüggő jogalkotás kihívásairól

A terrorizmusra adandó válaszok alapjaiban térnek el a civil jogi kontinentális Európában és a westminsteri tradíciók angolszász országaiban. Ezek a differenciák kimutathatóak az elkövető motivációjának értelmezésében, a jelenségre kialakult társadalmi reakciókban, illetve a megelőzést célzó kormányzati intézkedésekben egyaránt. A legszembetűnőbb különbség mégis az, hogy míg Európában a terrorizmust büntetőjogi kategóriának tekintik és egyedül, de legalábbis túlnyomórészt az általános (civil) büntetőkódex és eljárási szabályok hatálya alá sorolják, addig a westminsteri országok a jelenség megfelelő kezelését különféle indokok alapján speciális rendelkezésekhez kapcsolják. Ennek gyökerét találhatjuk az elsöprő erejű társadalmi elvárásban, miszerint, ha az elkövetőket már nem is, de legalább segítőtíket, a terrorizmus háterszágát szankcionáljuk valamiféleképpen. E helyütt szeretnénk megjegyezni, hogy nem osztjuk azt az álláspontot, miszerint azon országok, amelyek a terrorizmus határait közvetlenül nem tapasztalták, nem ítélik meg az áldozatul esett országok, illetve társadalmak reakcióit. Azok a kérdések, amelyek eldöntésére szakmai és tudományos fórumokon folytatják vitáikat az erre hivatottak, a dogmatikai problematika kérdéskörébe tartoznak. Nem egyszerűsíthetők le a válaszok azzal, hogy közben elveszünk a részletekben. A gyakorlati tapasztalatok igenis hasznosíthatóak a megfelelő szabály kialakításánál, de azokat nem elemeiben kell vizsgálni, hanem azt a mozaik képet kell tekintenünk, amelyet összességükben mutatnak számunkra.

A retorzió mögött megbúvó retorika a jog hatékonyságába vetett bizalom megőrzését, megerősítését hangsúlyozza, s ez egy elfogadható álláspont. Az már egy vitatható kérdés azonban, hogy erre miért kell létrehozni egy teljesen új, a civil és a katonai büntetőjog közötti átmeneti szabályozást. Egyes szerzők szerint azért nem elégséges terroristákra a katonai büntetőjog alkalmazása, mert bevallottan mellőzik a Genfi Egyezmények és minden nemzetközi humanitárius rendelkezés betartását. Mivel saját katonáinkkal szemben ezeket kötelező jelleggel írjuk elő, a szerző véleménye szerint a terrorista még azt sem érdemli meg, hogy a rendkívül szigorú katonai büntetőjog alapján ítéljék el, nemhogy a civil büntetőeljárás védelmének teljes fegyverarzenálja álljon rendelkezésére. Röviden összegezve ezt az álláspontot: a terroristák pont azt a jogállami vívmányt támadják, amelyre épülnek a nyugati társadalmak, s elmarasztalásukkor e garanciális korlátok mögé bújva védekeznek, míg saját hazájukban hasonló cselekményért kínzással megelőzött halálbüntetés várná rájuk. Ennek ellenére nem volt elegendő az angolszász országok gyakorlata sem. Az Egyesült Királyságban alapvetően a büntetőjog primátusa érvényesült és a terrorelhárítás is eljárásközpontú volt 2001. szeptember 11-ét (9/11) megelőzően.¹ Ekkor ugyan az Egyesült Királyság még nem szenvedett el közvetlen támadást, innentől kezdve mégis egyre jelentősebb a kormányzati jogalkotás, sőt sok esetben a jogon kívüli eszközök alkalmazása lép az első helyre. Ezzel párhuzamosan a klasszikus és a jogállami követelményeknek leginkább megfelelő parlamentáris jogalkotás háttérbe szorul. Ennek okai alapvetően a kormányzati, operatív jellegű intézkedések gyorsaságában, az így elérhető előnyökben keresendők. A parlamentek jogalkotása, valamennyi eljárási határidő minimalizálása mellett is legfeljebb megfontoltnak nevezhe-

¹ JESSBERGER, Florian & GAETA, Paola: Introduction. In: Criminal Law Responses to Terrorism After September 11. Special Issue. (szerk. Gaeta, P. & Jessberger, F.). Journal of International Criminal Justice. Vol. 4., No. 5., 2006. november

tő, ami – bármily elcsépett is ez a kifejezés – rohanó világunkban, de főleg a terrorelhárítás keretei között nem feleltethető meg maradéktalanul az elvárásoknak. A terrorizmus kezelése sokkal eredményesebb, gyors reagálást követel meg. Mindemellett pedig számos olyan területe van a sikeres terrorelhárításnak (lakossági tájékoztatás, a társadalom egyes elemei radikalizálódásának megelőzése, de legalább időben történő kiszűrése és kezelése stb.), amely egyedül a metajurisztika világában képzelhető el. Ezen kijelentések igazságának elfogadása mellett fenntartjuk azt az álláspontot, miszerint a törvényi szinten történő szabályozást nem helyettesítheti a parlamenti jogalkotáson kívül semmi, ugyanis egyedül az felel meg a jogállamiság követelményeinek. A gyakorlati jogalkalmazás mindig eredményorientált lesz, s ezért olyan széleskörű előrelátás és megfontoltság vagy másképpen olyan széleskörű társadalmi legitimitás, amely egy népképviselői szerv mögött felsorakozik, soha nem alakulhat ki egy kormányzat mögött. Legalábbis normális körülmények között nem. Igaz ugyan, hogy 9/11 után az Egyesült Államok elnökének erősen jogkorlátozó rendeletei soha nem látott társadalmi szimpátiát könyvelhettek el, azonban ezeket utóbb a kongresszus módosításokkal jóváhagyta, vagy az elnök felülírta azt. Így eredeti formájában nem sok maradt a bosszúvágytól fűtött időszak lecsengését követően.

Az Egyesült Királyságban is arra hivatkoztak 2005. július 7-e (7/7) után a bíróságok előtt – többször eredménnyel is –, hogy a „játékszabályok megváltoztak” és ez igazol minden kormányzati cselekményt, amely eredményre vezet a terror elleni küzdelem során. Az 1998. évi emberi jogi törvény (HRA) hatályba lépése óta a bíróságok sokkal szigorúbban vizsgálják az egyes alapjog korlátozásokat. Ma már olyan, korábban az igazságszolgáltatási kontroll számára túlságosan érzékenynek minősített kérdésekben is hoznak döntést, ahol az emberek alapvető jogai (rights and freedoms) korlátozás alá esnek. A brit miniszterelnök által 7/7 után kezdeményezett, illetve bevezetett terrorellenes intézkedések és jogszabályváltoztatások nyomán többek között új bűncselekményeket is megállapítottak a várható szigorítások mellett. Ilyen új tényállás volt a terroristák bátorítása (vagyis sui generis bűncselekmény lett a terrorizmust elősegítő pszichikai bűnsegély nyújtása). Más tényállásoknak bővítették az elkövetési magatartást (betiltott szervezetekben való tagság, ezen szervezetek anyagi és politikai vagy más módon történő támogatása). A legtöbb újítást mégis a kormányzati intézkedések hozták. Ezek túlnyomórészt a bevándorlási politika és a közjó átfogalmazását érintették, illetve a deportálásokkal és kiadatásokkal kapcsolatos határidők lerövidítését és az eljárás egyszerűsítését eredményezték. Egy ideig még a kettőállampolgárok brit állampolgársága is veszített értékéből, ha a szigetország hatósága jobbnak látta az érintettet kiadni a másik állampolgársága szerinti államnak (főleg, ha abban a másik államban a vallás során kínzásnak is alávetik a fogvatartottakat). Ezt a 2005. évi terrorizmus megelőzéséről szóló törvény szüntette meg, miután a Lordok Háza összeegyeztethetetlennek minősítette a gyakorlatot megengedő 2001. évi terrorellenes törvényt és a HRA garanciális rendelkezéseivel.²

Többen kifogásolják a szóhasználatot is, amely a terrorellenes jogszabályi változtatásokat és más kormányzati intézkedéseket a „terrorizmus elleni háború”³ részeként jelölik meg. Ez ugyanis azt a látszatot kelti a társadalomban, hogy rendkívüli jogrendben bevezetett és ezért megengedett szabályalkotásról van szó. Érdekes módon korábban a gyarmatbirodalom megszűnését követően az észak-ír konfliktusban éppen, hogy kerülni próbálták a brit hatóságok az IRA-val folytatott küzdelem háborúkénti feltüntetését. Ezzel azt kívánták elkerülni, hogy a terrorizmussal gyanúsítottak ne élvezhessék nemzetközi jog által védett, a harcoló feleknek (kombattáns) kijáró jogaikat, hanem maradjanak tisztán a

² A (FC) and others (FC) (Appellants) v. Secretary of State for the Home Department (Respondent) (2004) A and others (Appellants) (FC) and others v. Secretary of State for the Home Department (Respondent) (Conjoined Appeals), SESSION 2005–06 [2005] UKHL 71 on appeal from: [2004] EWCA Civ 1123

³ BLICK, Andrew, CHOUDHURY, Tufyal & WEIR, Stuart: The Rules of the Game. Terrorism, Community and Human Rights. The Joseph Rowntree Reform Trust, ISBN 0-9548902 – 2 – 1

nemzeti jog hatálya alatt, vagyis a saját büntetőeljárásai szabályaik legyenek kizárólag irányadók. Újra és újra csak arra a kérdésre keressük tehát a választ: a nemzetbiztonságot veszélyeztető kihívásokra a jól bevált és a jogállami kereteknek teljes mértékben megfelelő büntetőjog helyett miért választják mégis oly sok országban a rendkívül kétséges kimenetelű kormányzati intézkedéseket?⁴ Az angolszász dogmatikai megfontolás, amely igazolni hivatott az önálló szabályozást a következőkben összegezhető. Szemben a büntetőjoggal, ahol a motiváció immateriális a felelősség szempontjából, a terrorizmus esetében a cselekmény mögött meghúzódó szándék konstituálja magát a terrorcselekményt. Politikai indíték nélkül ugyanis pusztán erőszakról beszélünk (garázdaság), s nem terrorizmusról.⁵

A jogbiztonság hiánya legalább annyira kétségbe ejtő, mint a fizikai biztonság hiánya. Természetesen nem bagatellizálva az utóbbit, helyesen kell értelmeznünk az angolszász jogászok által előszeretettel citált mondást: 'salus populi suprema lex esto'.⁶ Vagyis, az emberek biztonsága a legfőbb törvény. Ez azonban nem a terrorellenes intézkedések közepette született elv, hanem a Habeas Corpus egyik sarokkövét alkotja. Ennek és társainak ('protego ergo obligo' és 'inter arma enim silent leges') indokolatlan emlegetése, ráadásul helytelen szövegkörnyezetben rosszul értelmezett jogállamiságot eredményez. A terrorista olyan személy, aki erőszakos cselekményével félelemben tarthatja akár az egész társadalmat, s így lassan, de biztosan radikalizálhat egy közösséget, amely egyébként korábban a jogállamiság keretei között élt az emberi jogok maradéktalan tiszteletben tartása mellett. Az elmúlt 12 év sikeres és megakadályozott terrortámadásait vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a fenyegetést sem kezelhetjük kevesebb odafigyeléssel, mint a kísérletet. A tisztességes eljárásból való jog és a megfelelő jogértelmezés, elsősorban az állam részéről (hivatalnokok, rendvédelem és igazságszolgáltatás tisztviselői) jelent kihívást a jogállamiság oldaláról vizsgálva. Nem egyértelmű, hogy a magánszemélyek helytelen jogértelmezésen alapuló fellépése azonos súllyal kezelendő-e az állami szervek hasonló csődjével. Ugyanis utóbbi esetben a jogállamiságba vetett bizalom kerülhet veszélybe, míg az előbbinél fennáll az állami beavatkozás elkerülhetetlen lehetősége, mint a hatalomé, amely helyreállítja a jogállamiságot.

Manapság azonban újabb szereplők is képbe kerültek, hiszen nem állami aktorok magánjogi szerződésekben rögzített jogkörben eljárva gyakorolnak egyes állami jogokat az állam nevében. Tanulmányunk tárgyához ragaszkodva most elsősorban a magánhadzseregek és multinacionális biztonsági cégek (PMC) kérdésével kívánunk foglalkozni. A PMC-k olyan jogi entitások, amelyek határokon átvíelő tevékenységet folytatnak, legtöbbször a fizikai biztonság területén nyújtanak szolgáltatást (épület-, terep- vagy útvonalszakasz, transzportálás- és személyek biztosítása), néha pedig ezeket kombinálják tanácsadással, kiképzéssel, hírszerzési és elemzési szolgáltatásokkal vagy éppen fedett akciók kivitelezésével. Manapság már egyre gyakoribb a konfliktus- és válságkezelés során történő alkalmazásuk is. A kérdés problematikája éppen ezért többrétű. Ezek olyan magánjogi jogi személyek, amelyek bejegyzési helye és szolgáltatásnyújtási helye eltérő országokban van, sőt legtöbbször a megrendelő is másik nemzeti jog hatálya alá tartozik. A PMC és a megrendelő szerződéses viszonya szigorúan magánjogi kategóriába tartozik, tekintet nélkül arra, hogy megrendelőik legtöbb esetben kormányok, amelyek közpénzeket használnak fel. Ritkább esetben nemzetközi korporációk is megrendelhetnek egyes szolgáltatásokat, de szűk azoknak a magántársaságoknak a köre, amelyek képesek megfizetni ezeket. A PMC-k gyors elterjedését (1.) szakértő szolgáltatásaik, (2.) a sajátos szerződéses keretek és nem utolsósorban (3.) a felelősség minimalizálása okozták.⁷

⁴ BONNER, David: Executive measures, terrorism, and national security: have the rules of the game changed? Ashgate Publishing Ltd., 2007, III. fejezet

⁵ LESSER, I., HOFFMAN, B., ARQUILLA, J., RONFELDT, D. & ZANINI, M.: Countering the New Terrorism. RAND. 1999, 9. p.

⁶ HUSSAIN, N. & ARBOR, A.: The Jurisprudence of Emergency. Colonialism and the rule of law. University of Michigan Press. 2003, 6. p.

⁷ BACHMANN, Sascha-Dominik: Civil Liability of Corporate and Non-state Aiders and Abettors of International Terrorism as an Evolving Notion under International Law. In: Journal of International Commercial Law and Technology Vol. 6, Issue 1. 2011, 1–11. p.

1. Szerződéses partnereik olyan volt katonai, rendvédelmi vagy éppen nemzetbiztonsági alkalmazottak, akik hazájukban a legjobb kiképzésben részesültek, azonban a nemzeti jogszabályok lehetővé tették korai nyugdíjazásukat, vagy szerződésük lejártakor nem kérték annak meghosszabbítását. Ugyanezeket a személyeket később a kiképzésüket közpénzekből finanszírozó állam foglalkoztatja, immár a PMC közbeiktatásával.
2. Azonban ez kapcsolat már magánjogi lesz, s nem közszolgálati, tehát baleset vagy halál esetén sem terheli felelősség a megrendelőt (szemben a hivatásosokkal). Olyan szerződéses rétegeket alakít ki a PMC a működése során, hogy a megrendelő, de sokszor a PMC felelőssége sem állapítható meg. Beszélhetünk a megrendelő és a PMC közötti szerződéses viszonyról, amely részben még nyilvánosságra is kerülhet a közpénzek felhasználása miatt. Azonban az már soha nem fog kiderülni, hogy a megrendelő egyes speciális kívánásai hogyan jelennek meg a szerződések alsóbb rétegeiben, hiszen mire eljutunk a szolgáltatást közvetlenül nyújtó személyig, akár több tucat szerződéses réteget is beiktathatnak a felek.
3. A felelősség csökkentése mindenképpen kecsegtető a megrendelők számára. A hadsereg bevetését szigorú alkotmányos követelmények rögzítik, ez sokszor parlament felhatalmazást jelent, majd ezt követően folyamatos ellenőrzést von maga után. Nemzetközi szinten pedig köti az államot a nemzetközi mandátum, annak kereteit (határidők, területi-, anyagi- és jogi kikötések) nem lépheti át az állam. Ugyanakkor a PMC drágább, de egy sokkal hatékonyabb külpolitika gyakorlását teszi lehetővé.⁸

Az információbiztonság és adatvédelem szótára is újabb kifejezésekkel bővült a terrorellenes tevékenység kapcsán. Az adathalászat (fishing net, Rasterfahndung) megjelenése is azt jelzi, hogy a gyakorlat nem egyszer átlépte a jogállamiság határát. Korábban ez a fogalom, illetve mögöttes tartalma nem jelentett kihívást a jogállamiság számára, holott adathalmozás és magánszemélyekre vonatkozó adatbázisok kiépítése a hidegháborús időszak egyik jellemzője volt. Azóta nem (csak) az alapjogvédelem vált érzékenyebbé, hanem a technológiai lehetőségek is bővültek. Manapság sokkal gyorsabban beszerezhetők egy konkrét személy személyes adatai és más szenzitívabb adatai is, hiszen ezek egy részét az emberek maguk teszik közzé a közösségi médián keresztül.⁹ Bár az önkéntesség a közzétételre vonatkozóan fennáll, az nem értelmezhető úgy, hogy azt más az eredeti szándéktól eltérően felhasználhatja. Különösen jelentős veszélyt hordoz az alapjogokra és az egyén információs önrendelkezési jogára, ha jogszabály általános jelleggel egyes különös ismertető jegyek alapján karakterizálja az embereket anélkül, hogy ezt egy konkrét veszély elhárításához kötné.¹⁰ Ez számtalan esetben vezetné félre a hatóságokat, amely nem csak hátráltathatja a keresést, de a jogsérelem okán perelhetővé teszi az államot. „A háború áldozatokkal jár” mondhatnánk erre, azonban ez nem nyugtatja meg azokat az áldozatokat, akik éppen rosszkor voltak rossz helyen, akaratukon kívül keveredtek egy nem kívánatos internetes oldalra, vagy csupán kevés eltéréssel, de nagyjából megegyeznek adatai egy ismert terroristáéval. Ezeket hívják álpozitívoknak (false positive) és annak ellenére, hogy már nevet is adott számukra a gyakorlat, kimondottan az ilyen esetek megfelelő (gyors és hatékony) elbírálását segítő eljárásrend nem alakult ki sehol. Az Európai Emberi Jogi Egyezmény erre vonatkozó rendelkezései irányadóak a nemzeti hatóságok számára.¹¹ A Strasbourgi Bíróság külön hangsúlyoz-

⁸ PRADO, José L. Gómez del: Private Military and Security Companies and Challenges to the UN Working Group on the Use of Mercenaries. United Nations, New York, 2008, 1–18. p.

⁹ GUILD, Elspeth: Global Data Transfers: The Human Rights Implications. In: INEX Policy Brief No. 9/May 2010. 1–10. p.

¹⁰ Ld. a német szövetségi alkotmánybíróság vonatkozó döntését: BVerfG, 1 BvR 518/02 of 4 April 2006, Absatz-Nr. 1–184. p.

¹¹ FUSTER, G. G., GUTWIRTH, S. & ELLYNE, E.: Profiling in the European Union: A high-risk practice. In: INEX Policy Brief No. 10/June 2010. 1–11. p.

za, hogy az Egyezmény rendelkezéseinek citálása nem elegendő indok az alapjogsértés alátámasztására. Az elmúlt időszak terrorcselekményei lehetővé tették a politikusok számára, hogy a jogszabályok és más kormányzati intézkedések sietős időbeosztás alapján készüljenek és ezt meg is tudják indokolni.¹² Néhány esetben még a tudomány képviselői is sürgették a döntéshozókat a szigorítások és rendkívüli intézkedések bevezetése során.¹³ Azonban a jogállamiság mércéjét ezek egy esetben sem állták ki, a későbbiekben egytől-egyig hatályon kívül helyezték vagy jelentősen módosították azokat, ahogyan erre már korábban kitértünk.

Az elmúlt évtizedekben a terrorizmus teljesen megváltozott. Globálissá szélesedett és ez azt jelenti, hogy végleges megoldást csak nemzetközi szinten lehet elérni. Sajnálatos módon azonban a remélt együttműködés nem elég szoros, és mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az egységes definíció hiánya. A nemzetközi jog az államok egyenlő szuverenitásán alapul ezért talán naívnak tűnhet rácsodálkozásunk a mindenki által elfogadott és alkalmazott fogalom sikertelenségére. Számtalan nemzetközi, regionális és multilaterális egyezmény foglalkozott a kérdéssel, de ezek összegyűrése egyelőre még várat magára. Minden egyes regionális egyezmény önkéntelenül mesél azokról a sikerekről és akadályokról, amelyek a diplomáciai tárgyalások során felmerültek és végső soron megjelennek az eredményben, mind szerkezetileg, mind pedig tartalmilag. A példák sokrétűek, egy pontos és részletező meghatározás¹⁴ mellett találhatunk olyan megoldást is, amely könnyelműen visszautal a részes államok nemzeti jogára.¹⁵ Másol egyes kiemelt személyek büntetőjogi védelmében¹⁶ vagy éppen a fair eljárás implementálásában merül ki az együttműködés.¹⁷ Mindenesetre azt elmondhatjuk, hogy a fogalom magja alapvetően egyező képet mutat szerte a világon és csupán az eljárási alapok vagy éppen egyes elkövetőkre, illetve elkövetési magatartásokra vonatkozó kivétel szabályok állnak a meg egyezés útjában.

Az európai büntetőjogi megközelítés lehetőséget biztosít a jogalkotó számára, hogy egy szűk körben mozogjon és naprakésszé, de főként alkalmassá tegye törvényeit. Annak ellenére, hogy az elkülönült speciális szabályozás szélesebb mozgásteret ad a jogalkotó számára, sokkal nagyobb veszélyt jelent a jogállamiság megőrzésére. Az elkülönült szabályozás nem eredményezi feltétel nélkül a jogállamiság hiányát, sajnálatos módon ellenpéldával azonban nem találkozunk. Ahogy arról már korábban szó volt, minden esetben hatályon kívül helyezték vagy legalább jelentősen módosították jogszabályaikat és kormányzati intézkedéseiket a későbbiekben azok felülvizsgálata során az elkülönült szabályozást alkalmazó országok. A két választás közötti rövid periódust érthető, de jogállami szempontból egyáltalán nem igazolható módon arra használják ki a kormányok, hogy a társadalom bosszúvágyát rövid távú eredményekkel, végső soron revans politikával elégítsék ki. Az már nem is merül fel sokszor kérdésként, hogy mennyire jogszerű az információ eredete, milyen (valós) indokok alapján kerül valaki elzárásra, illetve megilletik-e az alapvető eljárási garanciák (védelemhez, fellebbezéshez vagy csupán bíró által történő meghallgatáshoz való jog). Véleményünk szerint nem szabadna olyan kifejezések, mint kulturális relativizmus és a nemzeti hagyományok iránti tisztelet¹⁸ mögé bújva en-

¹² Néhány kutató véleménye egy kissé elrugaszkodott a valóságtól, vö. PARKIN, Joanna: The Schengen Information System and the EU rule of Law. In: INEX Policy Brief, No. 13/June 2011. Policy recommendations. 4–7. p.

¹³ DWORKIN, Ronald: The Threat to Patriotism. In: The New York Review of Books. New York, February 28, 2002

¹⁴ "Human Rights, Terrorism and Counter-terrorism" from the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, Facts Sheet No. 32, ENSZ, Genf GE.08-41872-2008-7, 820. ISSN 1014-5567, mindazonáltal ez a dokumentum nem rendelkezik kötelező erővel, csupán ajánlási jelleggel hordoz.

¹⁵ Convention of the Organization of the Islamic Conference on Combating International Terrorism, 1999.

¹⁶ "Treaty on Cooperation among the States Members of the Commonwealth of Independent States in Combating Terrorism", Minsk, 1999, amely különleges védelmet biztosít egyes közéleti szereplőknek és politikusoknak; "OAU Convention on the Prevention and Combating of Terrorism", Tunisia, 1994, amely egyes erőszakos cselekményeket kiemel a terrorizmus fogalma alól.

¹⁷ "ASEAN Convention on Counter Terrorism", Cebu, The Philippines, 2007.

¹⁸ KOVÁCS Péter: Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata kidolgozásának története és elfogadásának körülményei. In: Iustum Aequum Salutare V.

gedni, hogy egyes nemzetközi előírások mellőzhetők legyenek, amelyek hiánya a jogállamiság hiányát is jelenti. A történelem számtalan esetben megmutatta már számunkra, hogy a rendkívüli körülmények között bevezetett jogtalan intézkedés utóbb is csak jogtalan intézkedés marad, azt nem igazolhatja semmi.

Tévedés lenne azt hinnünk, hogy ezeknek a feladatoknak a címzettje csupán állami szerv lehet. A terrorizmust támogatók elleni fellépés a magánszemélyek kötelessége is, amely bejelentési kötelezettségben és a karitatív anyagi juttatásaink címzettjeinek gondos kiválasztásában jelentkezik. Az állami szervek a jog minden eszközével és széleskörű lehetőségeikkel elve kötelesek a terrorizmust elfojtani és meggátolni. Az államok pedig, mint a nemzetközi közösség egyenrangú tagjai a humanitárius intervenció lehetőségével és kötelezettségével lépnek fel a terrorizmust támogató országokkal szemben. Egyik oldalon ott van az államok szuverén egyenrangúsága önálló állami érdekeikkel, másfelől ott vannak az egyének, akiket közvetlenül oltalmaz a humanitárius jog.

A humanitárius intervenció keretei között ezek az érdekek ütköznek, amely aztán az érdekek sajátos hierarchiájában végződik a konfliktus megoldásában.¹⁹ Láthatjuk tehát, hogy a terrorizmus elleni fellépés valamennyi szinten érvényesül. Ez egy összetett jelenség és számtalan megoldással rendelkezik. Egyik sem tökéletes vagy azonnali, de ennek ellenére léteznek jó és kevésbé vállalható megoldások. A vezérelv azonban minden esetben a jogállamiság keretei között kell, hogy tartson minket. A jogi megoldás nem jelenthet választ minden kérdésre, de egyedül ezek lehetnek olyan előírások, amelyek az igazságra törekednek és az embereket szolgálják, amelyre végső soron hivatottak, ezzel létezésük igazolást nyer. Ez a rövid tanulmány csupán néhány kiválasztott aktuális problémán keresztül kívánja bemutatni a terrorizmus demokratikus kezelésének összetettségét. Annak ellenére, hogy nem határozza meg az arany középutat a gyakorlat számára – bár erre nem is törekedett –, bízunk benne, hogy sikerült néhány kérdést újabb fényben megvilágítanunk. A terrorizmus elleni erőfeszítéseink közepette sem szabad elfelejtenünk, hogy igazság csak jogállami keretek között születhet.

2009/2., Budapest, 55-66. p.

¹⁹ ÁDÁNY Tamás Vince: Humanitarian Intervention Against States Supporting Terrorism. In: *European Integration Studies*, Miskolc, 2002

SABJANICS ISTVÁN

The challenges about legislation regarding terrorism

The issue regarding the struggle against terrorism is complex and has various solutions. None of them is perfect, or immediate, still, there are better and worse responses. The most important initiative should be to always act on the ground of the rule of law. Law is not the answer to every question, but it is likely the most effective form of giving guidelines if it is just and serves the people, its very subject. This article is a compilation of several problems related to the handling of terrorism in a democratic way. Private Military Companies, emergency powers and intruding people's privacy, considering data protection and harvesting questionable amounts of information, on the grounds of democracy as said, are just a few questions mentioned. Although this short paper does not present the best practice on the matter, it hopes to showcase some issues to be considered. In our efforts to repress terrorism, we must not forget that moral and justice stands with those who submit to the rule of law.

Ideologies of the Radical Political Islam

Religious fundamentalism inter-wined with the ideology of colonial liberation broke out in distant places of the Muslim world during the period of early modernity, when the Osman sultanate and together with it the system of caliphate started to decline and the European colonization gained momentum. Radical social movements directed themselves more and more against the traditional Islam clergy and the corrupt ruling classes, and demanded at the same time return to the original Islam thought.

Countries of the Middle-East looked for western modernization patterns to ensure their advancement after the disintegration of the Osman Empire. However, Islam became filled with political ideology and placed the principles of Islamic governance, justice and way of life against secularization due to the forced separation of the state and church, while it blamed the West for underdevelopment and claimed that modernization is a stealth imperialism. The current situation is the result of a two hundred year long ideological and organizational development. The perception of the West is that political Islam is inter-wined with terrorism and poses a serious national and public security threat. Substantive inter-cultural dialogue is paused because of political reasons (Segesvári, 2004:1–8.), and Islam social discussion is *terra incognita* for Western social sciences. Meanwhile the Islam cultural and social rebirth became mainstream in Muslim political culture. The introduction of the messianic, traditionalist, reformist and fighting Islam rebirth (salafism, salafiyyah) will be started with the discussion of wahhabism. The schools of Islam millenarianism, mysticism, messianism (madism, sheikism, babizm, bahái, ahmadiyyah) will not be discussed here due to the lack of space.

BEGINNING OF THE MODERN SALAFIYYAH: THE WAHHABISM

Wahhabism is the Sunni Islam's ultra-conservative stream, which considers itself the trustee of the real and authentic Islam. *Muhammad ibn Abd al-Wahhab* (1703–1792) was the founder of wahhabism named after him. He considered himself the spiritual heir of Al-Ghazzali and Ahmad ibn Taymiyyah, who were rejected by the great Islam legal schools. He argued that only the text of the *Koran* is the source of law and knowledge and its interpretation is not allowed. Therefore he condemned all forms of activity or life situation as punishable heresy that could potentially lead to forbidden behavior, e.g. the listening to music. He has rejected the folksy and mystic stream of suffism, the worship of saints and the celebration of the birth of the Prophet. Al-Wahhab and his modern followers define wahhabism as *par excellence* Islam. This is the reason why they are impatient with other schools or religions (Craig, 2005).

Al-Wahhab declared his religious principles in 1740, and convinced Muhammad ibn Saud emir of Diriyah to support his movement, who wanted to reunite the tribes of Arabia, with the help of the purist and fundamentalist religious movement, which was in line with the poor life of everyday people. The emir conquered the middle mountains of the Arab-peninsula by the end of 1786 and later Makkah and Madina. These territories were formally under Osman jurisdiction. The Saudi dynasty managed to unite

the Arab-peninsula militarily and religiously in 1925. Saudi-Arabia was created in 1932 by uniting the Hejaz and Nejd kingdoms and wahhabism became the official religion of the newborn state. Practicing other religions has been banned, women were forbidden to drive cars for and to show up in the company of alien men. Shaming punishments have been introduced and public execution became the anction for offending Islamic laws. The religious laws and moral rules were enforced by the religion-police Mutava.

PAN-ISLAMISM AND MODERNISM

Sayyid Jamal al-Afghani is the early leading figure of the Islam rebirth movement and modernism and at the same time he is the founder of Pan-Islamism. He was more the apostle of anti-westernism than of religion. He joined the reform movement in Istanbul in 1870. In his university lectures he asserted that faith and philosophy are at equal levels – a statement the ulemas found outrageous and he had to flee. He found a new home in Cairo, where his popularity soon raised the distrust of British colonial authorities, since he was popularizing political activism against colonial occupation and the rejection of religious dogmatism. He advised the Egyptian vice-king political reforms based on Islam foundations aiming to create a direct democracy, and the creation of a constitutional political system, which can help the unification of Muslim nations and the ending of colonial occupation. However, his suggestions were rejected and therefore later he started to demand the displacement of tyrants who support the colonialists and their replacement with patriotic folk leaders. He was expelled because of his political ideas in 1879. He moved to Europe after a short stay in India. First he organized resistance against the British colonial policy in London and later in Paris. He wanted to convince the Russian czar about a war against the British in 1889. Returning to Iran he attempted to convince the shah about the necessity of social reforms – without any success. He returned to Istanbul disappointed, where he was soon arrested and he was not allowed to leave the country any more until his death in 1897.

The ideas of Al-Afghani revolved around the unity and modernization of the Muslim world. He believed that the Islam world had to acquire technological Western achievements in order to be able to overcome the Western technological-economic superiority and political dependence. He criticized Islam societies and their elite because of dissension, anti-modernism and legal orthodoxies. Thoughts of al-Afghani paved the way for modern Pan-Islamism. Ha argued that European imperialism is threatening the wider Middle-East region and Islam is the only effective mobilizing force against this. Although he was in favor of the unity of Islam world, he did not believe that Muslims can be united in one country, therefore he argued for the anti-imperialist co-operation of Muslim societies instead of the renewal of the caliphate. According to his belief a politically and morally unified, rational Islam was only capable of liberating itself. (Keddie, 1972; Black, 2011)

Muhammad Abduh (1849–1905) born in Alexandria was a lawyer, religious teacher, reformer and the founder of Islam modernism. He was continuously stressing that Islam is a rational religion and it is not in contradiction with modern development, science and technology. He met with al-Afghani in 1870. Al-Afghani introduced him European literature, philosophy and the ideas of scientific-technical development, which influenced his views about the social and political situation of Egypt. He took the idea from al-Afghani that Muslims are suffering more and more serious defeat from Western imperialism, because Muslims diverged from the spirit of the real Islam. He thought that the rise of the Egyptian people can only be guaranteed with the help of education and a well lived religiousness jointly, but asserted that the Islam world has to reject the European way of life. Abduh had been working as teacher and Islamic scientist from 1876, and became the professor of the *Dar al-ulum*

university in 1878. He was popularizing his views about education reform and philosophy of history in his periodical, *al-Ahram*. He became the chief censor of Egyptian newspapers and publisher of the journal of the Government. The journal soon became the advocate of reformist ideas. It propagated the abolition of European hegemony, the liberation of Muslims and the renewal of Islam. After the uprising in 1882, he had to emigrate, but he continued propagating his views: he encouraged all the Muslim believers of the world to unite under the flag of the Prophet, to get rid of the alien domination and to return to the spirit of the founding father of the religion. He wrote his main work, *The Theology of Unity* in Beirut. He wrote several other theological, legal and philological works, but his comprehensive Koran interpretation prompted an outcry on the side of several thinkers.

Abduh sought after the synthesis of the Western and Muslim intellectual heritage in light of salafism, the return to the unspoiled tradition. He was convinced that Islam is not an obstacle of modern development. He was fighting against bigoted Islam traditionalism and orthodoxy and supported the education, which popularized a new type of understanding of religion. He derived the problems of the Muslim world from the false interpretation of religion and the despotism of the rulers. On the one hand he asserted that neglecting the Islamic law or instead the application of European law is a serious denial of faith, on the other hand he rejected the indisputableness of the dogmas of the consensus of earlier legal scholars, the mechanic repetition of earlier decisions, the rigid adherence to traditions, e.g. the prohibition of European clothing or the permission of polygamy. He supported the liberation of women from traditional role constraints, but not their political involvement. (Abduh, 1966; Black, 2001)

The teachings of Abduh provided support for secular liberal interpretations as well (Adams, 1968), but consequent continuation of his work can be connected to the conservative reformist Rashid Rida (1865–1935), who aimed at preserving the Islam self-identity and at the same time intended to secure the modernization of the Islam community. He believed that Islam is not just a space for individual religiosity, but thought it to be a universal teaching, which provides a complete account for reality and existence. Initially he was enthusiastic about the idea of Turkish-Arab unity and of federal structure within the frame of the Osman Empire. He was the founder and president of the Osman Consulting Society and the Osman Public Administration Decentralization Party. These organizations promoted the reinstatement of the Caliphate based on a multi national Islamic state that integrates Turkish and Arabs. However, their efforts did not achieve their aims, because of the nationalism of the Young Turkish Movement. Seeing the weakening of the Osman Empire he started to support the evolving Pan-Arab nationalism (ba'athism), which aimed at uniting all Muslim Arabs from the Atlantic Ocean to the Persian Gulf based on European nationalistic ideology and political practice.¹ He also tried to initiate steps against the colonial occupation with the help of the Arab rulers through the secret Arab League Society which was also founded by him. Rida dreamed of a unified Arab state, which is capable of supporting all the needs of the individual regions due to its decentralized and federal structure. He thought that the Arab uprisings during World War I in 1916 proved this possibility. He was elected to become the president of the Syrian National Congress in 1919, but Arab independence efforts had been broken down as a result of the French-British occupation based on the secret Sykes-Picot agreement. He represented the Syrian-Palestine National Congress in the League of the Nations in 1922 and tried to protect Arab independence.

Rida had been the publisher of the weekly (later monthly) periodical, *al-Manar* (Lighthouse) from 1898 until his death. He researched intensively the reasons of the superiority of the Western world and the public administration reform of the Osman Empire. He found that the reasons for the decline

¹ The most significant representative of Pan-Arab nationalism (ba'athism) was Michael Aflaq a Sirian orthodox Christian scholar.

of the Islam world are mainly the apologetic legal tradition and the conspiracy of the enemies of Islam with the viperous converts. In his view the European technical achievements were developed on ideas originally developed by Arabs, including even women's rights, since Europeans introduced the possibility of divorce much later, and he expected that Europeans would soon introduce polygamy as well. He also accused the West for considering itself a society, which is freedom-based civilization, whereas the West in practice acts as a colonialist. He was continuously looking for the possibility to unite Shiites and Sunnies and had been fighting against the dogmatism of legal scholars. He asserted that the most important legal viewpoint is the usefulness for society and not the coherence of the religion based law. He thought that ruling power must be given to the most outstanding members of the community, who can be helped and controlled by a council of the representatives of the different social groups. According to his view the consensual decision of this corporative body should have a binding force.

Rida asserted that education was the key element of Western superiority, therefore he thought that it was more important to build schools than tabernacles. He founded a school in Istanbul to help fighting religious fanaticism, where he tried to use modern education methods and popularize Western cultural achievements. To a limited degree he intended to allow talented girls to visit schools as well. Since he believed that Western development was enabled by the presence of political groups and alliances, which were capable of stepping up against absolutism, he argued that such groups were needed in the Islam world as well. He founded the school named Community of Mission and Leadership, which accepted and offered free education for pupils from the entire Islam world between 1912 and 1914.

Rida regarded the holy war as acceptable if defensive, e.g. anti-colonialist or if supporting the peaceful propagation of religion or if it was against those who obstruct practicing religion. He rejected the aggressive propagation of Islam, since in his view there was no place for force in religious life, however, he would have sentenced those who voluntarily gave up Islam to capital punishment.

In contrast to his adversaries who proposed to roll back Islam and who questioned the historical existence of people who appear in the tradition, Rida considered the separation of state and church as a danger to Muslim identity. He turned to more and more conservative ideas, until after the failure of the Arab independence movements he started to support the Saudi dynasty and wahhabism. He published a three-volume biography of Muhammad Abdu, where he brought forward Abdu's orthodox-conservative views. (Tauber, 1989)

FUNDAMENTALISM AND HOLY WAR

Hassan al-Banna is the founder of the radical political Islam of our time. He was born near Cairo in 1906. He shared the views of Rida about the reasons for the decline of Islam civilization, but thought that the process could be turned around with the help of the return to the real spirit of Islam and the elimination of those elements of the teaching, which loosened the original rigor. In contrast to the position of Abdu and other Islam modernists, he believed that adherence to conservativeness posed less danger for Islam than the spreading of Western secularism. However, he was disappointed by the hardheadedness of traditionalism and its powerlessness against the rising influence of Christian missionaries and the spreading of atheism. He founded the organization named Muslim Brotherhood in 1928, which was originally the umbrella organization of smaller Islam societies. (Kepel, 1995) They had an office in every county in Egypt already in 1930 and ten years later the movement had already half million activists, while it also gained popularity abroad. Al-Banna called upon all Arab statesmen

to participate in Islam renewal and in the holy liberation war in 1936 in his book, *Toward the Light*. The idea of offensive Islam had also appeared in his writings: it is the natural role of Islam to rule and not to be ruled by others, its mission is to force its laws on other nations and extend its powers to the whole World.

The success of his movement was the result of al-Banna's organizing talent and leadership skills. He had organized day education for children and evening courses for their parents. He was preaching in tabernacles and peculiarly in coffee bars as well. He contrasted the luxurious life of the elite and the occupying British with the poverty of workers and everyday townspeople. He aimed to organize a mass movement, which could have been present in all layers of society. In his network specialized departments dealt with the different groups of society and the different subject matters like propaganda, financing and legal issues. Traditional social networks were the basis of the wide foundations of the movement: church, relief organizations and local communities. Business people supported the movement, schools and hospitals joined the creation of the network. The cells of the movement, which called themselves "families", participated in the recruitment and organization with never experienced dynamism. The services and the community frames of the movement provided the possibility for the individuals to reintegrate into the self-organizing Islam community and comprehensive ideology, which addressed the questions on Islamic bases that effected all layers of society: colonialism, public health, education policy, management of natural resources, Arab nationalism and the Palestine question. (Grundmann, 2005) The main role at the decision making level of the movement however was held by professionals. During the Arab-Israel war several members of the organization participated in the fight as volunteers. Meanwhile the tension between the monarchy and society became high. The organization was dissolved by the prime minister, the seizure of its assets and the arrest of its leaders had also been ordered in 1948 due to fear of a coup *d'état*. Three weeks later a member of the movement assassinated the prime minister, and a secret agent of the government killed the 43 years old al-Banna, who became immediately the martyr of the cause of Islam.²

Sayyid Qutb (1906–1966) was another important leading figure of the Muslim Brotherhood movement. His ideas provide guidelines for the Islam political thinking still today. He discovered Islam relatively late, because of his secular education. He was working on the education reform for one and half decades in the Egyptian Ministry of Education, while he was also active as publicist, *littérateur* and critic. In the meanwhile he was gradually turning to nationalist and radical ideas. He received a scholarship in 1949 for a 2-year study visit in the United States. The experiences he gathered there, sexual libertinage, racism, segregation of races that he also experienced – since he was also considered to be of the minority race –, admiration of money, negligence of spiritual values made him to turn away from Western life style. Ultimately turning towards Islam traditions, he became the member and later one of the leaders of the Muslim Brotherhood in 1951. He had a close relationship with Gamal Abdel Nasser in the Egyptian revolution of July 1952 and with the Free Officers Movement, but soon he was imprisoned because of the radicalism of the Muslim Brotherhood. Nasser had the Muslim Brotherhood routed in 1954 because of an assassination attempt against him, and Qutb was sentenced to 25 years of hard labor. Although he was freed due to the intercession of the Iraqi President in 1964, he found himself soon in court again for conspiracy; he had been sentenced to death, and was executed by hanging in August 1966 (Kepel, 1995:44.) His political papers, which determine Islam radicalism up

² His grandchild Tariq Ramadan is a thinker close to the Euro-Islam stream, who rejects both the separation, but also assimilation of European Muslims. He expects from Muslims living in the diaspora participation in Western societies' public life, since according to him through settlement they become part of the Rousseauian social contract. In return however he demands full freedom of the exercise of Islamic religion guaranteed by European societies. His political aim is to convert European people to Islam. In his views voluntary converts could keep their customs if they were not contradicting Islamic laws. On the one hand he criticizes the West and its political institutions which he makes responsible for the state of the third world, on the other he rejects terrorism for the spreading of which he blames his grandfather's comrade, Sayyid Qutb. (See: Ramadan, 2000)

until today, had been written during his prison years. His radical views, which appeared in his works *In the Shadows of Koran* and *Milestones*, had not met the views of the leaders of the Muslim Brotherhood, who sought after compromise at that time. (Leiken–Brooke, 2007; Zollner, 2008)

The dualistic political-social view of Qutb and his conceptual approach has mostly been influenced by Ahmad ibn Taymiyyah, who is considered to be the source of modern Islamism and by the Indian Muslim political theorist, Abu al-A'la Mawdudi. The central concept of his ideas is the ignorance of the pre-Islamic era, the state of blind godlessness (jahiliyyah), which is typical of the state of Western societies based on worldly sovereignty and adoration of worldly objects. He asserted that Islam societies are slowly seemingly sinking back to this state because of neglecting the teaching of Islam and due to westernization. The pre-Islamic blind godlessness is an offense against the divine sovereignty and authority, which is an attack against the enlightened creatures of God. Qutb thought that the real Islam society has to be based on the absolutism of Islamic laws (Sharia) and rules based on the Koran and the Sunni: this is the world, which is ruled by the one and only adorable (ubudiyyah) God (hakimiyyat Allah), which is superior to any other democratic, national or popular sovereignty. He believed that it was necessary to reject the non-Islamic cultures in order to achieve or realize this state. He argued in favor of an internal and external war to get rid of the aberrations of the age of ignorance and to achieve catharsis. He thought that this war had to be led by the vanguard stepping up in every corner of the World aiming to reinstate the reign of God and its adoration. Only the right conviction and right behavior of individuals effecting each other can lead to the self-standing, perfect society, where the leaders are working in the name of God and his spirit. (Qutb, 2000) The task of these leaders includes the war against Jewish people since – so Qutb – Jews are allies of the enemies of Islam since the beginning. Qutb built his anti-Jewish-Zionist and anti-Christian argumentations on the *Koran*. His argumentation, which is similar to European antisemitism, has become the basis of political Islam: Christians and Jews cannot be brothers of Muslims, because they serve people instead of God and put the possibility of lawmaking into the hand of their fellow men. Since obedience to laws and adjudication are to be considered as prayer, it is obvious that Christians and Jews cannot be monotheists but only polytheist pagans. Qutb asserted that the sole aim of the Jewish people is to demolish all barriers, especially religious ones, in order to get hold of the political governance of the World and to dominate all the financial resources by Jewish financial organizations through the institution of usury. The West has also been an enemy to Islam trying to ruin Islam societies for centuries based on a well established methodology (Puschnerat, 2006).

Qutb asserted that democracy, liberalism and capitalism proved to be failures in the domain of values providing the basis of human development. These values according to Qutb are naturally the values of Islamic laws. As a result of the worldwide inequalities, which were produced by liberalism and capitalism, the Arab world was forced to accept the alliance of the Soviet Union and follow the soviet socialist system, although this system also had in the meanwhile become a simple servant of the political interests of the Soviet Union.

REBIRTH AND HOLY WAR AT THE EASTERN CORNER OF THE ISLAM WORLD

Muhammad Iqbal (1877–1938) is an emblematic figure of the Islam rebirth movement in India. He was a poet, philosopher and lawyer at the same time who departed from the idea of Indian nationalism and Indian double nation and arrived to the idea of Islam political unity and the division of India. He joined Indian politics in 1908 after finishing his studies in Europe and supported the reinstatement of the caliphate. Later he became member and head of the executive committee of the Indian Muslim League,

which played a decisive role in the division of India and the creation of Pakistan. He criticized European political evolution, especially the division of state and church, destructive nationalism and materialism. His interest turned more and more toward the Islam culture and philosophy, and the future of the global Islamic community (umma). In his literary work the lead idea is that vitality of the nations can be best ensured by Islam; individual skills and aims have to serve the community and the role of women is to convey community values within the family. He admired the anti-British Afghan liberation movement. In the political arena he supported Mohammed Ali Jinnah, although, Iqbal believed in a religious, while Jinnah believed in a secular political system. He convinced him to return from his exile, from London to India and to take over the political leadership of Muslims. He died in Lahore in 1938, before the creation of the independent Indian Islam state, but in his home country, Pakistan he is respected as the ideological founder of the Pakistani statehood.

His political views had been described in a series of lectures entitled *Reconstruction of Religious Thinking in Islam* in 1930 (Iqbal, 1971). He viewed Islam as religion, legal philosophy, politics and rules, which define everyday life. He rejected the lewdness life of secular Muslim politicians, their hunger for power and their disdain against their social bases. He believed that not only secularization is weakening the Islam, but the Indian Hindus are also threatening to dissolve Muslim culture and heritage. His views about the necessity of internal and international Islam alliance had been strengthened during his travels in the countries of the Middle-East. According to his original thoughts India should have been divided into several countries or states under British control, where Hindu and Islam territories would have been separated. The concept of the independent Islam state within the British Empire was crystallized by 1930 in Iqbal's thinking. He contended that the legal philosophy of Islam, the concept of individual citizen and the religious ideas could not be separated from the social order, therefore the separation of state and nation from Islam is unthinkable, since religious community is the foundation of the solidarity of the Islam world. For this reason the Islam community has the right to separate itself from those populations, which belong to other – in essence infidel – religions or ethnic groups. Although he did not explicated unambiguously, the ideal form of government according to his views was a theocracy.

Abu al-A'la Mawdudi (1903–1979) belongs to the most important thinkers of the radical Islam. He started his carrier as an Indian journalist, and his ideas deeply influenced the political life of today's Pakistan. In his early years he joined the movement trying to uphold the caliphate, which was booming for the last time during the Balkan wars. After Turkey according to requirements of the peace treaty of Sevres had abolished the title of caliph – a function anyway criticized by several prestigious Islam legal scholars – the Indian caliphate movement also started to decline rapidly. The disintegration of the movement brought Mawdudi into an intellectual crisis.

His political ideas ripened at the beginning of the 1930s. He thought that Islam had diverged from its original spirit as a result of Western ideas, but an Islam which is cleared from external influences is a perfect system of social and individual life, therefore it is necessary to split up immediately with both the West and the Hindus. The Islam Community movement was founded in 1941, during the time of the debates about the creation of an independent Muslim state or one that is integrated into the secularized Indian state. The party had also been split as a result of the division of India, and Mawdudi became the president of the Pakistani party. He was jailed twice at the turn of the 1940s and 1950s, because of his activist reformism. He had also been sentenced to death, but received pardon and was later released from prison. He resigned form the chairmanship of his party after their defeat in elections, but participated in overthrowing the government of Ali Bhutto, and supported the Islam dictatorship of Zia al-Haq. Until his death he hoped that as a result of the political struggles in Pakistan

a theocratic state or a “democratic caliphate” could be created, which would be capable of carrying out the necessary reforms in the true spirit of Islam. (Mawdudi, 1976)

Mawdudi thought that it was inappropriate to build the state on European style nationalism, since its foundations have to be built on the Islam religious community, thus it shall be an Islamic state. He influenced greatly the ideological direction of the Pakistani state after its creation. As a result, the first constitution of Pakistan of 1956 declared that Pakistan shall become an Islam state, where the laws are based on the *Koran* and *Sunna*, the teachings of the four good caliphs and on the rules established by the great legal scholars. The most important means to achieve this is the holy war (jihad) according to Mawdudi, which everyone has to prepare for with prayer, fasting and pilgrimage (Mawdudi, 2006).

He continued demanding the reinstatement of the caliphate, and the creation of the autarky of Islam for which, in his view, it was worth to sacrifice both human life and material assets, since in the fight between faith in God and aggressive atheism, in the war between Good and Evil only victory is allowed. However, he was on the opinion that the holy war could not be directed against those religions, which are respected by Islam, and it could not serve individual political or economic interests or the violent propagation of Islam. The aim of the holy war is the creation of the real Islam state, which enables practicing legitimacy that is in line with the will of God and provides the possibility for all Muslims to rejoin fully with their religion.

In the democratic caliphate, which was the political vision of Mawdudi, people do not reign in an autocratic way, as their powers are based on the laws of God. This is the fundamental difference compared to western democracies, where people are the sovereign. However it is also the right of the people to overthrow the government if it is deviating from the spirit of Sharia. There are two types of citizens in such a state: Islam citizens, who enjoy full political rights including suffrage and the right to hold public offices, and those who belong to other religions and are under the protection of the state, but who cannot participate in elections, be appointed to key positions, and neither are they required to serve in the military (Ahmad, 1976).

* * *

The ideological roots of today's radical, fundamentalist, activist and reformist Islam and of their armed organizations are Al-Banna, Qutb and Mawdudi. The activities of radical political Islam are split into three areas. First – in their own interpretation – they are continuing a total war against the West and its supporters; second they are pursuing active social and political activities, they are trying to propagate their views through their schools and other aid institutions, and attempt to infiltrate the public administration and detach functions from the public administration organizations; and third they are trying to disrupt the established political system through political parties and with participation in the work of the political institutions. The political systems, which are sometimes supported, sometimes rejected by political Islam, have a double-faced nature. They represent the conservative modernization of Islam, but their elites are divided along ideological lines and represent different streams. However due to their positions they are always enemies of the extreme, doctrinaire idealism endangering their powers.

Keywords: *political theories, ideologies, Islamism, fundamentalism, terrorism, Islamic law, Muslim Brotherhood*

LITERATURE:

- Abduh, Muhammad (1966): *The Theology of Unity*. Allen & Unwin. London.
- Adams, Charles C. (1968): *Islam and Modernism in Egypt*. New York
- Ahad, Sayed Riaz (1976): *Maulana Maududi and the Islamic State*. Lahore
- Baumgarten, Helga (2006): *Hamas: Der politische Islam in Palästina*. Kreuzlingen
- Black, Antony (2001): *The History of Islamic Political Thought*. New York
- Craig, Unger (2005): *Öl, Macht und Terror*. Piper, München
- Croitoru, Joseph (2007): *Hamas. Der islamische Kampf um Palästina*. München
- Damir-Geilsdorf, Sabine (2003): *Der islamische Wegbereiter Sayyid Qutb und seine Rezeption*. Würzburg
- Grundmann, Johannes (2005): *Islamische Internationalisten – Strukturen und Aktivitäten der Muslimbruderschaft und der Islamischen Weltliga*. Wiesbaden
- Iqbal, Muhammad (1971): *The Reconstruction of Religious Thought in Islam*. Lahore
- Keddie, Nikki (1972): *Sayyid Jamal al-Din al-Afghani: A Political Biography*. Berkeley University Press
- Kepel, Gilles (1995): *Der Prophet und der Pharao*. München
- Leiken, Robert S.–Brooke, Steven (2007): *The Moderate Muslim Brotherhood*. *Foreign Affairs*. March/April, 17–121.
- Mawdudi, Abu al-A'la (1976): *Political Theory of Islam*. Islamic Publications, Lahore
- Maududi, Abu al-A'la (2006 [1930]): *Jihad in Islam*. Beirut
- Puschnerat, Tania (2006): *Antizionismus im Islamismus und Rechtsextremismus*. In: Bundesministerium des Inneren (Hg.): *Feindbilder und Radikalisierungsprozesse. Elemente und Instrumente im politischen Extermismus*. Berlin, 42–73.
- Qutb, Sayyid (2000): *Social Justice in Islam*. *Islamic Publications International*
- Qutb, Sayyid (2003): *Milestones*. *Kazi Publications*
- Ramadan, Tariq (2000): *Der Islam und der Westen*. Marburg
- Segesváry Victor (2004): *Civilizációk dialógusa. Bevezetés a civilizációk tanulmányozásába*. Mikes International. Hága
- Tauber, Eliezer (1989): *Rashid Rida as Pan-Arabist before World War I*. In: *The Muslim World*. 79, 102–112.
- Zollner, Barbara (2008): *The Muslim Brotherhood: Hasan al-Hudaybi and Ideology*. *Routledge Studies in Political Islam*

A radikális politikai iszlám ideológiái

A szerző a vallásos fundamentalizmus kialakulásának történelmi áttekintésével kezdi a cikket. A jelenlegi helyzet a mintegy 200 éves ideológiai és szervezeti fejlődés következményeként alakult ki. A politikai iszlám ideológiát átszötte a terrorizmus és komoly nemzeti és közbiztonsági fenyegetést jelenthet a nyugati szakértők szerint.

A modern salafyyah, az iszlám kulturális és szociális újjászületés a muszlim politikai kultúra fő áramlatává vált. A wahhabizmus a Sunni iszlám ultra-konzervatív áramlat az autentikus iszlámhoz tartozónak vallja magát. Alapítója Muhammad ibn ab dal-Wahhab(1703–1792). Követői azt vallják, hogy a törvény és igazságszolgáltatás csak a Korán eredeti szövege alapján lehetséges.

A modern iszlám újjászületésének fontos alakja volt Sayyid Jamal al Afghani, akit a pán-islamizmus megalapítójaként ismernek. 1897-ben bekövetkezett haláláig az arab világ egyesítéséért és modernizálásáért dolgozott. Azt vallotta, hogy az arab világnak át kell venni a nyugati modern technológiákat, hogy képes legyen a nyugati világ feletti felsőbbrendűség, a politikai függetlenség megszerzésére.

Muhammad Abduh (1849–1905) az iszlám modernizmus megteremtője. Szerinte meg kell szüntetni Európa hegemoniáját, az iszlám megújítását tartotta az egyedüli helyes útnak. Harcolt az iszlám tradícionizmus ellen, támogatta az oktatást és a vallás újszerű értelmezését és a nők felemelkedését.

Rashid Rida (1865-1935) Abduh követője volt, aki meg akarta őrizni az iszlám öntudatot, ugyanakkor az iszlám társadalom modernizációjáért is síkra szállt.

Hassan al-Banna napjaink radikális politikai iszlám alapítója. A haladás az iszlám eredeti szellemének visszatérésével történhet. Megalapította az „Islám Testvériség” szervezetét 1928-ban, amely sok más, kisebb iszlám szervezetnek is irányítást nyújtott. Az „Islám testvériség” másik vezető alakja volt Sayyid Qutb (1906-1966), akinek a tanításai a mai napig is iránymutatóak. Szerinte a fejlett nyugati országok hatása miatt az arab világban is csökkent az iszlám tanok hatása. Egy igazi iszlám társadalomnak az iszlám törvényeken (Sharia), a Korán és a Sunni tanításain kell alapulnia, amelyet az egyetlen és mindenható isten, Allah irányít. A nem iszlám kultúrákat el kell utasítani. Egy külső és belső háború pedig Allah egész világra kiterjedő uralmát kell szolgálnia. Szerinte keresztények és a zsidók nem lehetnek a muszlimok testvérei, mert ők az embereket és nem Allahot szolgálják.

Abu al- Mawdudi (1903–1979) a radikális iszlám legismertebb követőjéhez tartozik. Nézetei szerint az eredeti iszlám tanítások külső hatások miatt megfakultak, ezért meg kell szakítani minden kapcsolatot nemcsak a nyugati országokkal, hanem a hindi vallás követőivel is. 1940-ben megalakította az „Islám Közösségi Mozgalmat”, amelynek célja Indián belül egy független iszlám állam megalapítása.

A radikális politikai iszlám három területet ölel fel: az első – egy totális hadviselés a nyugati világ ellen, a második – aktív szociális és politikai tevékenységgel nézeteik mind teljesebb terjesztése és a harmadik – a már működő politikai pártokba beolvadva minél fontosabb szerepek és feladatkörök magukhoz ragadása, a meglévő kétszínű politikát követő politikai rendszerek szétrombolása, amelyek támogatják ugyan az iszlám modernizálását, de mindig ellenzik az extrém, hatalmukat veszélyeztető irányzatokat.

KÖZLÉSI FELTÉTELEK

1. A szerkesztőség olyan kéziratokat fogad el közlésre, amelyek a rendészeti szervezetek történetéhez, feladataihoz, gyakorlati munkavégzéséhez kötődő tudományterületek – különösen a rendészettudomány – újabb kutatási és szakmai eredményeivel, hazai és nemzetközi tapasztalataival foglalkoznak.
2. A kéziratok maximális terjedelme 50 000 karakter lehet, készítve Word szövegszerkesztővel, Times New Roman, 12-es betűtípussal, szimpla sortávolsággal (alcímek számozás nélkül, félkövér kiemeléssel, lábjegyzet a lap alján, irodalomjegyzék a közlemény végén). A kiadvány fekete-fehér nyomdatechnikával készül, kérjük ezt figyelembe venni. Képet vagy más objektumot (diagramm, táblázat) külön fájlban kérjük csatolni és a szövegben a helyét a fájlnevvvel megjelölni.
3. A közlésre felajánlott anyagot kérjük megküldeni kinyomtatva a (Magyar Rendészet szerkesztősége, RTF, 1534. Budapest, Pf.: 27. illetve elektronikusan a magyarrendeszet@rtf.hu címekre.
4. Mellékelni kell a rezümét (max. 3000 karakter) magyar és angol nyelven, tovább a szerző nevét, ha van: rendfokozatát, tudományos fokozatát, beosztását, szolgálati vagy munkahelye megnevezését, telefonszámát.
5. A szerkesztőség fenntartja a jogot a kéziratok stilizálására, korrigálására, rovatokon belüli elhelyezésére, tipografizálására, tördelésére. Kéziratot nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza!